

GLAS SLOVENIJE

THE VOICE OF SLOVENIA

novice in zanimivosti iz slovenije, o slovincih v avstraliji in po svetu
news from slovenia, about slovenians in australia and around the world

ZA OBSTOJ SLOVENSKEGA JEZIKA IN KULTURE - ZA ŽIVLJENJE SLOVENSKE SKUPNOSTI V AVSTRALIJI - ZA VSE SLOVENCE!

Leto 8 / Št. 167 April 2001 Cena: \$ 5.00 Sydney - Australia <http://www.glasslovenije.com.au>

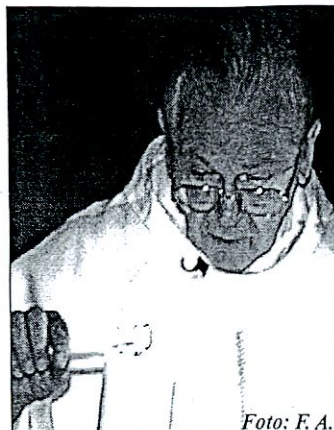

Foto: F. A.

Ministrica za šolstvo, znanost in šport dr. Lucija Čok v Sydneyju

SYDNEY, 5. APRIL 2001 /GLAS SLOVENIJE, SLO. MINISTRSTVA, S.G./ - Dr. Lucija Čok je bila v Avstraliji na privatnem obisku a se je bila kljub temu pripravljena pogovarjati z urednico Glasa Slovenije. Zanimiv intervju z njo lahko berete na str. 14 in 15.

Dr. Lucija Čok se je rodila v Lokavcu pri Ajdovščini. Diplomirala je iz francoskega in italijanskega jezika in pridobila doktorat pedagoških ved na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Pedagoške izkušnje je pridobivala v osnovni in srednji šoli, kjer je poučevala italijanščino in francoščino, na preučevanju zgodnje dvojezičnosti v vrtcih pa je zasnovala svoj doktorat. Kot docentka za didaktiko italijanskega jezika je poučevala na Pedagoški fakulteti in na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Na Znanstvenoraziskovalnem središču v Kopru je bila višja znanstvena sodelavka in zadnjih pet let tudi njegova direktorica.

dr. Lucija Čok

Foto: F. A.

Že desetletje sodeluje v projektni skupini Univerza na Primorskem, v okviru katere je pripravila elaborat Ustanovitev fakultete za humanistične študije. Sodelovala je v kurikularni prenovi osnovnega šolstva in v zvezi s tem vodila pilotne projekte. Je avtorica metod in učbenikov za zgodnje učenje italijanskega jezika, nosilka programov za dopolnilno izpopolnjevanje učiteljev. Razne projekte in delavnice je vodila tudi izven Slovenije.

Slovenec - pralec zlata - avstralski prvak - izumitelj

SYDNEY /GLAS SLOVENIJE, S.G./ - Martin Marks se je nekoč, pred prihodom v Avstralijo, pisal Zmavc. Doma je iz Zgornje Savinjske doline, v Avstraliji pa živi že od leta 1957. Poročil se je z Avstralko, s katero imata dva sina. Če bi vprašali kakšnega avstralskega Slovenca, če ve kdo je avstralski prvak in pranje zlata, bi ta najprej pomislil na avstralskega "bushmana", če bi mu pa povedali, da je Slovenec, bi se nasmehnil in vam ne bi verjel. Pa je res. Martin Marks je navdušeni iskalec in pralec zlata. Pa ne samo to, je tudi izumitelj posebnega krožnika za pranje te dragocene kovine. Nekdo bo pomislil da izdelava krožnika ni ne vem kakšna umetnost ali skrivnost, pa je! Celo na dunajski in losangeleski univerzi se ukvarjajo in raziskujejo Martinov patent. In če bi se tudi vi radi udeležili letošnjega svetovnega prvenstva

v pranje zlata, prijavite se pri Martinu. Tekmovanje World Gold Panning Championship bo potekalo od 22. do 28. oktobra v viktorijem mestecu Maryborough, kjer pričakujejo od 700 do 1000 udeležencev iz 25-30 držav. In, če tisto napravico še niste imeli v rokah, vas bo Martin naučil v enem dnevu kako ravnati z njo. Martin je bil sicer po poklicu mizar, s pranjem zlata in izdelavo krožnikov se ukvarja šele zadnjih sedem let. V svoji delavnici kjer visi napis Super Sluice - M & D Marks, ima veliko pohval, odličij in trofejev, pa ne samo kot pralec zlata ampak tudi kot lovec in ribič. Pravi, da bo dočakal 150 let, toliko se je do grla naplačal davkov. Zlato, pesek, voda ... vse to se pretaka skozi njegove roke ... je bogat? Zlato in bogastvo ga ne zanimata, bogat je tisti, ki ima dobro življenje, pravi. Več v angleški prilogi.

Pater Valerijan Jenko skozi skoraj štiri desetletja Prvi koraki projekta "Halo, tukaj sv. Rafa-el"

Piše Florjan Auser

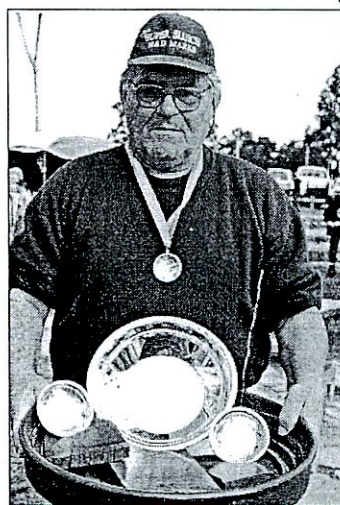
SYDNEY /GLAS SLOVENIJE/ - Po nekajmesečnem odlaganju in dogovarjanju, razvijanju ideje, ter po privolitvi patra Valerijana Jenka O.F.M., O.A.M., ter patrov, Metoda Ogorevca in Cirila Božiča, sem se odločil posneti dokumentarne video zapise o življenju in delu patra Valerijana Jenka v ožjem delu Sydneyja, kot tudi njegovo delovanje v širšem avstralskem slovenskem življenju. Smatram, da je nujno, da se ohrani skoraj štiri desetletja dolgo nesebično delo patra in njegovo služenje ne le Bogu ampak tudi širši slovenski skupnosti.

Video zapisi naj bi bili zbrani v več dokumentarcev. Pričali naj bi o delovanju in življenju patra, prvi v trajanju 26 minut, naj bi bil predvajan ob 50-letnici praznovanja slovenskih frančiškanov v Avstraliji in revije Misli v avgustu 2001. Sočasno bi se pripravljale tri nadaljevanke v dolžini 52 minut in bile predvajane v prvih mesecih leta 2002. Zakaj sem izbral delovni naslov "Halo, tukaj sv. Rafa-el"? To je patrov značilni glas, ko pokličemo versko središče, s poudarkom na zadnji zlog "el". Pater Valerijan Jenko deluje v Sydneyju od leta 1963. Je že skoraj štiri desetletja živa priča dogodkom v avstralski Sloveniji. Slovenskim dušam že torej skoraj štiri desetletja nudi duševno pomoč za kar nikoli ni prejemal kakšnih posebnih nagrad, bil pa je in je hvala Bogu še vedno, štiriindvajset ur na razpolago. Za vsakogar ima dobro besedo in besedo tolažbe, krstil je veliko število slovenskih otrok in žal pokopal veliko slovenskih duš v vedno tuji avstralski zemlji. Ni mu pretežko opravljati svoje službe ne v oddaljenem Queenslandu, Perthu ali Canberri, ter mimogrede obiskati številne bolne osamljene slovenske obolele duše. Zgradil je, s pomočjo skupnosti, Slovencev spomenik - cerkev, ki je s svojo značilno slovensko arhitekturo lahko le v ponos skupnosti in tudi samemu predelu Sydneyja Merrylandsu. Projekt so že finančno podprli določeni posamezniki in podjetja, lahko pa se pridružite tudi vi. Sponzorjem in donatorjem zagotavljamo, da bodo omenjeni v dokumentarcih, po pravilih, ki so določena za filmsko in televizijsko industrijo. Prispevek in svoje zgodbe, ki ste jih doživeli s patrom lahko pošljete na naslov:

S.M.H. - Z oznako, "Film 50"

P.O.Box 167 Winston Hills - NSW 2153

Za več informacij kličite 04111 96584

Maryborough 2000 - Martin Marks avstralski prvak z tremi odličji: za kategorijo "men skills", "veteran" in "grand final"
Foto: iz Markovega fotoalbuma

**Deklaracija
Združenih držav
z elementi slovenskega
ustoličevanja!**
str. 2 in angl. priloga

Ameriški astronaut slovenskega rodu povišan v generalmajorja

WASHINGTON /STA/ - Ameriški astronaut slovenskega rodu, dr. Ronald M. Šega, brigadni general ameriških Reserve of the Air Force je bil povišan v čin generalmajorja. Uradno so mu čin generalmajorja podelili na posebni slovensosti. Šegi je čestitke v imenu slovenskega obrambnega ministrstva že poslal brigadir Janez Kavav, slovenski obrambni ataše v ZDA.

Iz dnevnika urednice

Stanka Gregorič

Kmalu bo deset let ... formalnopravne naslednice davne Karantanije

Torek, 10. april

Še dobra dva meseca in Slovenci bomo praznovali deseto obletnico slovenske države. Vsekakor razlog za veliko slavlje in morda nove sprave!

V slovenskih medijih, na internetnih straneh in tudi v našem časopisu vse več pišemo o naših davnih prednikih in s ponosom se spominjamo ter odkrivamo njihovo in našo zgodovino. Kot je zapisal nekdo, so bile posledice celega spleta, predvsem tujih interesov, da Slovenci nismo "smeli" (s)poznati svoje resnične preteklosti. Toda v zahvalo požrtvovalnim novim raziskovalcem prihajamo do vse točnejših in presenetljivih podatkov. Marca letos je minilo 587 let odkar "se je Habsburžan poslednjič poklonil pred slovenskim kmetom, da je lahko prevzel vladarske dolžnosti v svojih dednih deželah", je zapisal A. Lenarčič iz Ljubljane, bivši član parlamenta.

Na straneh angleške priloge in tudi v tem delu mojega dnevnika si boste lahko prebrali veliko zanimivosti in sigurna sem, da se mnogi izmed vas, dragi bralci, še niste srečali s temi zgodovinskimi resnicami.

Iz Andrejevega zapisa:

V delu z naslovom *Les Six Livres de la Republique*, znamenitega francoskega družboslovca, utemeljitelja nauka o suvereniteti, **Jeana Bodina** (1530-1596), je na 129 strani opisano ustoličevanje slovenskih vojvod na Gosposvetem polju. Ameriški Slovenec, **Jožef Felicijan**, profesor na St. John College of Cleveland, je odkril, da je imel **Thomas Jefferson**, (1743-1826), tretji po vrsti predsednik Združenih držav (1801-1809) v svoji knjižnici Bodinovo knjigo, v kateri je posebej označil navedbe o ustoličevanju in bistvene misli vnesel v svojo **Deklaracijo**. Tudi na napisu na njegovem grobu piše: "Tu leži pokopan **Thomas Jefferson**, avtor ameriške Deklaracije o neodvisnosti, avtor Zakona o verski svobodi v državi Virginiji in oče Univerze Virginija". O tem epohalnem odkritju in o knjigi Jožefa Felicijana je 28. novembra 1967 spregovoril v ameriškem Kongresu senator slovenskega rodu, gospod **Lausche**.

Med drugim je poudaril, da je "Jefferson očitno videl v pravnem ustoličevanju karantanskega vojvode pravno osnovo in potrditev kontraktualne teorije, na kateri je utemeljil zahtevo po neodvisnosti Združenih držav ... Slovenci so verjeli, da moč oblasti izhaja iz ljudstva, ki je vladano. Prav gotovo je bilo Jeffersonovo prepričanje potrjeno, ko je bral Bodinov opis prelepega slovenskega obredja."

Lenarčič tudi pojasnjuje, da je postal sloviti slovenski običaj znan na Zahodu, še pred Bodinovo knjigo, po zaslugi humanista **Eneja Silvija Piccolominija**, kasneje papeža **Pija II.** V knjigi *Cosmographia Pii Papae De Europa*, ki je izšla v Parizu leta 1509, ga imenuje edinstven in pravi, da ga ne poznajo v nobeni drugi deželi. Piccolominijeva življenska zgodba pove, da je dobro poznal prilike v slovenskih deželah. Gotovo je imel tehtne razloge, da je karantansko državotvorno misel – izbiranje in ustoličevanje vojvod na Gosposvetem polju – temeljito obdelal v svoji knjigi, ki je doživela številne ponatise in je bila prevedena v vse pomembne evropske jezike. Tako je torej Bodin črpal podatke iz Piccolominijeve knjige.

Družina Piccolomini je bila doma v Sieni v Italiji. Že v 12. stoletju je igrala pomembno vlogo tako v politiki kot v poslovnem življenju in to doma v Sieni, pa tudi drugje po Italiji, v Franciji in na Angleškem, piše dalje Andrej Lenarčič. Piccolominiji so bili imoviti aristokrati. Leta 1458 so dosegli naslov palatinskih grofov v Svetem rimskem cesarstvu. Bili so vojaki, vatikanski prelati, pisatelji. Dva – Enej Silvij in Francesco – sta se zavihtela na papeški prestol.

Dragi naši bralci, vas ne navdaja ponos, ko berete te vrstice? **Deklaracija Združenih držav z elementi slovenskega ustoličevanja!** Tudi letošnja desetletnica slovenske države bi morala v sebi nositi kalčke prve slovenske države Karantanije. Razširjajte tudi vi ta del naše zgodovine! V angleškem prevodu jo lahko predstavite tudi Neslovencem, svojim znancem, prijateljem, sorodnikom, sosedom ... Vsi Slovenci bi si morali postaviti zapis v okvir in ga obesiti na vidnem mestu naših domov, ne pa govoriti o slovenski majhnosti in podcenjujoče razmišljati "za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni!"

V tej številki bomo zopet ponatilsnili nekaj strani iz nekdanj izhajajočega *Slovenskega Pisma* – del naše novejšje, avstralske slovenske zgodovine ob času osamosvajanja Slovenije.

Z naslednjo številko pa vstopamo v deveto leto rednega izhajanja. 10. maja bo točno 8 let odkar je izšla prva številka Glasa Slovenije na osmih straneh. Pišite nam, prosim, kaj vam je bilo všeč in kaj vam ni bilo všeč *Vaša Stanka*

Gracie

Pišejo nam

Danes sem prejel najnovejšo številko Glasa Slovenije, "it's brought back a lot of memories from 10-11 years ago!!!!!!!"

Lep Pozdrav Lenti Lenko Melbourne

Slikar Stojan Zafred s soprogo Jožico v Sydneyju Foto: F.A.

Spoštovana gospa Stanka in gospod Florjan!

Najprej najlepša hvala za vaše glasilo ter za video kaseto s Stojanovo reportažo, ki sta jo naredila - ustvarila vidva, Stanka in Florjan. Lepa, prijetna in dobra, ne reportažica, temveč kar reportaža. Hvala! Midva pa pošiljava našo foto-dokumentacijo iz tistih dni v letu 2000, ko smo se videli in srečali - naj vama bo prijten spomin na marec 2000 v Sydneyju. Prilagam tudi glasilo našega kraja (Divače), kjer je bil objavljen prispevek zapisa o mojem možu, Stojanu Zafredu (slikarju, ki riše z usti). Ko smo se vrnili iz Avstralije v Slovenijo, so bile na TV Slovenija oddaje o Avstraliji in seveda smo vas tako videli tudi v Sloveniji. In kako prijetno je bilo - saj smo vas že prej spoznali v živo. Midva in naš prijatelj Andrej se kar pogosto spominjamo na vaju in g. Brežnika. Upamo, da se bomo še kdaj srečali, seveda pa ne vemo kje. Če vas pot zanese v rodno Slovenijo ste ali sta dobrodošla v Divači - pri naju doma. Lep pozdrav in nasvidenje Jožica in Stojan Zafred, Divača

/Op.u.: Stojan Zafred se je marca 2000 v Sydneyju udeležil kongresa Foot and Mouth Painters kot edini predstavnik jugovzhodne Evrope in v muzeju moderne umetnosti na Rocksju tudi razstavljal; reportaža o Stojanu je bila objavljena na Slovenski TV 31 Sydney, v Glasu Slovenije, ogledate pa si jo lahko (zvočno) tudi na Stičiču avstralskih Slovencev: www.glasslovenije.com.au/

Spoštovano vredništvo!

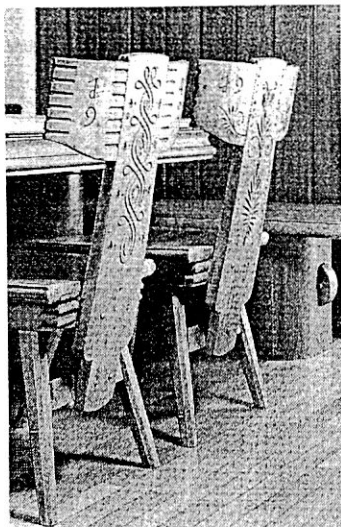
Že drugič v vašem časopisu berem da je Raška bila prva hrvaška država. Raško je osnoval Nemanja, prvi srbski župan z mestom Rasom kot prestolnico. Ras je postal politično, kulturno in ekonomsko središče te prve uradno združene srbske srednjeveške države Raške. Nemanja je bil ustanovitelj dinastije Nemanjičev in iz njegovega rodu so izšli znani vladarji (Dušan Silni, Štefan Prvovenčani, kralj Milutin in drugi). Nemanjin najstarejši sin Rastko ni želel postati svetovni župan in je postal menih. Šel je na Sveto Goro Atos in tam ustanovil srbski samostan Hilendar (ali včasih Hilandar) ki je postal duhovno središče srbskega pravoslavja in njihov ponos, on sam pa si je vzel duhovno ime Sava in postal srbski svetnik in prosvetitelj Sveti Sava. Njegov oče Nemanja, ki je

za svoje vladavine dal sezidati veliko pravoslavnihih samostanov po Srbiji, si je na svoja stara leta tudi vzel duhovno ime Simeun in se povlekel v isti Hilendar. Stari Ras je bil na mestu današnjega Novega Pazara, modernejši Ras, ki je še danes center svojega območja, je pa v bližini.

Naj še pripomnem da Raška, kljub bližini močnega Bizanca, nikoli ni bila bizantinska vazalka, ampak je obdržala svojo samostojnost vse do prihoda Turkov. Po bitki na Marici, posebno pa po bitki na Kosovem Polju, so Turki končno vdrli v Evropo in to je tudi bil konec srbske srednjeveške države.

Lep pozdrav J. Š., Sydney

Op.u.: Zahvaljujemo se naši bralki J.Š. za "uro zgodovine", četudi ni naša, saj takšna in podobna znanja spadajo v splošno izobrazbo, kajne?

Patriarhalna stola – iz notranje opreme v domu družine Slavec; avtor pohištva Danilo Furst, arhitekt

Uredništvo, takole mi je napisala prijateljica dr. Zvonka Zupanič Slavec, ko je prebrala 165 št. Glasa Slovenije: "Iskrena hvala za poslano. Čudovito, da tvoja sošolka tako imenitno ohranja in poživlja korenine slovenstva na južni polobli!!!" Naj bo to navdušenje tudi delček tele kartice, slika iz notranje opreme v domu dr. Zvonke Zupanič Slavec. Pri nas je pomlad in pišem ob vazi, v kateri se razpirajo rumene cvetke forsiacije ... Maja bomo počastili 20-letnico pevskega zbora Kliničnega centra iz Ljubljane. Smo zelo delovni, z vajami in nastopi, kar pomeni za vsakogar od pevcev napor in obenem zadovoljstvo. In pojemo na za zdravje vseh, ki nas poslušajo. Še vam bi katero zapeli ...
M.Š. Log, Slovenija

Pevskemu zboru Kliničnega centra v Ljubljani, ki nas je pred leti obiskal tukaj v Avstraliji in nas razveselil s pristo slovensko pesmijo, želimo ob 20-letnici trdega dela tudi v bodoče še veliko uspeha! Morda vas pot ponovno zanese na južno poloblo, to bi bilo res prijetno presenečenje!
Uredništvo Glasa Slovenije

Spoštovana gospa Stanka! Zelo lepo ste napisali o našem srečanju in o naši družini v Vašem časopisu, ki smo ga natančno vse prebrali in moram reči, da ste zelo na tekočem z vsem dogajanjem v Sloveniji. Tako, kakor bi brali istočasno domači časopis. Čestitam! Bodite zdravi, da boste še vnaprej tako razveseljevali naše rojake v Avstraliji. Pošiljam fotografijo z našega srečanja v Sydneyu.
Danica in Janez Gorjanc, Prevalje, Slovenija

Sydney: S srečanja z družino Gorjanc, Vodušek in s sorodniki Voduškovič

Op. u.: Družino dr. Danice in dr. Janeza Gorjanca sem predstavila v svojem dnevniku v 165 številki. Kako družina ohranja zgodovino s svojim privatnim Medicinskim centrom v Prevaljah pa si oglejte in preberite na strani 6.

Spoštovana urednica gospa Gregorič!

Znova ste me razveselili s svojim Glasom Slovenije – iskren Boglonaj! Občudujem Glas Slovenije, toliko trezno pisanih novic vsebuje, toliko koristnih nasvetov, toliko zanesljivega tako z znanstvenega kot s kulturnega področja. In nikdar ne pozabi ljubljene Avstralije. Čestitam! Dovolite mi, da vam iz srca voščim

blagoslovljeno in celo veselo Alelujo! In ostanem s prizrčnim pozdravom vdani
Vladimir Kos, Tokio

Upravi Glasa Slovenije Pošiljam naročnino. Časopis mi je všeč. Prejmite moje iskrene želje za uspešno bodoče nadaljevanje Vašega dela. Uredništvu in upravi želim vesele Velikonočne praznike. Srečno.
Jaka Čuk, Freemantle, WA

Urad

Cilji in aktivnosti
Urada za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Nova državna sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu
Magdalena Tovornik

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je samostojni del Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije, je nastal v skladu z ustavno obveznostjo za posebno skrb za Slovence v tujini. Urad opravlja naloge, ki zadevajo položaj slovenskih rojakov v zamejstvu in po svetu, njihovo kulturno, prosvetno in gospodarsko povezovanje z matično državo, informiranje, svetovanje in pomoč glede pravne zaščite.

Glavni cilji in aktivnosti Urada

1. Ohranjanje slovenske identitete - Pri tem imata prednost slovenski jezik in slovenska kultura, zato se Slovincem po svetu in njihovim potomcem omogoča učenje slovenskega jezika in kulture.
2. Enakovreden odnos do vseh Slovencev - Urad do slovenske skupnosti izven matične domovine, tako posameznikov kakor organizacij, zavzema enakovreden pristop, ne glede na politično pripadnost, kraj, kjer se nahajajo, ali vzrok odhoda iz Slovenije. Osnovna pravica Slovencev v zamejstvu in po svetu je, da ostanejo med seboj različni, skupna pa naj bo njihova povezanost s Slovenijo.

Veleposlaništvo Republike Slovenije - Canberra
Konzularne ure

NEDELJA, 29. april
od 13.00 - 16.00 ure
Slovensko društvo
Ivan Cankar - Geelong
PONEDELJEK, 30. april
od 10.00 - 13.00 ure
Versko središče Kew - Melbourne

Veleposlaništvo
Republike Slovenije
Canberra

Odpravnica poslov
Helena Drnovšek Zorko
Drugi sekretar
Marko Polajžer
Advance Bank Centre -
Level 6

60 Marcus Clarke Street
Canberra City
telefon: (02) 6243 4830
fax: (02) 6243 4827

Embassy of
Republic of Slovenia
P.O.Box 284
Civic Square
Canberra ACT 2608

Domača stran na internetu:
<http://slovenia.webone.com.au>
E-mail: embassyofslovenia@webone.com.au
Veleposlaništvo je odprto vse delovne dni od 9.00 - 17.00
uradne ure so od 10.00 - 14.00

Konzulat Avstralije
Častni konzul
Viktor Baraga
Trg Republike 3/XII,
Ljubljana 1000 Slovenija
Telefon iz Avstralije:
0011-1-425 4252
Fax iz Avstralije:
0011-1-426 4721

Republika Slovenija
Ministrstvo za zunanje zadeve
Urad Republike Slovenije
za Slovence v zamejstvu
in po svetu
Magdalena Tovornik
državna sekretarka
Gregoričeva 25
1000 Ljubljana Slovenija
Tel: +386 1 478 22 91
Fax: +386 1 478 22 96
E-mail: urad.slovinci@gov.si

Slovenska izseljenska matica
(SIM)
Cankarjeva 1/II, p.p. 1548
1001 Ljubljana, Slovenija

Slovenian Media House SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE: časopis Glas Slovenije - Slovenska TV 31 Sydney - Web; Manager: Florjan Auser; Glas Slovenije izdaja Slovenian Media House; glavna in odgovorna urednica: Stanka Gregorič; lektor izbranih člankov: Jure Sink; Glas Slovenije ustanovljen leta 1993. Je nedobičkonosen časopis; mnenja izražena v njem ne predstavljajo vedno mnenja uredništva - avtorji sami odgovarjajo za svoje prispevke (največ do 300 besed ali četrta stran); vse pravice pridržane; ponatis ali uporaba celote ali posameznih delov dovoljen kadar je naveden vir (Glas Slovenije); Glas Slovenije nudi informacije o Slovencih v Avstraliji, Sloveniji in po svetu; izhaja enkrat mesečno; letna naročnina \$50.00 + \$ 5.00 GST; polletna - \$ 30.00 + 5.00 GST; letalska letna naročnina v prekmorske države \$ 100.00. Angleško prilogo delno podpira Ministrstvo za kulturo RS. Sponzorji: od \$ 500.00 navzgor - Cenik oglasov v upravi - Mali oglasi do 20 besed \$ 10.00; vsaka naslednja beseda 50 centov; fotografija dodatnih \$ 10.00 SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE: P.O.Box 167 Winston Hills NSW 2153 Australia- telefon: (02) 96749599 - Fax: (02) 96749588 E-mail: ovenia@zeta.org.au - STIČIŠČE AVSTRALSKIH SLOVENCEV na internetu: <http://www.glasslovenije.com.au>

V enem stavku

Na slovenskih cestah se je med velikonočnimi prazniki zgodilo kar 431 prometnih nesreč, v katerih se je sedem oseb huje telesno poškodovalo, 16 pa lažje; policisti so zabeležili 255 kaznivih dejanj, in sicer je bilo največ t.i. premoženjskih deliktov, zaradi kršitev javnega reda in miru so posredovali 268-krat.

14. aprila se je v priljubljenem hrvaškem alpinističnem središču, ki se nahaja v narodnem parku Paklenica v Dalmaciji ponesrečil 43-letni Slovenec Rudi Kocijančič, ki je bil od leta 1994 predsednik Planinskega društva Jesenice, dolgoletni član GRS Jesenice in tamkajšnjega alpinističnega odseka; po poklicu je bil medicinski tehnik in je bil član kranjske reševalne ekipe prve pomoči, oče dveh otrok in zelo aktiven gorski reševalec.

Na Okrožnem sodišču v Mariboru se je končal postopek registracije nove Tovarne vozil Maribor, ki je nastala s preoblikovanjem in preimenovanjem podjetja MPP Družba za upravljanje in financiranje podjetij, ki je v lasti Slovenske razvojne družbe.

V požaru v katerem je zgorelo kopalnišče Terme Zreče je nastala materialna škoda za več milijonov tolarjev.

Posebno, kar izjemno dobrodošlico so predsedniku Kučanu pred dnevi pripravile sestre klarisinje; ločene v zagrajenem prostoru so mu zapele, predstojnica pa mu je dejala, da njegovega dela ne spremljajo po radiu in televiziji, ker tega nimajo, spremljajo pa ga vsak dan z molitvijo, molijo zanj, za vse druge državne voditelje in domovino.

Uradno so odprli novo tovarno Droge v izolski industrijski coni, kjer na 40.000 kvadratnih metrih proizvodnih površin že mesec dni poteka poskusni zagon proizvodnje kave, čaja in mesnega programa.

Minister za informacijsko družbo je pokvaril velikonočne praznike Marjanu Podobniku (in njegovi stranki SLS - SKD), predsedniku uprave Telekom, na ta položaj ga je imenovala vlada dr. Andreja Bajuka 15. junija lani - minister ga namreč želi zamenjati s Petrom Graškom, dosedanjim predsednikom uprave Adria Airways.

Upravljanje beograjske nadškofije je po ukazu Vatikana prevzel dosednji nadškof koadjutor Stanislav Hočevar; uradna primopredaja je bila na velikonočni ponedeljek.

Med obiskom Dimitrija Rupla v ZDA

WASHINGTON/LJUBLJANA /RAZNI VIRI/ - Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel se je po sestanku z državnim sekretarjem Colinom Powellom in svetovalko za nacionalno varnost Condoleezza Rice srečal še z nekdanjim vodjo senatne večine in predsedniškim kandidatom Robertom Dolom, republikanskim senatorjem slovenskega rodu iz Ohia Georgeom Voinovichem, nekdanjo prvo damo in sedanjo demokratsko senatorko iz New Yorka Hillary Clinton, v Pentagonu pa še s posebnim pomočnikom ameriškega obrambnega ministra za politične zadeve Chrisom Williamsom in namestnico pomočnika obrambnega ministra za evropsko in Nato politiko Liso Bronson. Po ministrovih besedah je bila pri vseh pogovorih izražena podpora Sloveniji in njenemu vključevanju v Nato. "V političnih in gospodarskih pogledih je Slovenija od vseh devetih kandidat najbolj pripravljena, v Pentagonu pa smo slišali, da je treba izboljšati zadeve na vojaškem področju. Slovenija potrebuje najmanj en bataljon dobro pripravljene in izurjene vojske, ki bi ga bilo mogoče v vsakem trenutku poslati, kamor bi bilo treba ..." je Rupel ponovil, kar je slišal v Pentagonu.

Slovenski predsednik o aretaciji Miloševića

LJUBLJANA /STA/ - Slovenski predsednik Milan Kučan je pozdravil vest o aretaciji nekdanjega jugoslovanskega predsednika Slobodana Miloševića, ki po njegovih besedah napoveduje, da bo pred sodiščem odgovarjal za svoja dejanja človek, ki je med povzročitelji dolgoletnega zla na Balkanu. Slovenija podpira Srbijo ob vračanju v evropske demokratične kroge in se tega veseli, je še dejal predsednik Kučan.

Slovenija in Jugoslavija na poti sodelovanja

LJUBLJANA /STA/ - Notranja ministra Slovenije in Zvezne republike Jugoslavije Rado Bohinc in Zoran Živković sta v Ljubljani podpisala sporazum o sodelovanju policij obeh držav in notranjih ministrstev na področju organiziranega kriminala, nedovoljenega prometa z mamili, terorizma in drugih hujših oblik kriminalitete ter še zlasti za slovensko stran pomemben sporazum o vračanju in ponovnem sprejemanju ilegalnih prebežnikov oz. oseb, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop ali bivanje na ozemlju druge države. Vsa leta od osamosvojitve dalje med policijama ni bilo uradnega sodelovanja.

Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu zaskrbljen nad vsebino Haiderjevega pisma

LJUBLJANA /STA/ - Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je s presenečenjem sprejel novico o pismu, ki ga je koroški deželni glavar Joerg Haider namenil prebivalcem avstrijske Koroške. Gospodinjstvom velikovškega okraja na avstrijskem Koroškem je namreč nedavno poslal pismo, v katerem je med drugim zapisal, da bo "kot deželni glavar naredil vse, da bi preprečil nadaljnje postavljanje dodatnih dvojezičnih krajevnih napisov". Haider je v pismu tudi menil, da bi "dodatno postavljanje dvojezičnih krajevnih napisov sprožilo le nadaljnje zaostrovanje političnega ozračja na Koroškem, česar si verjetno nihče ne želi. Vsekakor pa prihodnost manjšine ni odvisna od večjega števila krajevnih napisov", je menil Haider. Po mnenju Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je nesprejemljivo, da koroški deželni glavar napoveduje nespoštovanje odločitve avstrijskega ustavnega sodišča in določa prioritete manjšinskih pravic. Joerg Haider gre celo tako daleč, da si dovoljuje napovedovati nemire, ki bi sledili izvajanju razsodbe ustavnega sodišča. Slovenska manjšina na Koroškem je že doslej pokazala veliko mero strpnosti in razumevanja za iskanje kompromisnih rešitev na nekaterih področjih, v nobenem primeru pa ne more sprejeti tokratnega Haiderjevega ravnanja in razsojanja o pravicah, ki jih je manjšini končno priznalo avstrijsko ustavno sodišče, meni urad.

Slovenija polnopravna članica Združenih letalskih organov

LJUBLJANA /STA/ - Republika Slovenija je bila na zboru mednarodne organizacije Združeni letalski organi (Joint Aviation Authorities - JAA) v sredo, 4. aprila, soglasno sprejeta v članstvo omenjene organizacije. JAA je organizacija evropskih držav, katerih cilj je uskladitev varnostnih pravil v letalstvu in predpisov med Evropo in ZDA. Članstvo v JAA je za Slovenijo bil eden izmed pogojev za vstop v Evropsko unijo.

Planika prevzela vse hčerinske družbe na področju nekdanje Jugoslavije

KRANJ /STA/ - Kranjsko podjetje za trženje in proizvodnjo obutve Planika Kranj je postalo 100-odstotni lastnik hčerinskega podjetja Planika Flex Sarajevo in s tem končalo proces prevzema večinskih deležev v vseh svojih hčerinskih podjetjih v državah nekdanje Jugoslavije. Na hrvaškem deluje hčerinsko podjetje Planika Pula, katerega 100-odstotni lastnik je prav tako kranjska Planika. Planika Pula poleg že obstoječe prodajalne v Mercator centru Pula v aprilu in maju letos načrtuje še odprtje svojih trgovin v Crikvenici, Šibeniku, Splitu, Makarski, Pakracu in v Dubrovniku.

Tudi Alpina v BiH

ŽIRI /VEČER/ - Alpina je v skladu s svojimi načrti o širitvi na tuje trge kupila 67-odstotni delež v "Fabriki obuče i galantarije Sarajevo" (FOGS); Alpina bo za omenjeni delež odštela približno 22 milijonov tolarjev, v tovarno pa namerava investirati še dodatnih 170 milijonov tolarjev mark.

Parlamentarna komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu

LJUBLJANA /STA/ - Komisija DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu se je 11. aprila sestala na prvi seji, na kateri so se seznanili s položajem Slovencev v zamejstvu. Na seji sta bila navzoča tudi slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel in državna sekretarka MZZ za Slovence v zamejstvu in po svetu Magdalena Tovornik. Desetčlanska komisija v novem sklicu parlamenta vodi Franc Pukšič (SDS).

Kot je uvodoma opozoril minister Rupel, je ukvarjanje z manjšinami ter Slovenci v zamejstvu in po svetu strateški del slovenske zunanje politike. Slovenija ima po njegovih besedah obveznosti do Slovencev, ki živijo izven meja. Glavni cilji te politike so ohranjanje slovenske identitete in ustreznega položaja v okolju, kjer živijo Slovenci v zamejstvu in po svetu in prizadevanja za enakovreden odnos do Slovencev v tem okolju, je poudaril minister in posebej opozoril na nov problem, s katerim se bo treba spopasti - gre za položaj Slovencev, ki živijo na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Na Hrvaškem, v BiH, Makedoniji in ZR Jugoslaviji skupaj živi med 35.000 do 40.000 Slovencev. Obenem pa bo treba tudi opredeliti odnos do državljanov nekdanje Jugoslavije, ki so ostali v Sloveniji. V desetčlanski komisiji so poleg predsednika Pukšiča še podpredsednik komisije, poslanec LDS Jože Avšič in člani: Jožef Kavtičnik (LDS), Samo Bevk (ZLSD), Janez Podobnik (SLS+SKD), Jožef Bernik (NSI), Ivan Kebrič (DeSUS), Bogdan Barovič (SNS), Bogomir Vnučec (SNS) in Maria Pozsonec, predstavnica madžarske narodne skupnosti.

Plavalec Martin Strel za novimi rekordi

LJUBLJANA /DNEVNIK/ – Potem ko je lani poletel kot prvi na svetu preplaval celotno dolžino Donave in se s 3004 kilometri (nekaj deset jih je odplaval še v Črnem morju) vpisal v Guinnessovo knjigo rekordov, je pred njim nov podvig - svetovni rekord v neprekinjenem plavanju. Martin Strel načrtuje, da bo preplaval 503 kilometre, to pa naj bi mu vzelo v najboljšem primeru 75, v najslabšem pa 82 ur. Tretjega julija letos bo skočil v vodo v Melku v Avstriji, dobrih sto kilometrov pred Dunajem. Potem pa skozi Dunaj, Bratislavo in Budimpešto do cilja v madžarskem Pakšu. "Tri dni in štiri noči. Toliko še nisem plaval," pravi Martin.

Podražitve

LJUBLJANA /STA/ – S 1. aprilom so začele veljati spremenjene cene telefonskih storitev. V notranjem telefonskem prometu se je cena impulza zvišala za 9,5 odstotka na 4,01 tolarja, cena telefonske naročnine pa za 7,2 odstotka na 1173,05 tolarja za enojčni oz. 955,73 tolarjev za dvojčni priključek (vse cene so brez 19-odstotnega DDV). V mednarodnem telefonskem prometu so se cene pogovorov po posameznih območjih linearno znižale za 9,5 odstotka. Cene se bodo spremenile zopet 1. junija: v domačem prometu se bo impulz podražil še za 9,6 odstotka na 4,39 tolarja, telefonska naročnina pa za 7,3 odstotka; s 1. junijem naj bi se znova znižale tudi cene v mednarodnem prometu. Podražile so se tudi poštno storitve (cene paketov, tiskovin, priporočeno poslovanje in drugo).

Zlata medalja za slovenski rizling

BRUSELJ /VEČER/ – Velika zlata medalja za lansko običajno trgatve renskega rizlinga, ki jo je pred dnevi dobila gospodarska družba VVS Jeruzalem Ormož na ocenjevanju vin v Bruslju, ni samo doslej najvišje mednarodno priznanje njihovim vinom, temveč priznanje vsemu slovenskemu vinogradništvu in vinarstvu. Predstavljenih je bilo 2993 vzorcev vina iz 22 držav sveta. Velikih zlatih medalj je bilo podeljenih samo 23; za bela vina običajnih trgatve le tri, in ena od teh je odšla v Ormož. Gre za polsuho vino z veliko ekstrakta in tipičnim okusom renskega rizlinga, ki spominja na zrele vinogradniške breskve. Zaradi odličnega razmerja med kislino in sladkorjem je vino izredno harmonično. Grozdje zanj je zrastle po zgodnjem brstenju trsov spomladi in vročem poletju. Potrgali so ga 16. oktobra.

Iz slovenskih medijev

Običajna noč - kazniva dejanja, "razgrajanje" in prometne nesreče
LJUBLJANA, 30. MARCA - Policisti so minulo noč obravnavali 26 kaznivih dejanj, in sicer vlome, tatvine, ponarejanje denarja oz. dokumentov ter poškodovanje tujih stvari. Zaradi kršenja javnega reda in miru so posredovali 30-krat, od tega 17-krat na javnih krajih in 13-krat v zasebnih prostorih. Enega kršitelja so ob tem pridržali. V 29 prometnih nesrečah, ki so se v pretekli noči zgodile na slovenskih cestah, pa se je ena oseba hudo poškodovala, pet pa lažje, so sporočili z generalne policijske uprave.

Pospešitev spletnega nakupovanja v Sloveniji

LJUBLJANA /STA/ – Elektronsko poslovanje v Sloveniji je v vzponu, pa čeprav vrednost nakupov prek svetovnega spleta predstavlja manj kot tisočinko celotne potrošnje slovenskih gospodinjstev. Pri slovenskih spletnih trgovinah je bilo doslej naročenih približno milijardo izdelkov, večina naročil je prišla iz tujine, plačilo pa je bilo po večini opravljeno po povzetju.

Adria Airways okrepljena z novim letalom Canadair Regional Jet 700

LJUBLJANA /DELOFAX/ – Na rednih progah AA bo kmalu pričelo leteti novo letalo Canadair Regional Jet (CRJ) 700, kanadskega proizvajalca Bombardier. Letalo, v katerem bo prostora za 70 potnikov, je v sedmih letih svojega delovanja postalo najbolj priljubljeno regionalno letalo na svetu. Velja za najtišje in okolju najbolj prijazno komercialno reaktivno letalo.

Adria in Jat bosta letela med Ljubljano in Beogradom

LJUBLJANA, BEOGRAD /STA/ – Predstavniki Adrie Airways (AA) in jugoslovanskega letalskega prevoznika JAT so se dogovorili o vzpostavitvi letalske proge med Beogradom in Ljubljano sredi letošnjega maja. Na tej progi bosta letela dvakrat na teden. Prevoznika sta se dogovorila tudi o medsebojnem priznavanju letalskih dokumentov (vozovnice), vsi leti pa bodo objavljeni pod skupno oznako Adria Jat. Sogovorniki so se še odločili, da se konec maja v Sloveniji nadaljujejo pogovori o oblikovanju Združenja letalskih prevoznikov jugovzhodne Evrope. O možnostih komercialnega sodelovanja v združenju se bodo pogovarjali slovenski letalski prevoznik AA, jugoslovanski Jat, hrvaški Croatia Airlines, makedonski MAT, črnogorski Montenegro Airlines, bolgarski Malev, bosanski Air Bosna, romunski Tarom in letalski prevoznik Republike srbske Air srpska.

Slovenski med odličen

/DOLENJSKI LIST/ – Da bi ohranili sloves dobrega slovenskega medu,

si pri kupcih pridobili še več zaupanja in se hkrati zavarovali pred enačenjem z medom neznanega izvora, so slovenski čebelarji, združeni v Čebelarstvo zvezo Slovenije uvedli kontrolirano pridelavo medu, s kolektivno blagovno znamko *Slovenski med kontrolirane kakovosti*.

Komisija Pravičnost in mir odklanja vsako razmišljanje o evtanaziji

LJUBLJANA /STA/ – Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci v zvezi z nedavno uzakonitvijo evtanazije na Nizozemskem najodločneje odklanja vsako razmišljanje o tem, "da bi lahko bilo moralno dopustno direktno in dejavno nekemu vzeti življenje, tudi če za to sam prosi", so sporočili iz omenjene komisije. Po preprčanju komisije je jasno, "da je taka prošnja največkrat posledica dejstva, da tisti človek nima nikogar, ki bi zanj iz ljubeznije skrbel, da mu zdravstvo iz ekonomskih razlogov bolečin ne lajša kot bi sicer lahko, in da se tak človek čuti krivega, ker obremenjuje druge." Zato je po mnenju komisije upravičena bojazen, da bo uzakonitev evtanazije povzročila veliko več zlorab, kakor pa omogočila navideznih rešitev brezizhodnih situacij. "Predvsem bo namreč spodbudila hud pritisk okolja na neozdravljivo bolne, da zahtevajo lastno smrt, da bi razbremenili svoje in družbo."

O delitvi premoženja bivše SFRJ

BRUSELJ /VEČER/ – Pogajalci petih držav naslednic nekdanje Jugoslavije so na tridnevnem sestanku dosegli prvi rezultat po približno desetih letih pogajanj o delitvi premoženja nekdanje SFRJ. Dogovorili so se o delitvi pre-

moženja, deponiranega pri Banki za mednarodne poravnave (BIS) v Baslu, medtem ko pri drugih spornih vprašanjih niso dosegli nobenega rezultata. Dogovor o delitvi zlata, delnic in deviznih rezerv si je mogoče pojasniti z grožnjo *Banke za mednarodne poravnave*, da bo 14. aprila vsem petim državam zamrznila ugodna posojila, če ne bi dosegle dogovora. Države naslednice bodo 46 ton zlata, delnice in devizne rezerve v vrednosti približno 477 milijonov dolarjev razdelile po ključu Mednarodnega denarnega sklada (IMF). Sloveniji bo tako pripadlo 16,4 odstotka tega premoženja, Hrvaški 28,5, Bosni in Hercegovini 13,2, Makedoniji 5,4 in Zvezni republiki Jugoslaviji 36,5 odstotka. Sporna ostajajo vprašanja delitve diplomatsko-konzularnih predstavništev, arhivov, nekdanjega državnega premoženja in finančnih sredstev nekdanje Narodne banke ter vprašanja zasebne lastnine, pridobljenih pravic in pokojnin. Problematiko pokojnin je po Mejakovih besedah sicer mogoče urediti z dvostranskimi sporazumi, kakršne je Slovenija sklenila že z vsemi naslednicami, razen ZRJ.

Do Ljubljane in Budimpešte v dveh urah in pol

MURSKA SOBOTA /VEČER/ – Železniška proga Murska Sobota – Budimpešta bo uradno odprta ob prisotnosti obeh predsednikov vlad 16. maja. Promet bo stekel 10. junija, ko bo začel veljati nov vozni red. Novozgrajena proga proti Madžarski je del tako imenovanega panevropskega koridor-Proga je za Slovenijo izrednega pomena, saj predstavlja direktno povezavo z Madžarsko, kar bo močno skrajšalo čas potovanja in postopkov na mejah. Iz Murske Sobote bo v naslednjih letih potovalni čas do Ljubljane in do Budimpešte okoli dve uri in pol.

Obletnica rojstva generala Maistra

MARIBOR /VEČER/ – Te dni so se v raznih krajih Slovenije spomnili rojstnega dne prvega generala slovenske vojske Rudolfa Maistra, ki je bil rojen 29. marca 1874. S svojo odločnostjo in pogumnimi dejanji je po prvi svetovni vojni Sloveniji priboril okrog 6.000 kvadratnih kilometrov ozemlja.

Tečajnica Banke Slovenije

Srednji devizni tečaj (17. aprila 2001)

Država (enota)	tolarjev	Država (enota)	tolarjev
EMU (1 EUR)	215,5587	Hrvaška (1 HRK)	28,3283
Avstrija (1 ATS)	15,6653	Japonska (1 JPY)	1,9740
Francija (1 FRF)	32,8617	Kanada (1 CAD)	156,2246
Italija (100 ITL)	11,1327	Švica (1 CHF)	141,8429
Nemčija (1 DEM)	110,2134	V. Britanija (1 GBP)	349,8194
Avstralija (1 AUD)	123,6356	ZDA (1 USD)	243,4866

Slovenija, moja dežela

CELJE

/STA/ – Natančno 11. aprila 1451 je pisar na pergament zapisal: "Mi, Friderik, po milosti božji grof Celjski, Ortenburški in Zagorski." In Celje je postalo mesto. Sledili so vzponi in padci, vrstila so se bolj ali manj bleščeča obdobja, a mesto in meščani so vztrajali. Vse do danes, ko knežje mesto, ki so ga nekateri zgodovinarji poimenovali "druga Troja" praznuje svoj občinski praznik. Pokrajinski muzej Celje, ki prihodnje leto praznuje 120-letnico svojega uspešnega delovanja, je ta okrogli jubilej napovedal s predstavitev izjemne arheološke dediščine rimske Celeje v knjigi *Celeia - Arheološka podoba mesta*, avtorice Irene Lazar. Osrednje slovesnosti sta se udeležila predsednik države Milan Kučan in ministrica za kulturo, Celjanka Andreja Rihter.

MARIBOR

/VEČER/ – Ob petkih od 9. do 15. ure prodajajo na mariborskem Glavnem trgu pri desetih stojnicah tisti kmetje, ki so člani Združenja za ekološko kmetovanje severovzhodne Slovenije. Po dobrem letu se je mariborska ekološka tržnica že uveljavila; okoli 20 kmetov prodaja samo tisto, kar sami pridelajo. Med pravimi domačimi izdelki so marmelade, kompoti, potice, jabolčni zavitki, različne pite, gibanice, krhlji, sokovi, kisi, testenine iz pire, soje, rži, koruze ter namazi iz soje in cemaža. Nekaj cen živil iz pestre ponudbe ekološke tržnice, cena za kilogram posameznega živila je: ješprenj 180-250, prosena kaša 400, koruzni zdrob 180, koruzna moka 500, ajdova moka 600, pšenična moka 180, pšenični zdrob 200, soržični zdrob 200, zdrob iz tritikale 200, koruzni zdrob 200 in moka iz bele koruze 250 tolarjev. Pirin kruh je po 300 in polnozrnat 3 kg kolač po 1000 tolarjev. Regrat in berivka sta po 800 tolarjev, topinambur 400, tolarjev, rdeča pesa in korenje pa sta po 200 tolarjev za kilogram. Čajni zavitek breže, lipe in koprive stane 250 do 300 tolarjev.

BOVEC

/PRIMORSKE NOVICE/ – Društvo 1313 v Bovcu se spet pripravlja na predstave v trdnjavi Kluže; predstavljajo dogodke iz prve svetovne vojne na Bovškem ter spopad med avstro-ogorskimi in italijanskimi vojaki. Predstave bodo v avgustu.

MISLINJA

/VEČER/ – Urejenost kraja se je v zadnjih letih bistveno izboljšala. Vedno več je urejenih individualnih

stanovanjskih hiš, posebej vzorno pa je urejena okolica kmetij, kar daje lepši videz celotni občini. Veliko truda je turistično društvo v zadnjih treh letih vložilo v ureditev pohodniških poti, ki so jih nedavno uradno odprli, prav v teh dneh pa bo izšla tudi zloženska o pohodništvu, v kateri bodo s sliko in besedo opisane vse urejene poti po mislinjskem Pohorju. Pohodniki pa bodo v njej našli tudi opis izletniških kmetij, kjer se bodo lahko okrepčali in si spočili.

LAŠKO

/VEČER/ – Do 10. maja se lahko prijavi pari, ki se želijo poročiti po stari šegi v okviru Turistične prireditve Pivo cvetje v Laškem. Ta bo letos v nedeljo, 15. julija.

NOVA GORICA

/PRIMORSKE NOVICE/ – Pred Goriško knjižnico Franceta Bevka so odkrili novo javno skulpturo Bor avtorja akademskega kiparja Jakova Brdarja. Ob Svetovnem dnevu zdravja pa so odprli prenovljen zdravstveni dom.

DIVAČA

/VEČER/ – Primorski klub ljubiteljev starih motornih vozil Balilla iz Divače, ki združuje blizu 150 lastnikov in ljubiteljev starih vozil širom po Primorski, bo tudi letos pripravil dva reljaja. Prvi po Vipavski dolini, ki bo 13. maja, pot bo dolga 30 kilometrov, drugi, reli Kras-Brkini pa bo sklenil tekmovalno sezono 1. septembra.

BLED

/BLEJSKE NOVICE/ – Bralci *Blejskih novic* so za turistično najosebnost Bleda izbrali mladega kočijaža Tonija Mežana, člana blejskih fijakarjev mlajše generacije. Dela imajo vedno več. Tudi zanimanje za nočne vožnje, ki naj bi popestrile turistični utrip Bleda, je vse večje. Mladi fijakarji so generacija, ki se je odločila za nekatere novosti v svoji ponudbi, dosledno pa upoštevajo geslo "urejeni, prijazni in točni".

LJUTOMER

/VEČER/ – Slaščičarska obrtna dejavnost Škrajnarjevih na Miklošičevem trgu v Ljutomeru je slovela daleč naokoli, že zaradi družinske tradicije, ki se je pričela davnega leta 1913. V letih 1947-1951 je bila delavnica nacionalizirana in preurejena v mlečno restavracijo. Po odkupu lastnega inventarja v svoji hiši (!) je Janko obrtniško poslovanje vodil vse do smrti leta 1975.

Nasledila ga je hči Vera, ki je skupaj s soprogom Georgom Peischlom četrto stoletja vodila slaščičarno. Ko se je konec minulega leta upokojila, se je tudi uradno zaključila tradicija družinskega slaščičarstva Škrajnarjevih po 87 letih. Kljub temu Vera v sklopu domače obrti nadaljuje del dejavnosti - lectarske izdelke...

PRISTAVA V PRLEKIJI

/VEČER/ – V Pristavi v Prlekiji že pet let dokaj aktivno deluje turistično društvo *Mak*, ki je izdalo zanimivo turistično razglednico s poudarkom na 65-letnici organiziranega plesa v tem kraju pri Ljutomeru. Na njej so plesalci iz začetka leta 1936 in mladi plesni rod, ki neguje plesne svojih prednikov.

MURSKA SOBOTA

/VEČER/ – Že to jesen bo Casino Maribor odprl svojo prvo podružnico, in sicer v Prekmurju. Imela bo skoraj enako ponudbo kot mariborska, vendar bo tudi nekoliko bolj sodobna in prilagojena gostom, ki naj bi vanjo zahajali.

GORNJA RADGONA

/VEČER/ – Ob cesti Radgona-Apače-Trate že od leta 1836 stoji na zemlji družine Kralj kapelica, ki ji pravijo preprosto vaška kapela. Ob njej vsako leto poteka blagoslov velikonočnih jedi za ljudi v naselju Podgrad pri Gornji Radgoni. Ker je kapelo načel zob časa, so se vaščani odločili za obnovo, ki je bila končana do Velike noči. Ob obnovi ostrejša pa so delavci našli ne navadno odkritje – človeško okostje, "umetniško delo" iz lesa. Kdo je avtor dela, kdaj je to nastalo, kje je "kip" prvotno stal in kaj je hotel umetnik z njim povedati, lahko le ugibamo. Vsekakor pa je delo zelo staro. Njegovo umetniško vrednost bo moral določiti še strokovnjak.

ŠKOFJA LOKA

/STA/ – V sredo, 11. aprila so v Puštalu pri Škofji Loki odprli prenovljeno *Nacetovo hišo*, ohranjeni etnografski spomenik slovenske kmečke stavbne zapuščine. Nacetovo hišo je kot avtohtono slovensko kmečko stavbo opazil arhitekt Albert Sic leta 1923. Mnogo kasneje so hišo zaščitili kot pomemben kulturnozgodovinski spomenik. Nacetova hiša, ki nosi ime po prvotnem lastniku Ignaciju, je leta 1755 dobila baročni videz, njen zidani del pa kaže, da je mnogo starejša, saj oboki kleti in črne kuhinje kažejo na začetek petnajstega in šestnajsto stoletje.

OREHOVCI

/VESTNIK/ – Letošnjega občnega zbora PGD Orehovci se je udeležil tudi devetdesetletni Franc Znidarič, starosta orehovskih gasilcev. Orehovski gasilci se vneto pripravljajo na 120-letnico, ki jo bodo slavili prihodnje leto.

TURNIŠČE

/VESTNIK/ – Turistično društvo Turnišče bo letos skušalo obnoviti čevljarski muzej; pospeševali bodo tudi razmah domače obrti, pri čemer bo pomagala mojstrica domače obrti Marija Rajter, ki plete iz ličja. Svoje naravne in druge danosti bodo reklamirali tudi na spletnih straneh. Seveda si bodo prizadevali za čim lepšo urejenost Turnišča, Renkovec, Nedelice in Gomilice.

ANDRENCI

/VESTNIK/ – V Andrencih pri Cerkvenjaku raste potomka najstarejše trte na svetu. Gre za sadiko znamenite žametne črnine z mariborskega Lenta, ki so jo posadili člani ansambla Završki fantje lani v spomin na uspešno gostovanje v Avstraliji in srečno vrnitev. Trto oskrbuje Jože Golob. Te dni so jo obrezali. Na slovesnosti so bili gojitelji in tudi župani občin Cerkvenjak, Sveta Ana in Benedikt ter podžupan lenarške občine.

PETIŠOVCI

/VESTNIK/ – Gramoznica v Petišovcih in Ledava pri Lendavi sta priljubljeni zatočišči snežno belih labodov, ki že vrsto let obiskujejo ti območji. Ker se to dogaja tako rekoč sredi mesta, je idila morda toliko lepša in nenavadna. Labodi so seveda tudi v veliko veselje otrok, ki jim prinašajo hrano. So tudi znanilci pomladi in prebujajo se narave.

BELTINCI

/VESTNIK/ – Sredi nekdanjega grajskega parka v Beltincih stoji baročni dvorec. Enonadstropna stavba z okroglimi ogelnimi stolpi je lep primer veleposestniške stanovanjske arhitekture. Nekoč je graščino upravljala grofica in veleposestnica Maria Žichy, ki se je rodila v Budimpešti. Živila je na Madžarskem, v Avstriji in nekaj časa tudi v Beltincih. Umrla je leta 1977 v Avstriji, pokopali pa so jo v družinski grobnici v beltinski cerkvi. Njeni dediči, ki živijo v Avstriji, si močno prizadevajo, da bi dokazali njeno slovensko državljanstvo. Če bi jim namreč uspelo dokazati, da je bila grofica leta 1945, ko so ji zaplenili vse premoženje, državljanka takratne SFRJ in s tem tudi slovenska državljanka, bi morali v soboški upravni enoti uvesti postopek za vračanje njenega premoženja dedičem.

Velika noč - običaji

Največji krščanski praznik spremljajo številni običaji
Ljudski simboli
Velike noči
Slovenski pirhi
sodijo med najlepše -

/URŠKA MLINARIČ/ – Prazniki prinašajo v naš vsakdanjik veselje in že ti-sočletja izpolnjujejo življenje. Tako so si ljudje že pred stoletji in tisočletji po svoje predstavljali različne spremembe v naravi in zanje ustvarjali simbole, med njimi jajce, ki ponazarja ro-dovitnost in izvir novega življenja v pomladnem času. Ta prastari indoevropski simbol je krščanstvo povezal s simbolom Kristuso-vega vstajenja in praznovanjem Velike noči. Velika noč, določena po judovskem luninem koledarju, se vedno praznuje prvo nedeljo po prvi spomladanski polni luni, in to že od 4. stoletja. Navezuje se na starejši judovski praznik pasho, judovsko Veliko noč, ki je spomin na rešitev Izraelcev iz egiptovskega suženjstva in so jo obhajali z žrtvovanjem jagnjeta. Letos so pasho praznovali 8. marca, medtem ko so pravoslavni, ki štejejo čas po julijanskem koledarju, praznovali Veliko noč teden dni za katoliki in protestanti. Velika noč ožje zajema čas od velikega četrtka do velikega ponedeljka, ki ga zaznamujejo številni verski obredi, povezani z dogodki Jezusove smrti in vstajenja. To je pa tudi čas različnih ljudskih običajev, ki se v Sloveniji razlikujejo od vasi do vasi.

Po 40-dnevem postu so vsekakor za ljudi največje veselje velikonočne jedi, ki si jih privoščijo v nedeljo. Se pred tem jih verniki v soboto popoldne nesejo k blagoslovu. Protestanti ne poznajo blagoslavljanja jedi, ta obred je značilen za katolike, predvsem v nekdanjih salzburških cerkvenih pokrajinah. Tako naj ga ne bi poznali Italijani, razen v severnih pokrajinah, kjer nosijo k blagoslovu le kruh, prav tako takšne raznovrstnosti ne poznajo na Hrvaškem. Zelo polni pa so jerbasi, korbule, korblje, korpe in košare po vseh krajih v Sloveniji. Že Valvasor je v drugi polovici 17. stoletja opisal kranjski žegen, ki se je do danes le malo spremenil: prekajena svinjina, osoljena govedina, kuhana jajca in kolač, ki je tehtal 10 do 17 kilogramov. V Prekmurju položijo v vuzemsko košaro kos šunke, ki predstavlja Jezusovo telo, nekaj remenic (pirhov) kot znak vsta-

jenja, hren, spomin na Jezusovo trpljenje in žeblje, in potico iz vlečenega testa, vrtnanek.

Na Štajerskem še danes dajo v jerbas obredni kruh bosman in povitice, veliko klobaso, gnjat in posušeno slanino. Na Koroškem, v Mežiški dolini, položi gospodinja v košaro tudi velik šarkelj, svinjske gnjati, nekaj klobas, pisanke in hren. Okrog Dobrne pa ima kolač pomen Zveličarjeve trnove krone. Na Primorskem spečejo za vsakega člana družine tudi pleteno štruco, na katero položijo rdeči pirh.

Prav pirhi, s katerimi imajo največ veselja ob barvanju otroci, se zdi, so pri Veliki noči poglavje zase. Domišljija pri njihovem barvanju in risanju nanje nima meja, zato ni čudno, da so zlasti v slovanskem svetu bogati z ornamentiko, slovenski pa, tudi po besedah Nika Kureta, ki je spisal *Praznično leto Slovencev*, sodijo med najlepše okrašene. Barvanje jajc ima pri vseh evropskih narodih dolgo zgodovino. Sprva so bila po prastarem ljudskem izročilu enobarvna, rdeča, kar simbolizira Kristusovo kri, ali rumena, kot sonce in energija, potem pa so, ne da bi vedeli natančno kdaj, prav pri slovanskih narodih postala predmet neizmerno bogatega ornamentiranja, ki je zavzelo pomembno mesto v ljudski umetnosti.

Najstarejši vir, ki opisuje velikonočne pisanice, imamo Slovenci v listini dominikanskega samostana v Radljah ob Dravi s konca 14. stoletja, ki omenja, da so vse redovnice dobile pisanke. Kot ljudsko šego pa jih prvi omenja Janez Vajkard Valvasor v *Slavi vojvodine Kranjske*, čeprav tudi on ne omeni, ali so jajca bila pobarvana, ornamentirana ali so ostala bela. Pisanice in remenke iz Bele krajine in Prekmurja odsevajo značilnosti slovenskega vzhoda, zato so zanje značilni geometrični in stilizirani liki, medtem ko na primorskih in gorenjskih pirhih prevladuje izrazito naturalistična ornamentika, ki posnema naravo, največkrat rastline in cvetove.

Poleg tega na pirhih najdemo še krščanske simbole, kot sta JHS in Marijin monogram, malteški križ, v novejšem času pa najdemo tudi napise Vesela aleluja, Pisanka rdeča in druge hudomušne. Zadnja leta so zelo znani na primer tudi tako imenovani vrhniški pirhi, ki jih izdeluje Franc Grom.

Prtički in košarice

/DRUŽINA/ – Izdelke na spodnjih slikah so napravile mengeške vezilje in stoženska mladina. Večina vzorcev je sestavljenih po motivih SLOVENSКИH NARODNIH VEZENIN uršulinke s. M. Justine Višner, ki so izšle pri Mohorjevi družbi Celje.

V jajčka zvrta nešteto drobnih luknjic, od 3000 do 17.000, v obliki vzorca, tako da dobi jajce videz čipkaste umetnine. Za barvanje danes večinoma uporabljamo umetne barve, v starih časih pa so uporabljali naravne. Tako so rdečo dobili iz brazilskega lesa, črno iz jelševega lubja, za rumeno so uporabili češminov les in tudi zafran, še danes pa uporabljajo za pridobitev rjave barve čebulne lupine. Ob Veliki noči so še danes priljubljene tudi igre z jajci, tako imenovano turcanje, valincanje in

sekanje. Med ljudske simbole poleg pisanic sodijo še velikonočni zajec, ki pisanice prinese, in kresovi. Velikonočni zajec izvira iz germanskega poganskega sveta, k nam pa so ga prinesli Nemci. Kresovi na Štajerskem, Koroškem in Štajerskem pa zagorijo že v soboto zvečer ali šele v zgodnjih jutranjih nedeljskih urah, med drugo in tretjo uro, da se razgorijo, ko se ljudje odpravljajo k jutranjemu vstajenju. Spremlja jih streljanje z možnarji.

Velika noč 2001 v Sydneyu

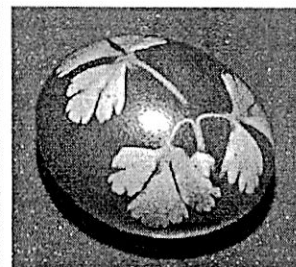

Versko središče Merrylands: stari običaj - igra s pirhi

Pater Valerijan z rojaki v velikonočnih igrah

Posnetki iz dokumentarca o patru Valerijanu

Slovenski pirh iz Sydneya

Zapisali so še v ...

Za Glas Slovenije
Erika Jazbar,
novinarka
Novega glasa
iz Trsta

V Italiji maja parlamentarne volitve

V nedeljo, 13. maja, bodo v Italiji parlamentarne volitve. Italijanski volilni upravičenci bodo obnovili obe veji parlamenta, in sicer poslansko zbornico in senat ter odločili o politični opciji, ki bo oblikovala novo vlado. Od leta 1996 je na oblasti leva sredina oz. koalicija Oljka, ki je takrat s kandidatom Romanom Prodiem premagala Berlusconijevo desno sredino. V tem petletju se je po padcu Prodijeve vlade in njegovem nastopu kot predsednik komisije Evropske unije, zvrstilo kar nekaj vlad do današnje, ki jo vodi Giuliano Amato. Štafetno palico premierskega kandidata levsredinske koalicije je letos prevzel bivši rimski župan Francesco Rutelli, z njim pa se bo še naprej soočal Silvio Berlusconi. Volilna kampanja se je v Italiji dejasko začela že pred nekaj meseci, saj so toni političnega življenja dokaj ostri in nemalokrat brezkompromisni. Za opazovalce italijanske politične scene velja za močnega favorita za zmago ravno Silvio Berlusconi, čeprav je treba povedati, da je levsredinski kandidat v zadnjih mesecih nadoknadil marsikatero točko in bitka za Rutellija zdaleč ni izgubljena, saj se bo igrala ravno pri neodločenih volilcih, ki jih v Italiji ni malo. Iz zornega kota slovenske manjšine, ki živi v deželi Furlaniji-Juljski krajini, pa

Erika Jazbar

tako: slovenska narodna skupnost se je leta 1996 prvič politično združila pod isto streho, ki jo je predstavljala koalicija Oljke. Ob pomanjkanju zajamčenega zastopstva smo izvolili v italijanski senat predstavnika naše manjšine, ki pa je moral kandidirati v sklopu Oljke pod okriljem stranke Levih demokratov. To je bil Darko Bratina, ki nas je nato septembra 1997 žal zapustil. Na njegovo mesto smo izvolili novinarka Dimitrija Volčiča, ki je leta 1998 bil izvoljen tudi v evropski parlament. Drugo senatno okrožje, ki zajema dobršen del ozemlja, na katerem je prisotna slovenska narodna skupnost v Italiji, t.j. del videmske in goriške ter del tržaške pokrajine, je bilo zarisano ravno nam na kožo. Naravno je torej, da so zastopniki manjšine v italijanskem parlamentu izvoljeni ravno v tem okrožju. Letos se bosta v tem okrožju potegovala dva slovenska kandidata, oba predstavnika leve sredine oz. levice. To sta predstavnik Levih demokratov Miloš Budin in kandidat Stranke komunistične preнове Aldo Rupel.

DRUŽINA

V velikonočni številki piše o dejavnosti Svetovnega slovenskega kongresa v Kanadi, kjer je bil pred kratkim občni zbor kanadskega kongresa. Osrednji del večera je bilo predavanje dr. Toneta Jamnika, direktorja Zavoda sv. Stanislava, z naslovom *Sprava, proces osvobajanja in dejanje poguma*. Predavatelj je poudaril, da je *temelj vsake resnične sprave Učlovečeni Bog, ki je presekal krog vračanja enakega z enakim. Sprava ne more biti pogajalski proces, kjer bi se dosegel kompromis med obema vpletenima. Sprava je predvsem dejanje odpuščanja. Odpuščanje pa omogoči novo kakovost bivanja in medsebojnih razmerij, to je odločitev za novo prihodnost...*

GORENJSKI GLAS

Občinski odbor Nove Slovenije je obravnaval aktualne probleme v trziški občini, še zlasti v gospodarstvu, kjer se položaj zaostruje. To ni več gospodarjenje za doseganje gospodarske uspešnosti in skrbi za zaposlene, temveč podaljševanje gospodarske agonije z dvomljivimi ukrepi, ki ne zagotavljajo trajne rešitve. Vse skupaj že meji na gospodarski kriminal, so zapisali v izjavi. Združena lesna industrija je praktično izropana, Bombažna predilnica in tkalnica le životari, sedaj pa je na vrsti Peko, iz katerega že mečejo zaposlene na cesto. Nova Slovenija zahteva začetek postopka za ugotavljanje osebne odgovornosti preteklih in sedanjih vodilnih kadrov v Peku, ki so s svojo nestrokovnostjo, nepravočasnostjo in številnimi drugimi nepravilnostmi in politično obarvanimi ambicijami dopustili, da se je proizvodna, kadrovska in gospodarska usmeritev sesula. Občinski odbor Nove Slovenije v izjavi, ki jo je podpisal predsednik inž. Slavko Bohinc, poziva k ponovni preučitvi problema, poimenskemu ugotavljanju krivcev, ki jih je treba poklicati na odgovornost, in seznanitvi javnosti. Le tako bo problem mogoče rešiti.

VESTNIK /Murska Sobota/ Trdoživi so Prleki, tako tudi 76-letni upokojenec iz Globoke Franc Ivanuša. V življenju je trdo kopal globoko pod zemljo in pozneje zidal. Vdihal črni premogov prah, med zidanjem ključoval mrazu in poletni pripeki ... Franc je kopal premog v Murskem Središču, Robadju in še kje na Hrvaškem, a nazadnje v Presiki v Prlekiji. Tukaj so našli domačini premog leta 1886 v obcestnem jarku. In potem so kopal tamkajšnji zelo kakovostni

rjavi premog do prve svetovne vojne. S kopanjem so nadaljevali leta 1921 in prenehali med drugo svetovno vojno. Leta 1953 so ustanovili na pobudo Okrajnega ljudskega odbora Ljutomer rudarsko podjetje. Dve leti pozneje so se zagnano lotili premogovništva z desetimi delavci. Nekaj pozneje je kopalo nekdanje "črno zlato" sto rudarjev in leta 1969 polovica manj. Sloji premoga so bili debeli le 40 do 50 cm. Tukajšnji rudar je dnevno izkopal povprečno do 450 kilogramov premoga. Rudarjenje v Presiki je kmalu presahnilo.

CARANTHA NEWS/on line/

V Beogradu obstaja niz nerešenih vprašanj med katerimi je tudi status bivših slovenskih podjetij, vsekakor Slovenske imovine, ki je nekako postala trajna last Srbov. Od razpada bivše SFRJ do danes je poleg delitve državnega premoženja med novo nastalimi državami naslednicami ostal nerešen niz vprašanj, med katerimi je tudi vprašanje statusa bivših predstavništva in podjetij. V Srbiji in Črni gori je pred razpadom SFRJ poslovalo veliko število predstavništva, podružnic ali podjetij, katerih matična podjetja so bila iz Slovenije, Hrvaške in drugih bivših republik. Statistike govorijo, da je več tisoč takšnih pravnih subjektov v nerazčiščenem pravnem statusu in da bi bilo potrebno določiti njihov sedanji pravni položaj. V nekaterih primerih je šlo tudi za kriminalna dejanja, ko so zaposleni v takšnih predstavništvih neopoblaščno prevzeli celotno imovino predstavništva in je celo pri ustreznih institucijah vpisali kot svojo oziroma so se določili za pravne naslednike.

DNEVNIK

Po skoraj štirih letih izdajanja spletne različice tiskanega Dnevnika smo se ob 50-letnem jubileju odločili še za eno darilo našim bralcem. V torek, 17. aprila, se bo na spletni strani www.dnevnik.si prikazala nova spletna vsebina e-časopisa, ki bo zagotovo zbudil veliko pozornost. V Dnevniku bomo ob svoji spletni različici tiskane izdaje vsak dan skozi ves dan objavljali najbolj aktualne novice in vesti naših novinarjev in agencij. Toliko novic in koristnih informacij do zdaj v slovenskem delu spleta še ni bilo. V spletnih izdajah slovenskih e-medijev je Dnevnik že nekaj časa na vodilnem mestu. Več kot 100.000 bralcev, med katerimi jih je veliko iz tujine, je že do zdaj potrdilo, da imajo spletni mediji svojo prihodnost. Po poti novega načina življenja in dela gre ob svoji 50-letnici tudi Dnevnik in urednik spletnih strani Brane Salamon.

PTUJSKI TEDNIK

Na sedež Neodvisnih sindikatov Slovenije v Ptuj prihajajo najrazličnejše za delavce nedopustne in pogubne informacije, med drugim, da morajo v nekaterih podjetjih sočasno s podpisom pogodbe o delovnem razmerju podpisovati tudi dokumente, v katerih se odrekajo pravici do prevoza na delovno mesto. Zaskrbljujoče je tudi, da v nekaterih podjetjih že nekaj let niso dobili regresa za letni oddih ali povrnjenih stroškov za prevoz. Ogorčeni so tudi zaradi razprodaje državnega premoženja tujcem. Zelo kritično gledajo na privatizacijo in lastninjenje državnih podjetij, bank in drugih finančnih ustanov, ki jih kupujejo tujci. Tudi klečeplazanje v Evropo (kapitalistično unijo) je, po mnenju delavcev, za Slovenijo nesmiselno.

MLADINA

Skupščina istrske županije v Poreču je sprejela statut s katerim je po celi Istri uvedena dvojezičnost oziroma uporaba italijanskega jezika je izenačena s hrvaškim.

DOLENJSKI LIST

Iz novomeške kronike: Novomeška avtobusna postaja, za veliko ljudi vsak dan vhod v mesto, je prava mestna sramota. Postaja, ki je kot arhitekturni projekt bila deležna strokovnih slavaspevov in doživela celo knjižno izdajo, je danes beznica z razbitimi in zasranimi stranišči, nedograjeni del pa je smetišče, kotišče podgan in golazni. Občinska gospoda tega ne vidi, ker se vozi s službenimi avtomobili, ne pa z avtobusi.

PREJELI SMO.....

PROŠNJE ZA POMOČ SLOVENIJI

REPUBLIŠKO MINISTRSTVO ZA INFORMIRANJE
 REPUBLIKE SLOVENIJE JE POSLALO SLOVENCEM
 PO SVETU PISMO, V KATEREM JIH PROSI, NAJ ZA-
 STAVIJO SVOJ VPLIV ZA ČIMPREJŠNJE PRIZNANJE
 SLOVENIJE KOT NEODVISNE IN SUVERENE DRŽAVE.
 Iz pisma:

Dragi prijatelj!

Mogoče poznaš in spremljaš tragedijo, ki jo doživlja moja domovina Republika Slovenija....gotovo razumeš našo stisko. Zato te prosim, da nam skušaš pomagati po svojih močeh! Uporabi ves svoj vpliv med svojimi prijatelji in znanici ter pri vseh drugih, ki lahko pomagajo preprečiti še večjo katastrofo, ki nam grozi in ki lahko pripomorejo, da bo mednarodna skupnost čimprej priznala Slovenijo kot samostojno, suvereno in neodvisno državo.

Jelko Kacin

SKUPŠČINA REPUBLIKE SLOVENIJE
 IZVRŠNI SVET

Spoštovani rojaki in rojakinje!

Od Slovencev po svetu prejemamo številne izraze solidarnosti in poročila o njihovi dejavnosti v podporo Republiki Sloveniji v trenutkih njenega težavnega boja za svobodo in neodvisnost. Vaša zadržanja in besede so nam v spodbudo, da bomo še trdneje vztrajali v odporu zoper napadalca. Od Slovencev po svetu si ta trenutek želimo predvsem to, da bi se še bolj množično, dejavno in organizirano obračali na tamkajšnjo javnost, zlasti pa vplivali na tuje vlade in mednarodne organizacije, naj pomagajo Republiki Sloveniji, in sicer tako:

-da zahtevajo ustavitev napadov jugoslovanske armade na Slovenijo in vrnitev(kontrolirano) njenih enot v vojašnice (v ta namen je bila predčerašnjim dogovorjena ustanovitev mešane komisije, vendar Markovič še zdaj ni imenoval oziroma potrdil od jugoslovanske vlade pooblaščenih članov komisije);

-da takoj pošljejo svoje opazovalce(tudi vojaške)v Slovenijo;
 -da takoj sprožijo ustrezne varovalne mehanizme KEVS,EGS;
 -da priznajo Republiko Slovenijo kot neodvisno državo.

Pišite državnim, vladnim in strankarskim predsednikom in drugim funkcionarjem ter medijem, naj ne čakajo, kakor so (predolgo) čakali pri Kurdih.

Organizirajte odbore, zbirajte podpise, nastopajte v javnosti, zbirajte denarne prispevke. Posredujte to sporočilo drugim. Za našo skupno domovino!

Ljubljana,
 dr. Janez Dular

Član IS Skupščine RS za Slovence po svetu

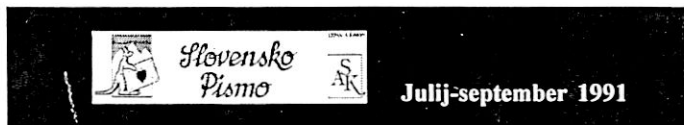
KLIC ROJAKINJE IZ DALJNJEGA DARWINA

Dragi rojaki!

Glede na tragičen razplet situacije v Sloveniji, ko nam JLA razbija, ubija in uničuje domovino, ne moremo stati ob strani neprizadeti. Mislim, da bi bilo potrebno nemudoma poslati pismo na Združene narode, papežu v Rim in direktno Bakerju in Bushu v ZDA.

Zadeva je nujna! Če drugega ne bodo vsaj ljudje v svetu izvedeli kaj več resnice in ne tako kot sedaj, ko Beograd razširja po svetu neresnice v svojem časopisu Politika v angleščini. Kako je mogoče, da nenkrat svet daje potuho beograjskim komunistom, vse demokratične republike pa na tak nezastlišan način pušča na cedilu.

Mara Mericka
 Darwin,28.6.91.

Glasilo Avstralske slovenske konference
 1990-1992 – izšlo 12 števil
 strani: 48, 56, 60, 40, 56, 104, 88, 68, 104
 Urejala Stanka Gregorič

Uredništvo Glasa Slovenije se je odločilo, da bo ob 10. obletnici Republike Slovenije, deset let slovenske državnosti bomo proslavili 25. junija, v nadaljevanjih objavljalo avstralsko slovensko zgodovino, zapisano v takratnem glasilu ASK SLOVENSKO PISMO. Septembra 1991 je urednica glasila Stanka Gregorič zapisala v uvodni besedi:

ZDAJ JE ČAS DEJANJ! ...

- Dogajanja v Sloveniji so razgibala in vznemirila tudi nas, avstralske Slovence ...
- Boj za narod mora biti enoten ...
- Ni več dovolj posedati po slovenskih društvih, se zibati ob zvokih polk in valčkov ...
- Slovenci, naš čas je omejen, vsakega zapravljenega trenutka je škoda ...
- Biti danes Slovenec, je iskanje resnic! Je solza in trpljenje! Je delo in žrtvovanje! Je klic srca po končni slovenski zmagi! Po svobodi slovenskega naroda!

ALL SLOVENIAN WORLD CONGRESS A MESSAGE TO THE INTERNATIONAL COMMUNITY

In the heart of Europe a fire has sparked. Yugoslav army has attacked independent Republic of Slovenia with the aim to establish a communist dictatorship. The army has been commanded by commanders without a constitutional legal base and without the support of International Law. Enormous consequences for the peace in Europe and the whole World could emerge from this attack. This fire must be shut down immediately.

The All Slovenian World Congress is calling on all the World community, United Nations and members of European Safety Council to immediately act by all moral, political and real means to stop the bloodshed, human rights violations and devastation of the independent country of Slovenia founded by the referendum of Slovenian people.

In our opinion the immediate diplomatic world recognition of the Republic of Slovenia within the current borders would contribute to sobering of the attacker, a cease fire and establish the precondition to a peaceful search for a solution.

The All Slovenian World Congress is asking its members to take part in acting with their own Governments and International institutions to achieve the above goals.

Ljubljana, 28 th June 1991

BITKA

POROČILO AVSTRALSKE SLOVENSKE KONFERENCE

Vojna v Sloveniji je povzročila med vsemi nami precej nemira, obenem pa nas je vzpodbudila k zahtevnim akcijam, ki so sedaj za nami, seveda pa nas čaka še kopica novih.

V Statutu Svetovnega slovenskega kongresa(SSK) piše v drugem členu, da so glavni programski cilji Kongresa in seveda s tem vseh območnih konferenc po svetu, tudi prizadevanje za mednarodno uveljavitev Slovenije in internacionalizacija slovenskega vprašanja. Seveda govori Statut še o drugih ciljih, vendar sta se prav zgoraj naštetja uveljavila v sedanjem, za Slovenijo tako težkem času.

Svojega poslanstva se je zavedalo tudi tajništvo ASK-ja in je zato takoj pričelo s sistematskim obveščanjem, oziroma pošiljanjem dokumentov, ki jih je dobilo neposredno od slovenskih ministrov v Ljubljani, raznim avstralskim medijem in politikom.

Med njimi seveda prvemu ministru Avstralije gospodu Bobu Hawku in senatorju Garethu Evansu, ministru za zunanje zadeve. Tajništvo ASK je bilo tako nekaj dni v skoraj vsakodnevni zvezi z ministrom dr.Janezom Dularjem, ki je v Izvršnem svetu Slovenije odgovoren za Slovence po svetu.Prevajali so se tudi razni potrebni dokumenti. Tajništvo ASK-ja je imelo tudi redne stike s Slovenskimi narodnimi sveti po Avstraliji.

Razpošiljalo jim je razne zanimivosti in dokumente ter se trudilo, da bi bili vsi skupaj čim bolj učinkoviti. Stanka Gregorič, organizacijska tajnica ASK-ja in Anica Markič sta obiskali ameriški konzulat.

Obe sta se, z Lojzetom Markičem in Štefanom Merzelom udeležili skupnega sestanka s predstavniki drugih narodov, kjer so bili navzoči predvsem Hrvati.Na tem sestanku so bila obravnavana neka važna vprašanja v odnosih Slovenija - Hrvaška in naših eventualnih skupnih akcij.

Stanka Gregorič se je v imenu ASK-ja priključila predstavnikom slovenskih društev in organizacij v Victoriji in obiskala ministra za imigracijo Garry-ja Handa, kateremu je izročila sveženj raznih informacij in dokumentov iz Slovenije, med drugim tudi Ustavo SFRJ, ki v svoji preambuli z leta 1974 govori o tem, da imajo narodi iz Jugoslavije pravico do osamosvojitve, vključno pravico do odcepitve. G.Handa je obiskal v Canberri tudi predsednik ASK-ja, Marjan Kovač. Udeležil se je protestnega shoda pred francosko ambasado, z viktorijsko delegacijo dveh odvetnikov pa je obiskal senatorja Garetha Evansa.

Tajništvo ASK-ja je o svojem delu obveščalo tudi Slovenijo, tako preko telefona kot potom faxesa, saj je bilo potrebno v tistih kritičnih dnevih pošteno poprijeti za delo.

Stanka Gregorič

Organizacijska tajnica ASK

Julij-september 1991

POROČILO SLOVENSKEGA NARODNEGA SVETA VIKTORIJA

V času, ko so se naši trije delegati za SSK, Elica Rizmal, Vinko Rizmal in pater Niko Žvokelj, pripravljali za prvi, ustanovitveni SSK v Ljubljani, tudi mi v Victoriji nismo držali skrižem rok.

Priprave za proslavitev osamosvojitve Slovenije, ki jih je prevzel naš marljivi Štefan Merzel so potekale kot je bilo načrtovano. Vendar smo se na sam dan, ki je bil rezerviran za to veselje na melbournškem City Squaru, zbrali kot protestna skupina, katere program je potekal bolj v komemorativnem slogu. Manifestaciji so se pridružili tudi številni pripadniki drugih narodov. Program je tega dne povezovala zelo uspešno Helena Leber, podpredsednik SNS-ja Stanko Prosenak pa je povedal v svojem govoru tisto kar smo čutili vsi: ogorčenje in jezo nad ravnanjem jugoslovanske armije ter ZDA, ki je tej armiji dala zeleno luč za napad na Slovenijo.

Ko smo pred tem dogodkom, 26.junija izvedeli, da je Slovenija proglasila osamosvojitve, smo to novico skromno proslavili v Slovenskem verskem in kulturnem središču Kew. To proslavitev je posnela ekipa SBS etnične televizije.

Sicer smo bili viktorijski Slovenci v tistih dneh najbolj iskani s strani avstralskih medijev. Ni bilo televizijske postaje ali radia, ki ne bi predvajali kak pogovor s člani Slovenskega narodnega sveta.

Telefoni in faksi so delali takorekoč dan in noč. Pisali so se protesti, prošnje za priznanje Slovenije kot samostojne države in drugo...

Glavne aktivnosti SNS-ja v Victoriji:

- Nekaj izrednih sestankov odbora
- Obisk na nemškem konzulatu
- Prevodi in priprave dokumentov, ki naj bi bili posredovani ministrom laburistične in liberalne stranke
- SNS v Victoriji sta priskočila na pomoč sodni advokat, tudi strokovnjak za mednarodno pravo, Avstralec g. Garry Moore in odvetnica Sherrill O'Connor Šraj, Avstralka, soproga slovenskega rojaka, ki prav lepo govori slovensko.G.Garry Moore je temeljno raziskoval vprašanje mednarodnega priznanja Republike Slovenije, kot samostojne države, na podlagi drugih podobnih primerov v svetu in v zgodovini osamosvojitve nekaterih držav. G. Sherrill O'Connor Šraj pa je ves teden brskala po raznih knjižnicah in raziskovala ter zbirala razen potrebni material, je pa tudi koordinirala celotno akcijo.
- SNS Victorije je razposlal 13.000 dopisnic, naslovljenih na senatorja Evansa, ki jih je natisnil predsednik SNS-ja Simon Špacapan.Razposlal je peticije, letake, ki so jih pripravili sydneyjski rojaki.Podpredsednik Stanko Prosenak se je udeležil srečanja z ministrom Garry-jem Handom.V toku pa je še akcija zbiranja denarja za Slovenijo.

The voice- Of Slovenia

Year 2 / No 11 - April 2001

Carantania's role in Thomas Jefferson's draft of American Constitution

By Andrej Lenarčič

On March 15th we celebrated 585th anniversary of the day, when the well known and celebrated Slovenian custom, Installation of Slovene Duke of Carinthia took place for the last time on Gosposvetsko polje near Celovec/Klagenfurt.

Thirty two years ago, November 28th 1967, U.S. Senator Frank Lausche addressed his colleagues in the U. S. Senate.

Mr. LAUSCHE:

Mr. President, recently book entitled "The Genesis of the Contractual Theory and the Installation of the Dukes of Carinthia," was published by Prof. Joseph Felicijan a member of the teaching staff of St. Johns College, Cleveland. In this work Dr. Felicijan explores the impact of Bodin's famous "Republic" upon the formulation of the contractual theory of government in general and in particular, its impact upon Thomas Jefferson and the drafting of the Declaration of Independence.

In Jefferson's copy of Bodin's work Professor Felicijan discovered that Jefferson had initialed two pages. On one page was Bodin's definition and characterization of a tyrant, which was quite similar in concept to phrases used in the Declaration of Independence. On the other initialed page was a description of the installation of the Dukes of Carinthia, a Slovenian ritual which may have contributed greatly to the founding of our own great country. According to Dr. Felicijan:

Jefferson evidently considered the ancient ritual of the Installation of the Dukes of Carinthia a common law precedent and the confirmation of the Contractual Theory upon which he based his claim for the American Independence.

These remarkable conclusions of Dr. Felicijan, based upon his extensive study in the area, are worthy of note both because of their historical importance and the practical lessons which we can learn from them.

Now the contractual theory of government has been used by many philosophers as a conceptual tool by which they could explain the relation between the governing and those governed. The theory begins with several assumptions, one being that all men are equal in a political sense, and from this the conclusion that no one person has a natural right to rule another. But we all know that a society has to have some form of government.

Based upon these counterpoised assumptions-the denial of the natural right to govern and the need for government-there developed the theory that there is a contract between those who are to rule and those who are to be ruled, and each party has rights and obligations under this contract. This, Mr. President, is the contractual theory stated in its most basic terms. It is a useful concept in that one can describe governmental problems and powers by describing the terms of the contract.

Many objected to the theory, including those who lived during the time of the American Revolution. They claimed that while the theory was interesting it was, nevertheless, a part of the philosophers' dream world. No society ever made such a contract with those who ruled it, they contended. Indeed, Jefferson may have felt that way himself at one time. But he found historical evidence to the contrary.

When Jefferson read Bodin's "Republic," he learned of the ancient Slovenian ritual known as the installation of the Duke of Carinthia: This custom, which was still being practiced during the time of the American Revolution, was living proof that the social contract did, in fact, exist, at least among the Slovenians.

Mr. President, I shall read from Dr. Felicijan's book where he quotes Bodin's description of this unique Slovenian custom:

There is nothing to compare with this custom observed in Carinthia, where even today in the vicinity of the town of Saint Vitus one can see a stone of marble in a meadow. Surrounded by the people and holding a black cow with his right hand and an emaciated mare with his left, a peasant mounted this stone. This duty belonged to him by right of succession. He who was all garbed in red, with banners carried in front of the duke. All were proper in dress except the duke who walked dressed as a poor shepherd with a shepherd's crook in his hand. The peasant sitting on the stone cried out in Slovenian: "Who comes forward so boldly?" The people answered that this was the prince. Then the peasant asked again; "Can he be a judge? Is he concerned with the well being of the country? Was he born a free man? Does he observe the true religion?" 'I'hey answered: "He is and he will be." Then the peasant slapped the duke gently. After having promised the peasant he would be exempt from public burdens, the duke mounted the stone and brandishing the sword he promised the people to be a righteous judge. He attended the mass still clad in the same vestments. Then he donned the ducal vestments and returned to the stone, where homage and the oath of fealty were rendered him.

Notice the strong elements of democracy and the American attitude toward government reflected in this custom of the Slovenian people living in Carinthia. The duke to-be did not wear fancy clothes; he was dressed as a man of the people. The peasant on the stone assumed an indifferent attitude toward his future

The coat of arms of the duchy of Carantania the first Slavic state

leader until the agreement between the parties had been reached.

Also notice, if you will, the questions asked of the duke. "Can he be a judge? Is he concerned with the well-being of the country?" He was not asked whether he was a nobleman, whether he was wealthy or famous, nor was he asked whether any interest group would receive special consideration. Notice also, Mr President, who promised first. It was the duke. He had to promise to be a righteous judge before the people swore allegiance.

The Slovenians believed that the power to govern rested with the people who are to be governed, not those who were governing. 'I'hey believed that their ruler should be men of the people, of all the people. They believed that the true qualities of those in government should be competency and concern. They believed that their leaders had a solemn duty to the people to be righteous. And we Americans believe in these same principles today. So did Thomas Jefferson during the time of the Revolution. Perhaps Jefferson's convictions were confirmed when he read Bodin's description of this beautiful Slovenian custom, a custom which lasted for over 1,000 years. May be the American form of government was reaffirmed because of Jefferson's reading about the installation of the Dukes of Carinthia. We are grateful, Mr. President, to Professor Felicijan of St. John College of Cleveland for his exploration into these possibilities.

Our Slovenian History

Dr. Josef Šavli, KdB, FSAI
The Augustan Societiy Omnibus,
Book 13, 1991 p. 12 ff. (excerpt)

The Installation of the Dukes of Carantania

Carantania, the Slovenian Duchy of the early Middle Ages, situated in the Eastern Alps (present-day Austria) arose after the decline of the Roman Empire in 476 in territory of the Roman province of Inner Noricum. It is first mentioned by Paulus Diaconus as »provincia Sclaborum« (Slovenian province) in 595, and thereafter by Fredegar »marca Vinedorum« (Venetian march) in 631. Around 670, Anonymus Ravennas named the inhabitants of this territory »Carantanos«, and thereupon the denomination Carantania prevailed in the medieval sources.

Obviously the name Carantania must be of very remote origin, »car« meaning the rock, hence a country with barren rocky mountains. The word »kar«, as well as its palatalized form »cer« (pronounce „cher“), i.e., a cliff are still found in modern Slovenian.

The above mentioned name has also been preserved in the form Korotan or Gorotan, the latter compounded from the Slavonic word „gora“ (mountain) and the Indo-European „stan“ (country, home). The name corresponds also to the people, the Carni, who dwelt between the Eastern Alps and the Adriatic Sea even in the pre-Roman period.

The Slovenian origin of Carantians has been explained by the historians up to day by the hypothetical invasion of the Slavs coming to the Eastern Alps across the Balkans from their alleged original homeland behind the Carpathian Mountains. This invasion would have been accomplished after the year 568, in which the Lombards moving to Italy left Pannonia, thus opening up the way for the Slavs into the Eastern Alps.

Nevertheless, no historical record speak about such an invasion. Moreover, the descendants of the Carantians, the modern Slovenians, belong in fact to the group of the Western, and not of the Southern, Slavs, as could be concluded merely from their actual geographical position.

It seems that the Carantians, like the Western Slavs, had their ancestors in the indigenous people called Veneti or Vendi (Wends) that survived in Middle Europe as the peasant class during the whole of the Celtic and Roman period.

In medieval sources they were still named „Sclavi coinomento Vinedi“ (Fredegarii Chronicon, ad a.c. 623) and their country as „termini Venetiorum qui et Sclavi dicuntur“ (Vita s. Columbani, ad a.c. 618).

The differences between the Carantians on the one side and the Southern as well as the Eastern Slavs on the other side are perceivable also in their cultural and social life. At the time they were first mentioned in historical sources, in 595, the Carantians already had, in contrast to the other Slavs, their own state with own dux.

In 745 the Carantian's duke Boruth received support against the Avars from the Bavarians, already Christianized by that time, and therefore he also decided to accept the Christian faith. Thus he recognized the supremacy of the Frankish king who was considered, due to his alliance with the Pope, the protector of the Church and of the Imperium Christianum, i.e., of the Christian World.

The conversion to the Christianit was accomplished by Irish monks under the leadership of Bishop S. Modestus, a saint, who was sent to Carantania by the Bishop of Salzburg, S. Vergil (Fiorgil), an Irish monk himself. In 753, S. Modestus built the Cathedral „Sancta Maria in Solio“ (St. Mary on the Throne), presently named Gospa Sveta in Slovenian, and Maria Saal in German. It is situated north of Klagenfurt/Celovec in the Austrian region of Carinthia and his sepulchre is also to be found there.

In this way Christianized Carantania entered the European community under aegis of the Frankish kingdom, which shortly after, with the coronation of Charlemagne as Emperor in 800, became Sacrum Imperium Romanum, i.e., the Holy Roman Empire. The denomination „Romanum“ was an evocation of the former Roman Empire (restauratio imperii) that was Christianized under Constantine the Great and represented the Universe. This medieval empire survived the whole millennium, until Napoleon put an end to it in 1806.

The incorporation of Carantania into the Holy Roman Empire did not mean the loss of its statehood

dr. Joško Šavli

and independence, even if its sovereignty became limited by King Emperor, and the only confirmed by Carantian „veca“ (pronounced „vechah“), meaning „assembly“.

The *Conversio Bagoariorum et Carantanorum*, written ca. 870 points with careful legal precision to the continuous existence of the right of the Carantians to elect their ruler. Thus we read in this charter that, after the death of the Duke Boruth, the Carantians asked for his son Carast (Gorazd), held in Bavaria, who returned by order of the Frankish king (in 751), where upon they made him Duke, „eum ducem fecerunt“. And again in 752 after Carast's death, in like manner they received his cousin Cheitmar (Hotimir) and gave him the dukedom, *ducatum illi dederunt*“.

This shows that the Carantians, i.e., Slovenians had preserved the right to accept the proposed duke or to reject him if they were so pleased. Thus, in the 11th century they prevented the appointment of three dukes nominated by Emperor because they were unrelated to the Carantian nobility (not even on the mother's side) and therefore not indigenous in the sense of the „*institutio Sclavenica*“ (Carantian law).

In 1058 one of those dukes, named Kuno, and his escort were stopped by the Carantian army when trying to cross the frontier from Lombardy.

The Prince's Stone

An interesting ceremony concerning the enthronement of the Dukes of Carantania by the people, and of the Carinthia it became, has been mentioned in historical sources since the 13th century. The most important sources are: 1. „Schwabenspiegel“ (Swabian Mirror), a collection of legal customs and uses, written ca. 1275; 2. „Oesterreichische Reimkrinik“ (Austrian Rime Chronicle), written ca. 1306 by the Knight Ottokar; 3. „Liber certarum historiarum“ (The book of the True Stories), written ca. 1341 by Johannes Victorienis, Abbot of Viktring/Vetrinj near Celovec/Klagenfurt.

The Installation

The story recorded by these and other sources is, in short, as follows: The Duke of Carantania is archmaster of hunts in the Empire. No one should have him or make him a duke except the freeholders of the land (literally „fryen lantsassen“) of the land, in majority the free peasants, represented by „homini boni“ (good men). These elect a judge (chairman) in assembly among themselves, a man who appears to them the aldest, the best and the wisest, not taking into account noble birth, but only honesty. This was done to observe their oath to the land and their country.

The same judge then asks all the assembly, whether he, whom the Empire has given them, is suitable. If he does not please them, then the Empire must give them another Lord and duke. If however, he pleases them, then all of them, rich and poor, by general consent, will give him a warm and respectable welcome, as it is just and is the custom of the land.

The installation of the duke takes place on a hill named Krnski grad (Karnburg) in Carinthia. There, close to the church of St. Peter, is a meadow with the so-called Prince's Stone.

Swabian Mirror says that in the ceremony of the enthronement of the Carinthian duke was put on his head a Slovenian Hat.

It is very interesting the report of the Chronicler Ottokar who say, among others, that a Carantanian did not take off his hat in front of his duke. This was the right of the free Carantanian man. The same right belonged also to the Carantanian duke in front of the King, since he was a windischer herre (Slovenian Lord), and such right derived from his country. In his relation about the same enthronement Abbot Johannes did not forged to mention the hat – indutus habitu pileo... The hat played obviously the part of the Carantanian insignia.

At that time the ancient Kingdom of the Eastern Franks was usually called Germanic Kingdom (not German). After 1257 the elections of the King, and thereafter Emperor, became reserved only to the so-called Princes Electors. And according to the Golden Bull of 1356, made out by the Emperor Carl IV Luxembourg, this honour belonged only to the possessors of high offices at the Emperor's Court. However, the duke of Austria and of the Carantanian provinces, a Habsburgian, was not acknowledged as the possessor of a high office and consequently a prince elector.

Thus, in 1359 the Habsburg Duke Rudolf IV forged a deed named Privilegium maius with which he tried to prove that the Emperor Frederick I »Barbrossa« imparted to Austria, when it was elevated to a dukedom (1156), special rights that would make its dukes equal to the princes electors. Among these rights the honour of Archhunter in the Kingdom (archimagister venator) and the Palatine Archduke (palatinus archidux) merit a special attention. In sense of the latter, the title of the Palatin Archduke, and the right to receive his fief sitting on horseback with a scepter in his hand and with the Ducal Hat on his head (superposito ducali pileo...), i.e., not on his knees like other lords, derived from the institutio Sclavenica.

In fact these rights had been translated from the Carantanian tradition. They were connected with the ceremony of the installation of the Carantanian (Carinthian) dukes. But the Privilegium maius was recognized as falsified and therefore was not acknowledged at the Emperor's Court. However, it remained the aim of the political aspiration of the Habsburg dukes.

In 1379, the Habsburgian provinces were divided among two brothers: Albert III, the elder of them, received Austria with the centre in Vienna; the younger one, Leopold III, received Inner Austria (Carantania), with the centre in Graz. The latter was succeeded by his sons. One of them, Ernest, was called »the Iron« (ruled 1411 – 1424). Duke Ernest the Iron assumed definitely the title of Archduke. In 1414, he arrived in Carinthia. There, he let install himself at the ancient Princes Stone (Knežji kamen) put near the Castle of Karnburg, and then he bestowed the fiefs and reasoned quarrels sitting on the Ducal Throne (Vojvodski stol), which was situated on the field of Svatne. His son, duke Frederick V, Frederick IV (1440) as King and Frederick III as Emperor (1452) acknowledged in 1453 the Privilegium maius as a state document.

The Ducal Hat became finally a state insignia. It is still preserved in Graz, one-time the chieftown of the Inner Austria (Crantania), and it obviously represents the tradition of the Carantanian Hat.

Originally it was a Slovenian one, a popular hat. But in the feudal period it did not correspond to the rank of a ruler, i.e. a duke or archduke, for this reason another was elaborated, i.e., a ducal hat, in fact a crown. The town of Graz was, and it is still today, also the chieftown of the Austrian province of Styria. Therefore, the insignia in question is mostly known as »Styrian Hat«. But in this way, its historical and political tradition is not remembered.

References

- A. Anthony von Siegenfeld: Der sogenannte „Steirische Herzogshut“, in Das Landeswappen der Steiermarks (Anhang), Graz 1900
- W. Neumann: Wirklichkeit und Idee des „windischen“ Herzogtum Kärnten, in Süddeutsches Archiv, München 1961
- R. Hadwich: Die reichssymbolische Bedeutung von Hut und Krone, Dissertation, Mainz 1951
- K. R. M. Brieger: Das hesilige Reich Symbolik von Adler Reichsapfel und Krone, in Extrablatt, Wien 1990

Slovenian Hat

The Swabian Mirror (Schwaben Spiegel, circa 1275), the oldest historical source concerning the installation of the dukes of Carantania (later Carinthia) mentions also the Slovenian Hat (windischer huot) that was put on the head of the duke during the enthronement ceremony. The aforesaid source describes it as follows: »A grey Slovenian Hat with a grey cord and four leaves suspended from his brim.« The pictures of this hat on signets show that the leaves were those of the linden, the old Slovenian

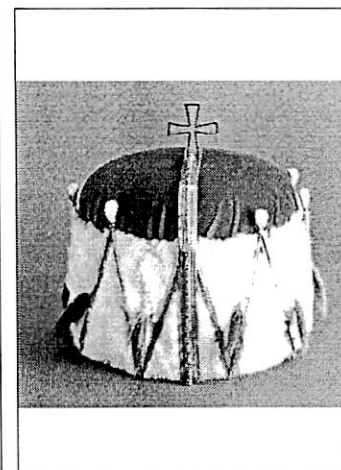
tree of life. It was a common hat characteristic of the Slovenian peasant people in that period and it symbolized the power conferred to the duke from the hand of a peasant, representative of the people.

In 1358, when the Habsburg Duke Rudolph IV »the Founder« imparted coats of arms to those provinces without them at that time, he assigned the Slovenian Hat to the Slovenian March (later Lower Carniola, Dolenjsko). However, the Hat of this coat of arms bore the heraldic colours: a sable hat with red lining and red cord on a golden shield. It was placed on the Emperor's great coat of arms, where it remained until 1915.

Ducal Hat

In connection with the Privilegium maius of 1358, Rudolph IV the Founder, duke of Austria (Carantania), had elaborated a great seal, the reverse of which shows the Duke himself standing on two stags (the sign of Archhunter), and bearing a crown denoted as a hat (the sign of the Palatin Archduke). In the following centuries its original form with one bow appeared on the top of the Austrian coat of arms as Archducal Hat of the Habsburg Hereditary Lands, originated in the ancient Carantania.

This hat has no historical name. However it must be considered

most likely a progression of the tradition of the old Slovenian Hat used in the enthronement ceremony. The original Ducal Hat appeared first in Inner Austria, the Habsburg name of Carantania, and thereafter it was worn by the Leopoldine line of the Habsburg family. In 1453 under Frederick III, the first Emperor from the Leopoldine line of the Habsburg stock, the Privilegium maius, and with it also the above mentioned Hat was acknowledged as state ensign.

STA NEWS

Ljubljana – An order relaxing the preventative measures imposed by Slovenia at the onset of the foot-and-mouth crisis came into effect. The order affects Eastern European countries, as well as Switzerland and Norway.

Washington – Following talks with Slovene Foreign Minister Dimitrij Rupel, U.S. Secretary of State Colin Powell told Slovene journalists that the United States and Slovenia have excellent bilateral relations and added that he is looking forward to their strengthening in the future. Rupel informed Powell of Slovenia's interest for NATO membership, to which Powell replied with confirmation that U.S. President George W. Bush supports enlargement of the Alliance, while Slovenia is a very serious candidate.

Ljubljana – Mitja Gaspari has been appointed a new governor of the Bank of Slovenia in a 53:14 vote, with 14 MPs abstaining. Gaspari, born on 25 November 1951 in Ljubljana, holds a master's degree in economics. He worked for the National Bank of Slovenia from 1975 to 1988, and became deputy governor of the National Bank of Yugoslavia in 1988. He got a job at the World Bank in New York three years afterwards. Gaspari was appointed finance minister in the Drnovšek government in June 1992, holding the post until April 2000.

Ljubljana – Slovene Ambassador to Egypt **Andrej Žlebnik** died suddenly in Cairo. Žlebnik was also the non-resident Slovene Ambassador in Kuwait, Saudi Arabia, the United Arab Emirates and Qatar. Andrej Žlebnik was born in the NE Slovene city of Maribor in 1951. He graduated from the Maribor Faculty of Law and was employed at the Maribor Public Prosecutors Office until he began his diplomatic path in 1983 when he began working at the former Yugoslav Federal Secretariat for Foreign Affairs. In 1991 he began working for the Slovene Foreign Ministry and became State Secretary at this ministry in 1996. Between 1992 and 1996 he worked as an official at the Slovene Embassy in Croatia, while in 1998 he was appointed the Slovene Ambassador to Egypt.

Ljubljana – Slovene President **Milan Kučan** hailed the news on the arrest of the former Yugoslav President Slobodan Milošević, which in Kučan's opinion announces that one of the men who are responsible for the atrocities in the Balkans will answer for his acts before the court. The Slovene president is confident that the actions and the decisions made by the new democratic political and judicial authorities in Serbia will be able to set down such a policy that will be a distinctive alternative to the concept of a great Serbia, which was cruelly pursued by the Milošević regime, so as to speed up Serbia's return to the circle of democratic European nations. Slovenia looks forward to that and supports Serbia in these efforts, said President Kučan as reported by his office.

"The arrest of Slobodan Milošević is an important act in the process of disintegration of anachronistic authoritative political concept on the territory of former Yugoslavia, the tool and symbol of which was Milošević. Serbia thus irreversibly enters the circle of those that regret the tragedies that were triggered by the Serbian great-state nationalism," said President Kučan. The Slovene President is confident that court procedures before Serbian courts and before the Hague war crimes tribunal for the former Yugoslavia will contribute to the acknowledgement that war atrocities, genocides and systematic violations of human individual and collective rights today can no longer remain unpunished and concealed behind the cover of the sovereignty of a state. This is in his opinion also a reminder to all those in the world that believe that they can play with the fate of the people and nations and endanger peace and security in the world.

"Serbia has entered a lengthy process of asking itself why it has found itself in a conflict with the democratic world and why was it completely isolated in this fight; why the Serbian military and political leaderships were igniting national wars in the states that emerged on the territories of former Yugoslav republics; why the Serbs live in poverty; why Kosovo is farther from Serbia now and why Montenegro must take an independent path," believes President Kučan. Moves made by the new leadership in Belgrade will help stabilise the situation and enforce the values of human development in SE Europe, President Kučan added.

STA
The Slovene Press Agency

Zagreb – The Slovene company **Prevent**, a leading European manufacturer of car seat covers, is to invest two million euros in the privatisation of the Croatian company AD Plastik, which has been doing business with the Slovene company for ten years.

Brnik – A plane of the Czech national air carrier **Czech Airlines (CSA)** landed at the Brnik airport in what was the establishment of a regular air traffic connection between the Slovene and Czech capitals. A 42-seat ATR 42 airplane of the CSA will conduct flights five times a week, namely on Monday, Tuesday, Thursday, Friday and Sunday, landing at Brnik Airport at 13:50 CET and taking off to Prague at 14:35 CET. Prices of return tickets are expected to be around 176 euros plus airport taxes. In 1998 the Czech airline Air Ostrava already flew on the route, cancelling its flights, however, from technical reasons. Nine air carriers currently conduct regular and charter flights from Ljubljana, namely Slovenia's **Adria Airways**, Russia's **Aeroflot**, Austrian Airlines, Macedonia's **Avioimpex**, Croatia Airlines, Montenegro Airlines, Swissair, Ukrainian Mediterranean Airlines and CSA. Last year, Aerodrom Ljubljana recorded a ten-percent increase in departures and take-offs, as well as a 12-percent increase in goods transport over 1999.

Ljubljana – The Slovene publishing house **Mladinska knjiga** sold copyrights for eight children's books to one of the largest Chinese publishing houses, the Hong-Kong-based Sun ya publications, at the Bologna book fair.

Belgrade – Of all products from the former Yugoslav republics, the Serbian people in the past years most missed those coming from Slovenia, chiefly medicine, white goods, clothes, furniture and cosmetic products, showed a survey conducted by the Belgrade agency **Mark-plan**. 76.2 percent of the respondents said they would buy white goods from Slovenia in future as well, while 65.9 said they would continue to buy Slovene medicine. Assessing the quality of products coming from former Yugoslav republics on a one-to-five scale, the respondents chose Slovene products as the best, giving them an average mark of 4.27.

Krško – **Krško Nuclear Power Plant** reached a hundred-percent capacity and a hundred-percent capacity utilisation in March, producing 522,900 MWh of electricity.

Ljubljana – **Kmecka družba**, a Slovene management company which holds a 49-percent stake in the VIB Privatisation Fund of the Republic of Slovenia, participated last week in the purchase of shares of 136 companies, including Telekom of the Republic of Slovenia, investing a total of DEM 77.5 million.

Ljubljana – As part of the annual **Days of Jožef Stefan** science institute in Ljubljana awarded three scientists, **Aleš Omerzu**, **Aleš Podgornik** and **Damir Vrancic**, with **Golden Emblem awards** for their outstanding doctoral theses.

Dr Aleš Omerzu received the award for his thesis on the magnetic, transport and optical research on fullerene-based materials, which he presented at Ljubljana's Faculty of Mathematics and Physics.

Dr Aleš Podgornik obtained the Golden Emblem for his successful research on the immobilisation and characterisation of enzymes and antibodies bound in a compact poly (glycidylmethacrylate-ethylenedimethacrylate) support, presented at Ljubljana's Faculty of Chemistry and Chemical Technology.

Dr Damir Vrancic earned his award for his work on the design of anti-windup and bumpless transfer protection, presented at Ljubljana's Faculty of Electrical Engineering.

Caracas – Slovenia's **Primorsko Theatre** staged the first of four performances of Eugene Ionesco's **The Bald Primadonna** at an international theatre festival in Caracas, Venezuela. The director of the sold-out show is Vito Taufer. Due to great success, the theatre group has already been invited to put up another Ionesco's play **Exit the King** in Caracas in 2002, together with a Week of Slovene Culture. One of Venezuela's theatre directors is also to come work with the Primorsko Theatre group in Nova Gorica next year. Another show directed by Taufer, **Silence Silence Silence**, performed by Slovenia's Mladinsko Theatre, was also invited to the next international theatre festival in Caracas in 2002. The show was put up by the Mladinsko Theatre in New York recently and its reputation has already reached Venezuela.

Ljubljana – The 2001 **Rihard Jakopič Award**, the highest Slovene award in the field of fine arts, was awarded to sculptor **Matjaž Počivavšek**. Počivavšek was selected as the winner of the award by a jury comprised of fellow artists.

In the ceremony, each action and each piece of clothing had a particular meaning.

The „homines boni“ as delegates of the people, and the peasant as performer of the enthronement of the duke, were free men because only as such could they act independently. Sixty denarii was the symbolic price in the sense of a contract of transfer of power to the duke, and so it became valid. The same Stone which with its hardness and durability represented invariability and eternity, was a symbol of the divine character of power.

The stick in hand of the duke was the scepter. The fresh water drunk from the hat symbolized life. The bull as the symbol of agriculture and the warhorse as a symbol of the army represented the basis of the State structure. The gray pieces of clothing represented the transitory nature of earthly things (the color of dust). So the gray hat meant the ruler's dignity and the gray cord on the hat their transitory life; with the gray coat on his back the duke became indigenous with the country.

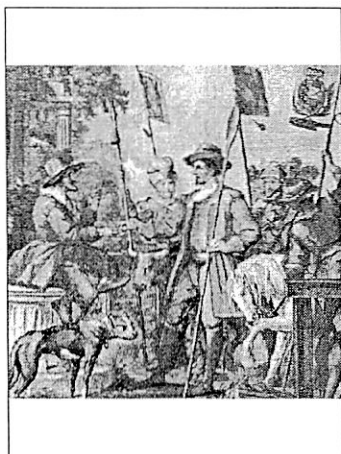
The red pieces, on the contrary, symbolized the spiritual and eternal things (the color of the Holy Spirit), so the red belt was a sign of virtue, the red thongs around shoes were, in the sense of the Bible, a sign of walking when announcing God's message; the red bag represented the spiritual riches, etc.

A particularity which merits mentioning is the preservation of the Slovenian language in the investiture ceremony because since the beginning of the Christian era Latin had been used at all public functions.

The Duke's Throne

Initially the duke of Carantania was elected from the representatives of the people, but later he was only confirmed, or rejected, by the popular assembly named „veca“, „placitum“, in Latin, or „taiding“ in German. It is significant that the roots of the word „veca“ (palatalized from „vetja“), are the same as those of the Witen Gamot in England (Indo-European „vet“, discussion, process), the latter composed the peers from whom the king was elected.

The Carantanian assembly, or „veca“, however, conserved its original character as a popular, i.e., national meeting, and it was also the judicial assembly of the country. Therefore, the popular or people's judges were present there, and one of them was elected as chairman. The nation itself as mentioned above, was represented by the „good men“ the delegates.

During the development of feudalism in Carantania that prevailed after the 10th century, the „veca“ grew into a feudal seigniorship and it was preserved until the 16th century. Its sentence was obligatory on feudal lords as well.

The duke remained at all events the supreme judge in the country. After assuming power over the country in the ceremony on the Prince's Stone, he had to enter his office as the supreme judge as well. By the same installation another seat was provided for this act, namely a throne. After the enthronement on the Stone the ceremony proceeded, as historical sources have it, as follows:

The duke hastens with his escort from the hill of Krnski grad over the wide field to the cathedral Maria in Solio. There the bishop or an outstanding prelate celebrates Mass, assisted by prelates of the land, superiors, and abbots, and blesses the Duke, still wearing his rustic dress, according to the instructions of the pontifical book. After the ceremony these vestments are distributed among the poor according to the instructions of his chamberlain. Then he goes to a banquet where the marshal, the chamberlain, the seneschal, and the butler distinguish themselves with their services.

Then the duke and his escort proceeded to the field close to the cathedral. There one can see a tribunal erected and it is named Duke's Throne. From this seat the duke judges and renders justice to all plaintiffs. There he also bestows the fiefs associated with the land and belonging to him. On the other side of the Throne sits the Count Palatine (the king's representative) who confers fiefs to those whom the duke refused, so as to not prolong the quarrel!

When sitting on this Throne, the duke could also be accused, but only by a Slovenian man, of not having given him his due. The plaintiff must speak in this manner: „I don't know, good Sir,

what you mean as to not having given me the satisfaction.“ Upon that, if he wished, the duke could reply, I don't know, good friend, what you mean. I don't understand your language.“

What did this mean? Until the duke received his fief, Carantania, from the Emperor, nobody could bring him to trial. Afterwards, however, only a Slovenian could accuse him. This impeachment, in the sense of the valid Carantanian law (institutio Sclavenica) could not be rejected.

Anyway, as the Prince of State subordinate only to the King's Court, the duke could evade the accusation, making the pretext of not understanding the Slovenian language. But the duke could be sued anew by the Slovenian man before the King's Court, and then, as the prince of the Slovenian land, he has the right to justify himself only in Slovenian.

Should the duke betake himself to the court of the Roman Emperor, he should go there in the rustic dress of the Duke of Carantania, and bring him a stag (as the hunt's archmaster). And no one should despise himself if he does not remove his hat in the Emperor's presence, because this is his right. The entire ceremony of the installation was in use for the last time in 1414 on the occasion of the enthronement of Duke Ernst the Iron (der Eiserne) from the Leopoldine line of the Habsburg family who ruled Inner Austria, i.e., Carantania.

The Homages

His son and successor, Frederick III, was elected a Roman King in 1440 and a Roman Emperor 1452. In 1443 he visited Carinthia (Carantania) and he insisted on being exempt from the ceremony as incompatible with royal dignity. He bestowed the fiefs in St. Vid the chief town of the province, and issued a letter with the statement that the non-observance of the ancient ritual did not absolve his successors from observing it.

Be that as it may, the succeeding Habsburg dukes, elected all and sundry as Roman Emperors too, did not maintain the popular ceremony of installation. Sitting on the Duke's Throne, and represented at times by substitutes, they received only homage from the States. This ceremony was also held in Slovenian. After 1660 homage to the ruler was paid in the country-house of Celovec. The ruler gave his oath that he would recognize the privileges of the country.

The Emperor Charles VI was the last of the rulers to receive the homage, in 1728. His daughter and heiress, Maria Theresa, rescinded the practice because the

privileges of the country were included „for ever“ in the Law of the Pragmatic Sanction, necessary for the validity of a female successor on the Imperial Throne, and passed by the States in 1720. Through the centuries, this ceremony, however, aroused the curiosity of numerous social theoreticians and writers. It was described by A. S. Piccolomini – Pius II – in his work *De Europa* (Memmingen ca. 1490), and thereafter by J. Bodin, the father of contractual theory, in his *Les Six Livres de la République* (Paris 1576) and so on.

Piccolomini's description made this ceremony known and popularized in all Europe. It served as a source for numerous writers and among them were M.A. C. Sabellicus (*Eneades Rapsodiae Historicae*, Opera Omnia, Basel 1560) and P. Mexia (*Silva de Varia Lezion*, Seville 1570).

The stone as symbol of coronation can also be found in other nations in Europe. For example, the coronation stone is found in England. It is a gray sandstone that stands now in the ground of the modern Guild Hall in Kingston where seven Anglo Saxon Kings were crowned.

Another stone, the so-called Stone of Scone (a yellow sandstone) is placed under the Coronation Chair in Westminster Abbey. It was associated with the crowning of Scottish Kings and was also called the Stone of Destiny or Liag Fáil in Scottish Gaelic. In 1296, the stone together with Scottish regalia, was transferred from the monastery of Scone in Scotland to London and placed in the Westminster Abbey. It was to be the symbol that the kings of England would be crowned as kings of Scotland also.

In Sweden, according to Olaus Manus (12560), the magnates elected the king at a stone named Mora Sten that was placed in a meadow near Uppsala. The king, after having been elected, mounted the stone, swung his sword and took an oath to respect the law. Thereupon the crowing in the church followed. Eric Knutsson was the first Swedish king who was elected at the stone and swore his oath on it in 1210. The last was Kristian I in 1457.

The great similarity between the stones and ceremonies to the rites of the enthronement of the Dukes of Carantania is striking and one is forced to ask if they have a common root.

The symbolic meaning of the stone in such ceremonies is not in the classical Graeco-Roman tradition. If there is a common root, it would have to be sought in the pre-Roman period, when the ancient Veneti, and after them the

Celts, dominated Europe. In contrast to this many nations had, as a symbol of sovereignty, a chair or stool on which they installed their rulers. So, the Czechs had their Dedicný trun (ancestor's throne) in Prague, the Ukrainians their Ocetny stol (father's throne) in Kiev.

These ancient symbols and rituals, in which the elements are reminders of the transfer of sovereignty, should be researched and considered by students of political philosophy.

Bibliography

- Grafenauer, B., *Ustocevanje koroških vojvod in država karntanskih Slovencev*, Zusammenfassung: Die Kärntner Herzogseinsetzung und der Staat der Karantanerlawen, Lublana 1952
- Felicijan, J., *The Genesis of the Constitutional Theory and the Installation of the Dukes of Carinthia*, Cleveland 1967
- Mal J., *Die Eigenart des karantianischen herzogtums, in Südostforschungen*, Munich 1961
- Vilfan, S., *Evoluzione statale degli Sloveni e Croati, in Settimae di studio del Centro italiano di studi sull' alto medioevo (XXX Gli Slavi Occidentali e Meridionali nell'alto medioevo)*, Spoleto 1983

Dr. Josef Šavli
The Augustan Society Omnibus,
Book 14, 1993,
p. 37 ff. (excerpt)

**The Carantian Hat
An Ancient Sign
of Sovereignty**

After the decline of the Roman Empire in A.D. 476, many kingdoms and principalities or duchies arose in Western Europe, as for example that of the Visigoths in Spain, of the Ostrogoths in Italy, of the Burgunds in France and, equally important, that of the Franks in Western Germany and Northern France.

The victory of the Frankish majordomo Charles Martel over the Moslem Arabs near Poitiers in 732 put onto the Frankish family of Carolingians the role of protectors of Christianity in Europe, which was recognized also by the Pope in Rome.

Gradually the Franks imposed their supremacy upon the greatest part of the European nations. But this was rather a protection in the Christian community because they recognized them their own *lex* (law), which embraced, above all, their social structure and their self-government. This signified, expressed in modern terms, the conserving of the separate statehoods of those nations, which

later took part in the Holy Roman Empire, established with the crowning of Charlemagne as Roman Emperor by Pope Leo III in 800.

Some of those *leges* (laws) are well-known in historiography. Such is the *lex Salica* appertaining to the Franks, then the *Edictum Theodorici* of the Ostrogoths, the *Edictum Rothari* of the Lombards the *lex Alamannorum* of the Swabians the *lex Bavariorum* of the Bavarians, the *lex Saxonum* of the Saxons, etc.

Many of those *leges* were preserved also in the Medieval kingdoms. The Lombardic law in Italy was to be found in the judicial book *Lombarda*. The Visigoth law in Spain, for example, was subsumed in the judicial book *Antiqua* that remained in force also under the Arabian occupation. According to this law, women were also able to be heiresses to the throne in Spain and in England.

In France and in the German duchies, in conformity with the Salic law there were only male successors to the throne. The regulations of the Saxon law were to be found in the 13th century in the books *Saxenspiegel* (Saxon Mirror) and the *Schwabenspiegel* (Swabian Mirror); the former was used in the Northern, the latter in the Southern German countries.

At that time the Slovenian duchy of Carantania, situated in the Eastern Alps, had its own laws as well, like other nations in Europe. Yet in 745 it was joined with the Frankish Empire after it had consented to accept Christianity. After the division of the Empire in 828 it belonged, together with the German duchies of Bavaria, Swabia, Franconia and Saxony, to the *Francia Orientalis*, i.e., to the Kingdom of the Eastern Franks. The Carantian law, the so-called *institutio Sclavenica*, was never registered in a Codex but was conserved in the social customs, handed down from generation to generation, and it was consequently referred to by the historical sources as the

consuetudo Sclavorum. Among other things in distinction to other laws, specially to those of the German nations, it recognized the right of a woman to have her property at free disposal, and to enjoy the rights of heredity, and even the right of succession of *familia*, in case there was no male successor.

The Carantian duke Arnulf, later King and Emperor (ca. 850 – 899), a natural son of Liudvina (Liutswind), a Carantian noblewoman, and of Carlman, a royal prince from the family of the Eastern Caro-lingians, was considered by Carantians as their legal ruler, through the line of his mother. In 887, the Carantians accompanied their duke Arnulf with entire army to the Diet of the Eastern Franks in Trier, and made the princes present elect him King. In 896, Arnulf was also crowned by Pope Formosus as Emperor, in Rome.

In 952 under the Duke Henry, the younger brother of Otto I, King and later Emperor, Carantania became a great duchy, composed of the Dukedom of Carinthia and some marches. It extended from Bohemia to Verona in Italy.

Until 976, it was reigned together with the nearby Bavaria by a common duke. In 1012 Duke Adalbero (Eppenstein) was appointed in Carantania. He was married with Beatrix, a Swabian Princess of Carolingian descent by the mother's line. Therefore, Duke Adalbero was a man of high standing, and he was the beginner of the Carantian dynasty († 1269). Nevertheless, in the following two centuries the marches advanced to dukedoms, too. In this way the old Carantania was divided into many countries.

In addition to the Dukedom of Carinthia, that conserved the old *institutio Sclavenica*, there was also the Dukedom of Styria developed out of the Carantian march, in 1180. It incorporated also other marches that kept on with the Carantian political tradition.

Another dukedom, arisen from a Carantian march, precisely from the Eastern March, was Austria. In 976, the Eastern March was given in administration to Margrave Leopold, a son of the Carantian duke Berthold. Margrave Leopold was the beginner of a dynasty, which 70 years later took the name of Babenberg († 1249).

In 1156 the Eastern March became the Dukedom of Austria and it was

given on this occasion some privileges, which in the historiography were called *Privilegium minus*, by the Emperor Frederic I Barbarossa. One of those privileges was also the right of the female succession, i.e., in the sense of the Carantian law.

The Insignia

In 1282 the Habsburg family obtained dominion in Austria and in Stiria, in 1335 also in Carinthia and in Carniola. In this way the entire territory of the ancient Carantania got an unique lord. Since then Carinthia, Styria and Carniola, and later also Trieste, the March Istria and the County of Gorizia, made an association called Inner Austria, which carried on the state and political tradition of Carantania.

Austria was not a historical duchy. Therefore it did not possess its own historical *lex* like Carinthia (Carantania) and those duchies that were part of the former Frankish Kingdom and afterward the duchies of Kingdom of the Eastern Franks: Bavaria, Swabia, Franconia Saxony and Carantania. The princes of those duchies and of immediate provinces had the right of electing the King and Emperor.

After 1257 the above-said elections became reserved only for the so-called Princes Electors. And according to the Golden Bull of 1356, this honor belonged to the possessors of the high offices of the Emperor's Court: Archsteward, Archcellarman, Archmarshall, Archchamberlain, the Chancellors of Germany, Burgundy and Italy. These chancellors were respectively the Archbishops of Mainz, Trier and Cologne.

One time, the high office of Archhunter (*arcimagister venator*) belonged to the Carantian Duke. However, during the electoral reform Carantania was already divided in several duchies, and obviously the historical duchy of Carinthia was not able to put forward the historical right of its high office. In this way the Carinthian duke came out of the group of the Princes Electors.

According to the report related in the Swabian Mirror, Duke of Carinthia was the Archmaster of Hunt of the Roman King – *des Roemischen richs Jaegermaister*. The »Roman King« was the title of the former King of Eastern Franks, called later also King of Germania. Furthermore, the

Maribor – An Italian production of Verdi's opera *Ernani*, conducted by Giorgio Croci and directed by Paolo Trevisi, was presented in Maribor. Miro Solman has performed as Ernani, Antonio Salvadori as Don Carlo, Valentin Piovovarov as de Silva and Natalia Biorro as Elvira. The Maribor Opera orchestra and choir took part in the production, which was sung in Italian with screened Slovene translations. Paolo Trevisi has worked with the Maribor Opera before, putting up Verdi's *Othello*, Rossini's *Barber of Seville* and Donizetti's *Elixir of Love*. *Ernani* is his fourth co-operation with the opera house.

Ljubljana – The number of Slovenes taking good care of their health is below average among those below 55 years of age and only increases among those above that age, shows a poll in Sunday's *Nedelo*. Women are more concerned about their health than men, according to the poll, as 83.5 percent of women over 71.9 percent men do not smoke. Only half of men and 87.1 percent of women do not consume alcohol, while the share of men and women exercising is approximately equal. Alcohol consumers are mostly young people, while those between 36 and 45 years of age are least likely to drink alcohol. Food awareness and blood pressure check-ups also increase with age. Regular exercise is mostly a domain of young people, while those between 56 and 65 years of age spend a lot of time outdoors.

About 50 percent of those polled answered which indulgence they cannot give up despite its potential harmful effects. The majority, 69 out of 226, said their vice was smoking, followed by coffee (46), sweets (35) and good food (33). Only 10.9 percent of those polled prefer private medical practice, while 25.2 percent more choose to go to a private doctor when the waiting period in public health services is too long. Over 60 percent never go to a private doctor.

New York – An exhibition of paintings by Slovene artist **Gasper Jemec** was opened in Chelsea's Stephen Gang Gallery in New York. The opening of the show was attended by the Slovene Consul General to the U.S., Andrej Podvrsic, and a number of New York art lovers. The New York show is the 25-year old artist's third independent exhibit in the U.S.. Jemec has so far exhibited in New York, Chicago and Washington D.C.

Ljubljana – Ljubljana will host the 17th international festival of world music *Druga godba* (The Other Music) from 1 to 9 June. The festival will feature six concerts at the Krizanke open-air theatre, as well as a series of accompanying events such as films at the Slovene Cinematheque, a street performance and a workshop. A total of 15 ensembles from 14 countries are expected to appear at the festival. The stars of this year's *Druga godba* will be **Madredeus** from Portugal and the **Africando All Stars**, a salsa group composed of musicians from Africa and Cuba. *Madredeus*, known to many by the music from the film *The Lisbon Story* by Wim Wenders, is one of the most popular groups from Portugal, while the *Africando All Stars* are one of the best and most attractive salsa bands in the world, composed of five African vocalists and ten Cuban instrument players, including the originators of the Afro-Latin music in Senegal in the 70s and 80s.

One of the specialties of this year's festival will be the world premiere of the project **Castel del Monte II** by the French tuba player Michel Godard with his quartet and the Italian group **Calixtinus Ensemble**. This will be the first concert in the history of *Druga godba* to be supported by two cultural centres - the Charles Nodier French Institute and the Italian Institute for Culture, festival director Bogdan Benigar said.

The Italian institute will also support the concert by **Zoe**, Italy's best ethnic music band. The British Council will support **The Bollywood Brass Band**, while the Polish Embassy will assist in bringing to Ljubljana the Polish ethnic music champions, **Trebnie-Tutki**.

Other ethnic music groups to appear at the festival include **Mostar Sevdah Reunion** (Bosnia), **Regis Gizavo** (Madagascar), **Mamar Kassey** (Niger) and the duet **Papa Noel/Adan Pedroso** (Congo/Cuba), while the traditional new-jazz share is to be provided by the percussionist **Susie Ibarra** with her trio.

Representing Slovenia at this year's festival will be **Steffbet Rifi**, the **Romany group Langa** and the percussion group **Kesukozi**, composed of African musicians living in Slovenia.

Ljubljana – The 22nd international car show is to take place in Ljubljana between 19 and 29 April, featuring 29 car and three motorcycle manufacturers. A number of car equipment manufacturers and dealers will also be represented at the fair.

Mountain Climber/Photographer Goes For Solo Flight Record

LJUBLJANA /WEB/

You might think a university degreed biologist who has climbed peaks in Nepal, Greenland and Patagonia, who has soared paragliders off the Himalayas and who works as a professional photographer would have no time for much else. Slovenia-born **Matevz Lenarcic** <http://www.worldtranssiberia.com/project/pilot.html> / has found the time, though, to make a round-the-world flight attempt.

On June 10 in Ljubljana, Slovenia, he will crank his Zenith CH-701 built by the Czech Aircraft Works and try to make it back home again relatively intact. His **around-the-world-in-80-days** will take him over vast, barren expanses of Russia, over inhospitable terrain in Alaska and Canada, and over lots of water. According to the web site set up to track his flight, Lenarcic will be airborne some 7 to 12 hours a day with no co-pilot and no air support, and may encounter a myriad of life-threatening difficulties. Those dangers, according to the web site, include "possible ditch in the arctic sea due engine failure, illusions, running out of fuel. Possible ice-building on flying aircraft. Radiation fog in polar regions." Sounds fun, sign us up. We assume Lenarcic is subjecting himself to possible illusions, ice and radiation fog because it's a challenge, because he can, and because the organizers hope it will be a huge media event complete with high-dollar sponsors.

Matevz Lenarcic is a traveller, mountaineer, paraglider and, above all, a nature-lover. He has climbed in the polar vastness of Greenland, and twice in Patagonia, where he reached the summits of Cerro Torre and Fitz Roy via new route. He has been to Nepal 11 times, climbing the south face of Annapurna I and the north slope of Annapurna IV in the Himalayas. He has conquered several six-thousand-metre peaks, taken part and run and led a school for guides in the Nepalese peaks and led trekking expeditions. He has climbed the eight-thousand-metre Broad Peak in the Karakoram range of the Pakistani Himalayas as well as Kilimanjaro in Africa. He climbed a number of frozen waterfalls in Norway and Alaska.

He is obsessed by flying whether with his paraglide or plane. He owns Private Pilot licence for single engine planes and he do a lot of aerial photography.

Lenarcic was born in Trbovlje, Slovenia 21st of May 1959.

He studied and graduated biology-zoology at the Biotechnical Faculty, University Ljubljana. He then spent five years at the institute for the Protection of Natural and Cultural Heritage in Celje.

He founded together with his brother Marko and his friend Vojko Strahovnik a company EPSI for photography, publishing and propaganda. He has been a professional photographer since 1990. His photographs and articles have been published in a number of magazines at home and abroad:

Adria, Gea, Terra, Outdoor Photographer, Futuro . . .

He is the co-author of several monographs and author of numerus wall calendars. He is the author of *Sence and Realization - Patagonia*. EPSI have brought out six monographs of his photographic work: The Zgornja Savinjska Valley, Waters of Slovenia, The Logarska Valley Nature park, Savinja River, Mediterranean, Šmarna gora.

His chif interest in photography lies in the aesthetic of nature, although he is also involved in sports and aerial photography. He has held many solo exhibition in Slovenia and abroad and given a number of lectures and presentations on his books and travels.

Monte Carlo – Slovene dancing pair **Matej Krajcer** and **Janja Lesar** came in second in a Latin dance competition at the third Open Championships of Monaco in standard and Latin American dances.

Budapest – A mixed choir consisting of high-school pupils from Ljubljana, **Veter (Wind)**, won first place in the mixed youth choir category at the 8th International Choir Competition which took place in Budapest.

Martin Marks a Slovene from Sydney – Australian champion of the Gold Panning Championship and inventor

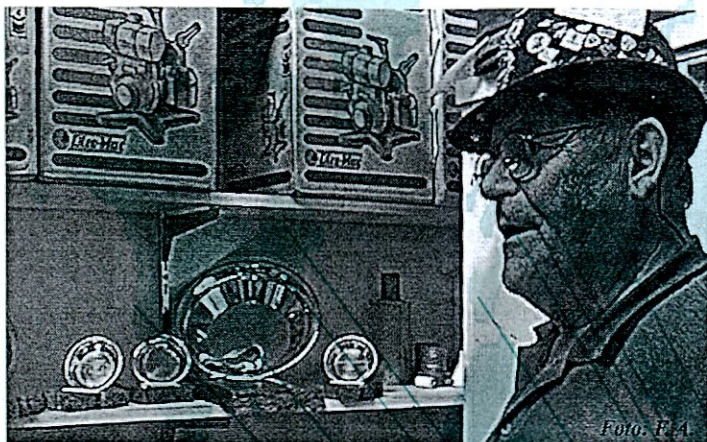

Foto: F. A.

Victoria has a historic recorded gold production in excess of 2.5 million kgs of gold. Almost half of this gold was alluvial. The surrounding Maryborough produced most of the World's big nuggets including the World's largest and famous Welcome Stranger which was found to the north at Moliagul.

Invitation!
Welcome Strangers from around the globe!
You are invited to the World Goldpanning Championship
20 – 28 October 2001
We celebrate 150 years of gold discovery in Australia, the lucky country!
Keep the gold you find!

SYDNEY /GLAS SLOVENIJE, AUSTRALIAN GOLDPANNING ASSOCIATION/ – Undoubtedly, the design of a gold pan is important when it comes to high speed competition events. Martin custom builds his own special gold pans which can be used for a variety of different size gold separation. Nevertheless, skill is a major factor as is continual field practise. The Shoalhaven River has been a wonderful training ground for Martin.

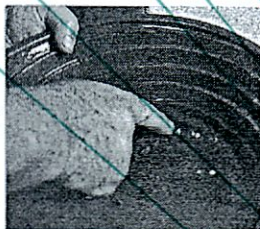

Foto: F. A.

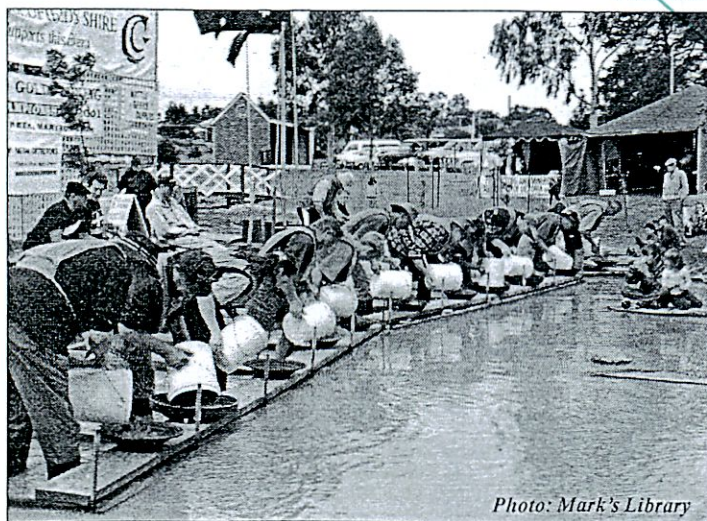

Photo: Mark's Library

Congratulations, once again Martin for your winning effort! Martin traveled also to USA and to Poland as part of the Australian team for the World Championships last year and before. "He was of invaluable assistance for the Australian presentation to the World" is written on the application form for Membership – Australian Goldpanning Association. Martin's gold pan is a special one – an innovation. If you wish to buy Martin's gold pan or if you want more information just call Martin on (02) 9838 0397

Some facts about Slovenia

SLOVENIA is divided into nine regions that generally correspond to the geographic units:

1. Gorenjska (main city Kranj)
2. Stajerska (Maribor)
3. Koroška (Slovenj Gradec)
4. Prekmurje (Murska Sobota)
5. Primorska (Koper and Nova Gorica)
6. Notranjska and Kras (Postojna)
7. Dolenjska (Novo mesto)
8. Bela Krajina (Metlika)
9. The Ljubljana Basin (Ljubljana, capital of Slovenia) which extends to the Kamnik Alps

SLOVENIA is characterized by extreme geographic units: Alpine, Mediterranean, Dinaric and Panonian.

Situated in the heart of central Europe, Slovenia's almost two million people are predominantly Catholic (82%)
 Average temperature: July 21

Holidays: January 1-2, February 8, Easter, Easter Monday, April 27, May 1-2, June 25, August 15, October 31, November 1, December 25-26

A total of 1,990,094 people lived in Slovenia in 2000, of which there were 973,000 men and 1,017 million women. The total number of inhabitants thus increased by 2,339 in 2000. The number of Slovene citizens living in Slovenia and the number of foreigners increased by 2,584 and 1,284, respectively, while the number of persons seeking temporary refuge decreased by 1,529.

There are at least 400 million people around the world who suffer from mental and neurological disorders. Thus it is not a coincidence that the World Health Organisation (WHO) has dedicated this year's World Health Day to mental health issues. Slovenia ranks sixth in the world in the number of suicides.

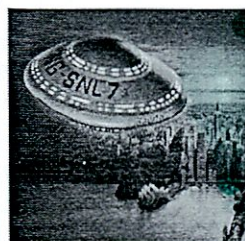

A STAR ALLIANCE MEMBER

LAUDA IN 2001

Lauda has just begun its 5th weekly service from Australia to Vienna. We now offer direct one-stop services to Europe on all our flights, with seamless connections to over 100 destinations in Europe

Prices to Slovenia start from AUD \$1,455

Why Fly Lauda?

5 times a week direct to Europe
 Connections to over 100 European cities
 Our state-of-the-art Boeing 777 aircraft
 Our "Supernatural Service" reputation
 Membership of the Star Alliance
 Your "Restaurant in the Sky"

Lauda.....Supernatural

Omeniti je seveda še velik odziv slovenskih rojakov na nedeljsko mašo v slovenski cerkvi v Kew, 30.6.91., po kateri so se rojaki zbrali v dvorani pod cerkvijo v velikem številu. Dvorana je bila nabito polna.

Malokomu je bilo tega dne do jedače, čeprav je naš pridni Štefan zopet poskrbel za vse kar spada k pikniku. Na tem srečanju je spregovorilo nekaj govornikov, med katerimi je bil najbolj energičen naš podpredsednik SNS, Stanko Prosenak. Ponovno je izrekel misli večine, ki je bila tam in ki mu je navdušeno ploskala. Tudi ta program je vodila in povezovala Helena Leber. Fantje ansambla Karantanija pa so brezplačno skrbeli za umirjeno glasbo.

Ker smo že pri ansamblih je treba povedati še to, da so se prostovoljno odzvali na City Squaru, 29.6. tudi fantje ansambla Kristal in Alpski odmevi.

Tudi hrvaških demonstracij se je udeležilo nekaj Slovenk v narodnih nošah in Slovencev z zastavami. Tukaj je imela presunljiv govor v angleščini Helena Leber, govorila pa je tudi Stanka Gregorič.

Poročilo napisala
Stanka Gregorič

JOŽE VAH IZ QUEENSLANDA POROČA

Čeprav nas je na tem delu avstralskega kontinenta tako malo lahko s ponosom rečemo: SLOVENEK SEM!

Tudi mi smo bili aktivni, tako kot drugi rojaki po Avstraliji in del naših dejavnosti bom naštel kar po vrsti:

- Resnično situacijo dogodkov v Sloveniji sem osebno pojasnjeval na ABC televiziji.
- Bil sem v stiku z lokalnim članom parlamenta -zvezne vlade, g. Johnom Bradfordom. Predal sem mu tudi protestno pismo, ki ga je odposlal senatorju G.Evansu.
- Dvakrat je imela radijska postaja 4 CRB-FM z menoj intervju. Debata med managerjem in menoj se je sukala vse od začetkov slovenske zgodovine do danes.
- Razdelili smo lepo število dopisnic naslovljenih na G.Evansa.

-Na naši radijski oddaji smo prebrali pismo Slovenske izseljenske matice, v katerem poziva njen predsednik, dr. Mirko Jurak vse rojake naj podprejo prizadevanja domovine, da bi dosegla popolno samostojnost in bila priznana od mednarodne javnosti kot samostojna država Republika Slovenija.

-V Brisbanu smo imeli dvakrat mirne shode s Hrvati, na katerih se je zbralo lepo število tukajšnjih Slovencev.

-Udeležili smo se tudi službe božje, ki jo je imel tukajšnji hrvaški duhovnik. Vse darove tega dne je podaril Sloveniji-nekaj čez 1.000 dolarjev.

Opomba: V uredništvu Slovenskega Pisma leta 1991 še nismo delali na računalnik ampak na stari ogromni IBM stroj, "trdih tipk" in "glasnega zvoka" ter seveda z lepljenjem tekstov. Tudi urednica, beri tipkarica, takrat še ni imela posebnih izkušenj.

SLOVENSKA SKUPNOST JUŽNE AVSTRALIJE

Najbrž bi pred mesecem dni bil drugačen odgovor na vprašanje kaj dela Slovenec Južne Avstralije.

Ljudje smo živeli bolj vsak sebi. Pa je prišel 25.junij in dnevi po njem, ki so nas Slovence, vsaj nekatere, še bolj združili v eno samo veliko družino. Postali smo ponosni, zavedni, odkriti ljudje. Strah in srd pa nas silita k temu, da delujemo kot skupnost in da se še bolj zblizamo ter da pomagamo rojakom doma.

Žalostno je spoznanje, da je morala nad Slovenijo priti vojna, da bi naši avstralski sosede spoznali našo deželo. Zdaj nam čestitajo in nas vzpodbujajo. Slovenci pa zaskrbljeni čakamo poročila od doma in se bojimo naslednjega dne, čeprav smo prepričani, da se slovenska vlada ne bo vdala in da bo Slovenija končno le svobodna, demokratična dežela.

Ob dogodkih v Sloveniji se je tudi pri nas, v Južni Avstraliji začela vrsta različnih akcij. Zbiramo podpise-peticijo, z željo, da bi avstralska vlada med prvimi priznala slovensko osamosvojitve. Ljudem posredujemo domoljubne nagovore z željo, da bi se pri vseh vzbudila patriotska čustva. Tudi z akcijo zbiranja finančne pomoči smo pričeli in upamo, da bo uspešna.

V nedeljo, 7.7.91. smo se skupaj s Hrvati udeležili mirovnega shoda. Pridružili so se nam tudi Albanci, Muslimani in Makedonci. V angleščini smo avstralski javnosti predstavili delček slovenske zgodovine s pričakovanjem, da bi uvideli, da ima Slovenija pravico do svoje neodvisnosti.

V nedeljo, 14.7.91. smo v slovenskem klubu začeli s serijo desetih predavanj o slovenskem jeziku, literaturi, kulturi in zgodovini. Tako bomo vsi skupaj še bolje spoznali slovensko deželo.

Ob vseh akcijah sta zelo aktivna tudi slovensko versko središče in slovenski radijski program.

SLOVENC! RODOLJUBI!

Tako daleč od Slovenije smo, da lahko samo z bolečino v duši gledamo na grozote, na tragedijo, ki se dogaja doma. V vseh nas je ponos na naš narod. Je jasna zavest, da smo Slovenci.

Tanki gaziijo preko zorečih žitnih polj, uničujejo ceste, ki so jih gradili počasi in mukoma. Tuja vojska podira kulturne spomenike bombardira letališča, radijske in televizijske objekte, elektrarne...

Kamor stopi sovražni vojak, pušča za sabo smrt, uničenje in katastrofo.

V naši deželi letos ne bo prave žetve, ne sreče in n e miru!

Slovenci, ne dajmo našim rojakom doma, da bi ostali brez vsega! Bodimo solidarni z njimi, ki branijo naše domove! Da bi Slovenija znova postala bogata, delovna dežela, ji moramo tudi denarno pomagati. Vsak naj po svoji vesti, po svoji zmožnosti in ljubezni do domovine prispeva svoj denarni prispevek.

SLOVENSKI NARODNI SVET-SOUTH AUSTRALIA
Janez Zagorc

Samostojna SLOVENIJA 1991

vse najboljše

SLOVENCİ IZ SYDNEYA
ZA SLOVENSKO NEODVISNOST

Znameniti dogodki v Sloveniji, so že od vsega začetka imeli velik vpliv na slovensko skupnost v Sydneyu. Najprej v navdušenju, potem v ogorčenju in zaskrbljenosti, so Slovenci v Sydneyu pozabili svoja stara nasprotja in probleme in se kot Slovenci doma, združili v en narod, z eno željo: pomagati domovini.

Takoj po proglasitvi neodvisnosti, v četrtek, 27. junija 91. smo organizirali javno proslavo neodvisnosti na ploščadi pred osrednjo mestno hišo v Sydneyu. Z zastavami, transparenti, narodnimi nošami in slovensko muziko smo izrazili svoje navdušenje nad neodvisnostjo domovine, avstralski publiki pa smo istočasno dajali informacije o Sloveniji z dobro pripravljenimi pamfleti, na katerih je bil zemljevid Evrope, z jasno označeno Slovenijo in angleški tekst, ki je dajal podatke o Sloveniji in njeni neodvisnosti. Kakor smo že slišali, je imela slovenska vlada izredno dobro organizirano službo obveščevanja javnosti, v Sydneyu pa je to delo v veliki meri prevzel Slovenski informacijski urad, ki ga običajno vodi g. Alfred Brežnik. Ker je bil g. Brežnik v tem času kot delegat ASK na obisku v domovini, sta to delo prevzela njegova sinova Fredi in Mark in sta ga tudi odlično opravljala. Avstralsko javnost sta ves čas obveščala o vseh dogajanjih v Sloveniji in v avstralski slovenski skupnosti.

Naša prav prireditev, v petek 28. junija zvečer, v prostorih Kluba Triglav, je bila organizirana z namenom proslavitve slovenske neodvisnosti, vendar se je zaradi razvoja dogodkov spremenila v protestno zborovanje, s katerega smo poslali brzojavke solidarnosti g. Kučanu, g. Peterletu in g. Bučarju. Za tem smo pod vodstvom patra Valerijana Jenka molili za srečo in uspeh domovine. Dogodki v Sloveniji so v tem času že vzbudili povečano zanimanje javnosti in začeli smo že dobivati telefonske pozive iz časopisnih agencij in radijskih postaj s vprašanji o naših mnenjih in informacijah.

V soboto, 29. junija zvečer je svečana maša za do movino pri Slovenskem društvu Sydney že privabila snemalce dveh televizijskih postaj in več časopisov. Maše se je udeležilo okrog 400 ljudi. Istega dne nas je veliko Slovencev iz Sydneya odšlo v Canberro, kjer je tamkajšnji slovenski klub organiziral veliko proslavo in športno tekmovanje za vse slovenske klube iz NSW in Victorije. Planirana proslava je zaradi vedno bolj pretresljivih novic iz domovine odpadla, zbrali pa smo se pred parlamentom v Canberri. V soboto samo Slovenci, v nedeljo pa skupno s Hrvati in velikim številom novinarjev in kamer različnih televizijskih postaj.

Poslali smo protestna pisma avstralski vladi s prošnjo naj prizna neodvisnost Slovenije, zraven pa naj zahteva vajo od jugoslovanske vlade, naj preneha z nasiljem in prelivanjem krvi v Sloveniji. V soboto zvečer smo namesto predvidene proslave poslušali koncert pevskega zbora Wollongong, ki je prepeval domovinske pesmi, vmes pa s strahom in ogorčenostjo gledali novice o naraščajočem nasilju nad Slovenijo. Medtem je v Sydneyu že vsak Slovenec slišal na naši redni slovenski uri na radiu 2 EA vse najnovejše novice o napadu na Slovenijo. Odlomke iz slovenskih oddaj so povzele tudi oddaje drugih narodov. Prenos najnovejših poročil iz Slovenije in razgovori z različnimi osebami v Sloveniji in Avstraliji so napravili oddajo še bolj zanimivo.

V torek, 2. julija, smo v Slovenskem klubu Triglav organizirali srečanje zastopnikov vseh slovenskih organizacij v Sydneyu, s članom zveznega parlamenta Avstralije, g. Tedom Grace-om, z namenom, da se ga seznanimo s stanjem v Sloveniji in da se mu preda poslanica slovenske skupnosti Sydney za avstralsko vlado. Slovenski informacijski urad je v enem dnevu opravil izredno delo. V enem dnevu je pripravil gradivo v angleščini za informacijo javnosti in ga skupaj z obvestilom o bodočem srečanju poslal vsem časopisom, radijskim in televizijskim postajam. Srečanja so se tako udeležili zastopniki vseh slovenskih organizacij: Verski center Merrylands, Slovensko društvo Sydney, Slovenski klub Triglav, Društvo slovenskih akademikov, Slovensko narodno društvo in seveda Slovenski narodni svet za NSW, poleg njih pa tudi predstavniki hrvatske skupnosti, hrvatske cerkve, litvanske skupnosti in podpredsednik organizacije zaslužjenih narodov g. Michael Darby. Celotno srečanje sta posneli dve TV postaji, prisotnih pa je bilo tudi nekaj novinarjev iz tiska. Slovenski informacijski urad je poskrbel, da je bil posnetek glavnih točk tega srečanja objavljen še isti večer na slovenski oddaji radia 2EA, naslednje jutro pa so del slovenske oddaje posredovali tudi na hrvatski in italijanski uri.

Ko je naslednji dan, v sredo, 3. julija avstralska javnost zvedela novico, da se pritisk armije na Slovenijo povečuje in da so po sredi tudi letala, ki bombardirajo mirno prebivalstvo, je bilo videti, da je vsakemu časopisu in radijski oddaji, ki se srečanja prejšnji večer ni udeležila, postalo žal zato in so poskušali na vsak način dobiti informacije, poročila in izjave preko telefona ali iz osebnih razgovorov. Vsak Slovenec katerega ime se je v zadnjem času pojavilo kje v javnosti, je bil vprašan za mnenje, načrte in pričakovanja, predvsem pa, kaj pričakujemo od avstralske vlade. Slovenski informacijski urad je deloval kot nekakšen prometnik v organiziranju pogovorov in vzpostavljanju stikov med avstralskimi časopisi in radijskimi postajami na eni strani ter slovenskimi politikami, delegati na Svetovnem slovenskem kongresu v Ljubljani pa tudi osebami iz slovenske avstralske skupnosti na drugi strani.

Skupen napor Informacijske službe Slovenije in Slovenskega informacijskega urada v Sydneyu je doseglo, da nismo našli v Sydneyu časopisa, ki ne bi imel na naslovni strani in še na dveh ali treh naslednjih straneh poročila iz Slovenije. Vse radijske in televizijske postaje so vsako uro začenjale poročila

Julij-september 1991

z najnovejšimi dogodki iz Slovenije in prvič v zgodovini je vsak Slovenec na vprašanje od kod prihaja, lahko odgovoril "iz Slovenije", ne da bi mu bilo treba pojasnjevati kje je Slovenija.

Tudi verski center v Merrylandu se je pokazal kot dober dušni pastir narodu v stiski. Poleg prve proslave oz. zborovanja na Triglavu, maše za domovino v soboto v Slovenskem društvu Sydney, molitev za domovino pri maši v nedeljo, se je pater Valerijan udeležil tudi srečanja na Triglavu, vmes pa pridno pošiljal protestna pisma in faxe vsem institucijam, ki bi lahko pripomogle k mirni rešitvi slovenske krize in priznanju slovenske neodvisnosti, zraven pa je dajal še številne izjave za tisk. V četrtek, 4. julija je Slovenski verski center skupaj s hrvaško cerkvijo pripravil svečano mašo za domovino v St. Mary's katedrali v Sydneyu, katere se je udeležilo več tisoč Slovencev, Hrvatov in simpatizerjev iz Litvanije, Ukrajine in drugih. Isti večer smo svečano sprejeli na letališču Sydney vračajoče se delegate iz Ljubljane. Oba dogodka sta bila dobro prikazana v časopisih in na televiziji.

V nedeljo, 7. julija smo v Klubu Triglav pripravili sprejem za povratnike iz domovine in dali sydney-skim Slovincem možnost, da so slišali vse novice o dogodkih doma iz ust očevidcev.

Veliko zanimanja je tudi bilo naslednjo nedeljo, ko smo v Klubu Triglav predvajali video posnetke iz slovenske televizije o vseh najvažnejših dogodkih v domovini. Lahko rečemo, da smo bili avstralski Slovenci prav tako ganjeni in prizadeti, kot ljudje doma in čeprav smo gledali svečano proglašenje neodvisnosti samo na videu, smo sprejeli dviganje slovenske zastave, himno in predsednikov govor z rosnimi očmi in ploskanjem odobravanja, posnetke razdejanja in posledic vojne pa z grozo in globoko ogorčenostjo.

Sedaj vlada premirje in vsi čakamo. Daleč smo od doma in ne moremo mnogo pomagati domovini, ki gre skozi težko preizkušnjo. Vse kar lahko zdaj še napravimo je, da ji pomagamo materialno.

V ta namen so pri vseh slovenskih organizacijah v Sydneyu že organizirane zbirke prostovoljnih prispevkov. Vse organizacije tudi pripravljajo dobrodelne prireditve v ta namen. Prva taka prireditev je dobrodelna večerja v Slovenskem društvu Sydney, ki bo 27. julija, kjer bo ves dobiček namenjen za pomoč Sloveniji. Klub Triglav in verski center v Merrylandu bosta sledila s podobnimi prireditvami malo kasneje.

Medtem se je pozornost avstralske javnosti precej zmanjšala, saj premirje za njo ni tako zanimivo, kot je borba malega naroda (Avstralsci nas kličejo "plucky"), ki se je skoraj golih rok boril proti dobro oboroženi armadi. Javno mnenje se je v glavnem obrnilo na našo stran, kar pa seveda še ni dovolj. Še vedno moramo delati z namenom, da svetovna javnost ne bo pozabila, da se je slovenski narod odločil za svobodo in neodvisnost in da pri tej odločitvi ne bo odnehal.

MARTHA MAGAJNA
 Sydney 17. julija 1991.

Po svetu

DUNAJ

/DELOFAX/ – Na Dunaju so naši arhiv gestapa, ki je vrsto let veljal za izgubljenega. Odkril ga je zgodovinar Thomas Mang med svojo disertacijo v Dunajskem mestnem in deželnem arhivu. V arhivu je okoli 12.000 splov žrtev gestapa in njihove fotografije, iz teh pa je mogoče razbrati strah in sledove mučenja.

CELOVEC

/STA/APA/ – Koroška deželna vlada je razdelila sredstva v višini 55 milijonov šilingov, ki jih je država tej avstrijski deželi podarila ob praznovanju 80. obletnice koroškega plebiscita. Levji delež sredstev, 45 milijonov šilingov, bodo dobile občine takratnega plebiscitnega ozemlja, po pet milijonov šilingov pa bosta dobili slovenska manjšina na Koroškem in nemško govoreča skupina v Sloveniji.

CELOVEC

/VEČER/ – Pri Mohorjevi Založbi Celovec je izšel zbornik izdajatelja dr. Andreasa Moritscha z naslovom *Koroški Slovenci 1900 - 2000*. Knjiga je že osmi zvezek iz zgodovinske serije *Zgodovina brez meja* oddelka za zgodovino vzhodne in jugovzhodne Evrope na Univerzi v Celovcu.

ZAGREB

/VEČER/ – Hrvaška je po samo štirih mesecih dobila novo ustavo, ki ukinja zgornji saborski dom in v sodstvu omogoča velike kadrovske spremembe. Vladajoča večina pri tem ni pristala na spremembo preambule, tako da hrvaška ustava Slovencev še vedno ne omenja kot narodnostne manjšine, čeprav jim ta status priznava ustavni zakon o narodnostnih manjšinah.

PODGORICA

/VEČER/ – Zastopnik črnogorske letalske družbe Montenegro airlines v Sloveniji Cedimir Džurišić je podpisal pogodbo z lastnikom turistične agencije Interflash Dejanom Smukom. Ta agencija prepelje v Črno goro tudi največ slovenskih turistov. Dve črnogorski letali bosta leteli ob sredah in nedeljah do 15. junija na letališče Podgorica, po tem datumu pa bosta pristajali v Tivatu, tako kot tudi letalo Adria Airways.

LONDON

/STA/ – Britanska kraljica Elizabeta II. je 5. aprila v Londonu odprla razstavo, posvečeno 100. obletnici smrti svoje prababice, kraljice Viktorije. Razstava z naslovom *Iznajdba nove Britanije: Viktorijanska vizija*, bo na ogled do 29. julija v londonskem muzeju Victoria and Albert Museum.

GLASGOW

/DELOFAX/ – Kranjčan dr. Ljubo Širc, ki že dolga leta živi na Škotskem (leta 1992 pa je kandidiral za predsednika Slovenije), je te dni prejel vrhunsko kraljevo odlikovanje in naslov *Commander of British Empire* za zasluge pri pospeševanju demokratizacije v Vzhodni Evropi. Pri slovesni podelitvi sta bili tudi soproga Susanne in hčerka Nadia.

STRASBOURG

(STA/DPA) – V Evropskem parlamentu v Strasbourgu bo od 21. do 23. junija potekal prvi svetovni kongres proti smrtni kazni. Pobudnik kongresa je človekoljubna organizacija "Skupno proti smrtni kazni", ki je bila ustanovljena lani v Franciji.

TRST

/PRIMORSKE NOVICE/ – Tržaška zasebna TV postaja Telequattro odslej oddaja tudi v italijanščini, hrvaščini in slovenščini. Obmejne novice bodo na sporedu enkrat na teden po 45 minut.

CELOVEC

/STA/ – Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Bernard Sadovnik je v sporočilu za javnost protestiral proti napovedanemu zaprtju žandarmerijskih postaj na dvojezičnem območju avstrijske Koroške.

STOCKHOLM

/DNEVNIK/ – Prva predstavitev tipičnih oljčnih olj iz projekta *Oleum nostrum* bo letos v Stockholmu. Slovenski proizvajalci svoje olje dobro prodajajo. V mednarodni projekt *Oleum nostrum*, nastal je iz želje in potrebe po promociji najkvalitetnejšega oljčnega olja, so poleg Korzike vključeni tudi italijanski pokrajini Arieti in Palermo ter Slovenija. V Stockholmu bodo od 5. do 7. julija prvič predstavljene lične stekleničke italijanskega oblikovalca, napolnjene s četrt litra oljčnega olja. Društvo oljkarjev Slovenske Istre (DOSI) bo z najboljšim oljem desetih slovenskih proizvajalcev napolnilo dva tisoč stekleničk. Nekaj jih bodo podelili v Stockholmu, nekaj pa prodali.

Intervju

Pogovarjala se je
Stanka Gregorič

Dr. Lucija Čok, ministrica za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije. Tukaj v Avstraliji ste na privatnem obisku in prav zaradi tega se vam za pripravljenost, da se z nami pogovarjate najlepše zahvaljujem.

Malenkost. Me veseli.

Ste doktorica pedagoških znanosti, magistrirala ste iz didaktike tujih jezikov. Katerih?

Ja, magistrirala sem iz slovensko-italijanske dvojezičnosti, te didaktike namreč. Doktorirala pa sem iz pedagogike otroške večjezičnosti.

To ni vaš prvi obisk Avstralije, predavali ste že na Macquarie univerzi v Sydneyu. Kdaj in kakšna je bila tema tega predavanja?

To je bilo nekje leta 1994, bila sem povabljenaa na School of Languages, kjer sem predstavila prav evropski kontekst učenja jezikov, ker prav v Avstraliji ni posebno razširjena večjezičnost. Predstavila sem tudi slovensko situacijo.

Danes ste torej ministrica za šolstvo, znanost in šport. Slovenija v času desetih let odkar je samostojna država še ni imela ženske ministrice na omenjenem ministrstvu, kajne?

Res je. Zdaj je zalogaj še večji, ker sta se združili ministrstvi za šolstvo in za znanost.

Kakšna delovna mesta ima sicer za seboj dr. Lucija Čok?

Začela sem kot učiteljica jezikov, kasneje sem se ukvarjala s svetovanjem na področju pedagogike in delala na Zavodu za šolstvo, nato sem prešla na univerzo, magistrirala in doktorirala v mojih poznih štiridesetih letih. V zadnjem času sem vodila edini raziskovalni inštitut odaljen iz Ljubljane, to je koprsko znanstveno-raziskovalno središče, ki je bil postavljen zato, da pripravlja kadre za tretjo slovensko univerzo.

Z dr. Janezom Drnovškom, predsednikom vlade, sigurno tesno sodelujete, kako on gleda na vaše delo?

dr. Lucija Čok, ministrica za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije

Dr. Drnovšek mislim da zaupa ljudem, tak je moj občutek. Trudimo se vsi v novi vladi, da bi bila to vlada konsenza (op.u.: soglasja). V času pristopa v Evropsko unijo je Sloveniji potrebno čim več konsenza na vseh področjih. Mislim, da mu zenkrat dobro uspeva. Dr. Drnovšek ima zelo odprt in demokratičen odnos do svojih ministrov in z njim je lepo delati.

Vemo, da je bilo v prejšnji Jugoslaviji na prvem mestu gospodarstvo, šele potem pa je prišla na vrsto znanost. Kako gledate vi na odnos gospodarstvo povezano z znanostjo, znanost povezana z gospodarstvom, in kaj je pri vas na prioriteten listi?

V Sloveniji je bila v zadnjih desetletjih inštitutska znanost nekoliko odrezana od gospodarstva. Same raziskovalne celice znotraj posameznih podjetij so počasi odmirale. Z dr. Petrinovo, ki zdaj vodi ministrstvo za gospodarstvo se zelo trudiva, ker se skušava skupaj poenotiti da bi ta vez - most nastal v neposredni raziskovalni poti, tako da bi nastal krog od samega znanja do končnega produkta. Seveda je tu precej dela tudi pri spreminjanju načina gledanja na raziskovalno delo.

V današnjem Delofaxu je ponovno poudarjeno, da bo Slovenija postala članica Evropske unije leta 2004. Po vašem mnenju, kaj se bo spremenilo po vstopu v EU, dobre slabe strani. Nekje ste izjavili, da bodo takrat morali Slovenci znati vsaj tri jezike, kje bo v tej "poplavi" jezikov mesto slovenščini? Prosim, če nam to razložite na čisto preprost in kratek način.

Nisem med evroskeptiki. Ne mislim, da nam bo v Evropi huda predla, res pa je da bodo izzivi veliki in preizkušnje tudi hude. Slovenija ima ogromen intelektualni potencial, ki omogoča, da bo slovenski narod vstopil kot partner. Zato smo si v vladi zastavili nalogo, da je prioriteten znanje in izobraževanje. Doseči moramo, da bo najmanj 50 odstotkov Slovencev z visoko izobrazbo, zdaj imamo okoli 30 odstotkov. Doseči moramo da bo 70 odstotkov srednje izobraženih ljudi, cilj je celo višji. Slovenec bo tako s svojim znanjem in iznajdljivostjo,

veste da smo Slovenci zelo iznajdljivi ljudje, zmožni enakovredno vstopati v vse evropske projekte. Zato bo moral govoriti jezike. Slovenščina? Evropska unija pa bo morala spoštovati vsako majhno kulturo in vsak mali jezik. To bo zanjo huda preizkušnja, kajti v kolikor bo evropeizirala in globalizirala kulture in jezike, v tem primeru evropski državljani ne bo enakovredni in ne bo dal od sebe to kar bi lahko. Zato mislim da bo mogoče obdržati vsak najmanjši jezik, med njimi tudi slovenščino. Nam bo lažje, saj smo se navajeni boriti za svoj jezik, kot smo se stoletja. Nič nam ni bilo samo po sebi dano. Ohraniti moramo obrambne mehanizme, se pravi dober pouk slovenščine, skrb za slovenščino in uveljavljanje slovenske kulture, ki je bogata in ima sto in stoletno tradicijo.

Po vašem kakšne reforme naj bi se še zgodile v šolstvu pred vstopom v Evropsko unijo? So standardi v Sloveniji zdaj ravni evropskim? Pri tem mislim na osnovno šolstvo, srednje šole, strokovne šole in univerze. Vemo, da naj bi po evropskih merilih prišla ena univerza na milijon prebivalcev, Slovenija jih ima že zdaj ...?

Potrebujemo seveda šolske reforme, te so že v teku. Slovenija se je najprej lotila osnovnega šolstva, od leta 1994, od ministrovanja dr. Gabra naprej. Poskušal je postaviti standard znanja ob bok evropskim in takrat so nastale vse kurikularne spremembe, delali smo leta in leta, da bi se približali tistim dosežkom, ki danes označujejo dobro primerljivo evropsko šolo. Marsikaj je še za postoriti na stopnji srednjega šolstva, prešli smo na poklicno izobraževanje, notranja, didaktična reforma pa še ni stekla. Tudi na univerzitetni ravni smo prešli na vse tiste parametre, ki označujejo dobro univerzo, prevzeli smo kreditni sistem, izbirnost predmetov, ki naj bo tudi do 40 odstotna, dodatek k diplomii smo pripravili, ta bo dajal enakovredno možnost uveljavljanja diplom v tujini. Univerza pridobiva vedno večjo avtonomijo tudi na ravni financiranja. Obdržali pa bomo seveda tudi svoje posebnosti.

Odliv možganov iz Slovenije. Na Queensland univerzi v Brisbanu predavajo kar

dr. Lucija Čok
Foto: F. A.

štirje slovenski profesorji, eden teh je dr. Boštjan Kobe, ki ima mesto na Inštitutu za molekularno bioznanost, prejel pa je tudi priznanje in štipendijo Avstralije. Kaj bo Slovenija podvzela ali podvzema, da bi slovenske strokovnjake zadržala doma?

Odliv možganov se dogaja na znanstvenih inštitutih. Ištutit Jožefa Štefana je v zadnjih letih to doživljal. Poskušamo ustavljati odliv z izredno ugodnimi delovnimi pogoji raziskovalcev. Seveda na univerzi je nujno da se izmenjujejo znanja, naše učitelje pa je treba zadržati na tak način da se vračajo z novimi znanji in prinesejo novih moči. Eden med ukrepi, ki smo jih sprejeli pred kratkim je ta da bomo začeli štipendirati naše študente na najboljših univerzah po svetu, seveda pa jih vezali s pogodbo da se vrnejo domov, ko končajo študij. S tem projektom bomo začeli letos in če bo uspešen ga bomo lahko močno razširili.

Kako napredujete z univerzo v Kopru in kakšne fakultete naj bi imela?

V zadnjem času so se stvari precej premaknile, tudi zato, ker v Sloveniji ni več odpora da bi nastale nove univerze. Žal je premalo kadra, tu gre za visoke strokovnjake. Preden sem odšla za ministrico v Ljubljano, smo v Kopru ustanovili fakulteto za humanistiko, letos jeseni bo vpisala prve študente na geografiji kontaktnih prostorov in na kulturologiji in antropologiji.

Kranjska univerza je del ...

Kranjska univerza je del mariborske. Je pa tudi veliko potencialov za visokošolstvo v Celju, Novem mestu, celo v Brežicah ... Seveda to niso popolne univerze, popolna je zaenkrat samo ljubljanska.

Kaj pa tretja univerza - za tretje življenjsko obdobje?

Tudi ta v Sloveniji pridobiva na svojem pomenu, posamezne fakultete odpirajo programe, filozofska fakulteta ima kar celo vrsto programov. Gre za novo politiko vseživljenskega učenja, za vstopanje in izstopanje v učni proces, ki traja lahko do smrti. Tu Slovenija vstopa v velike evropske projekte, seveda je šele na samem začetku, ampak povsod delajo veliko na tem.

Moram omeniti da imamo v Viktoriji Slovenko, ki se vključuje na predavanja na tretji univerzi, to je Ivanka Škof, ki si je izbrala velikokrat tudi teme o Sloveniji.

Ja, to so možnosti, da človek predstavi tisto kar je doživel skozi življenje. Včasih so to neprecenljive izkušnje, ki jih nihče ne more prebrati iz knjig.

V Sydneyu smo imeli pred leti lektorat slovenskega jezika na Macquarie univerzi, tega seveda ni več. Kje vse ima Slovenija svoje lektorate in kje nameravate odpreti nove? Je kakšna možnost za ponovni lektorat v Avstraliji?

Presenečena sem bila, ko sem pred kratkim sprejela lektorje slovenskega jezika, koliko tega je po svetu. Kako z navdušenjem naši poučujejo na lektoratih. Poskušamo jih postaviti tudi na severu, v Estoniji in Litvi ... Kjerkoli se izgubi lektorat je to velika izguba, tako je tudi za Avstralijo izguba slovenskega lektorata na Macquarie univerzi. Slovenija se bo morala skupaj z vami, avstralskimi Slovenci, potruditi, da nekaj storimo v tej smeri.

Med osnovna delovna področja vašega ministrstva spada tudi dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture za Slovence po svetu. Kako gledate na priročnike za učenje slovenščine, ki so narejeni v tujini. Zahvaljujoč Saši Ceferin in učiteljicam iz Melbourne, predvsem pa Dragi Gelt, imamo kar nekaj učnih programov in učbenikov "MADE IN AUSTRALIA". Kakšni so, po vašem mnenju, njihovi standardi?

Učbeniki, ki nastajajo izven Slovenije morajo doživeti podporo Slovenije. Najboljši učbenik za poučevanje slovenskega jezika v tujini je tisti, ki ga naredi Slovenec, ki živi v nekem okolju, saj le on ve kakšne so potrebe. Sam pouk bi moral biti deležen več pomoči, predvsem didaktične - pomoč v gradivih. V tem času bi lahko naredili največ

na ravni informatizacijskih ved. Slovenija je odprla novo ministrstvo za informacijsko družbo, obenem imamo tako na šolskem kot kulturnem ministrstvu velik interes da bi se nekaj premaknilo. Tukaj vidim projekt, ki bi ga lahko odprli na ravni internetnih in intranetnih povezav znotraj neke dežele, kjer bi z dobrimi materiali, ki bi se seveda morali okrepiti tudi finančno, popestrili pouk živega človeka - torej pouk modernizirati. Ko se bom vrnila domov, se bom poskusila pogovoriti z vsemi ministri, ki so vezani s Slovenci po svetu.

K vprašanju verouka v šolah. Bo verouk postal sestavni del slovenskega šolstva? Ali pa bo to morda pouk o verstvih? Ali pa kaj tretjega? Vaš pogled na to sporno zadevo med državo in Cerkvijo (sinoda slovenske rimskokatoliške cerkve).

Slovenska ustava ločuje Cerkev od Države. To se pravi, da laična šola je šola v kateri nobena od verstev nima svojega predmeta. Predmet o verstvih poskuša predstaviti stvarnost, tudi krščansko, saj ima Slovenija krščansko tradicijo in je močno ukoreninjena v njeno kulturo. Zato mislim, da je pretežen del tega predmeta namenjen krščanstvu. Vse bolj se pa uveljavljajo privatne šole, tudi šole, ki jih odpira rimokatoliška Cerkev, ki imajo koncesijo od Države in njihova spričevala so enakovredna spričevalom javnih šol. Tam je veliko možnosti da se verniki vpišejo v takšne šole in se izobrazijo v rimokatoliški doktrini. Mislim, da je dialog med Cerkvijo in Državo nujen, brez tega slovenska tradicija verjetno ne bi preživela. Sama bolj zagovarjam laično ljudsko šolo splošnega izobraževanja. Iskati je treba možnost, ki bo ustrezala tudi vernikom in pokazati spoštljivost do njih.

Trenutno se v Sloveniji veliko dialogira o vatikanskem sporazumu, kaj vsebuje ta sporazum in kje se Slovenci v tem razhajajo?

Vatikanski sporazum je bil predstavljen slovenski vladi že prej in se je potem umaknil zaradi nedorečene dikcije določenih členov. Zdaj se je spet ponudil v vlado in v parlament z nekoliko bolj izostrenim besedilom, ki natančneje določa pravice kanonskega prava in zakonodaje Slovenije. Kar se tiče šolstva je najbolj občutljiv 10. člen, v katerem se dopušča oziroma izraža pripravljenost Države da se v skladu s slovensko zakonodajo

in kanonskim pravom odpirajo cerkvene šole vseh stopenj. Kanonsko pravo ne more presegati zakonodajne ravni slovenskih zakonov, ki so vezani na šolstvo. Tu so prisotni še nekateri strahovi, slišim, da se še vedno razpravlja o vatikanskem sporazumu in da je v fazi sprejemanja. Mislim, da bomo zbrali dovolj modrosti da bo prav, tako za tiste, ki pač ne želijo da bi se Cerkev vmešavala v slovensko politiko in v šolstvo kot za tiste, ki prepuščajo svobodo mišljenja in veroizpovedi. Mislim, da bo slovenski narod to opravil na dostojen način.

21. stoletje je in bo stoletje računalništva. Kakšna je slovenska opismenost na tem področju?

Veliko sredstev vlagamo v to. Računalniško opismenjevanje je že od leta 1996 eden temeljnih projektov slovenskega šolstva. Približno okoli milijarde tolarjev vlagamo na leto v nakup računalnikov in seveda mreže same. Računamo, da bi bilo leta 2001 informatizirano srednje šolstvo, leta 2003 pa tudi osnovno šolstvo, gre za 650 osnovnih šol. Vsi naj bi bili v internetnih in intranetnih mrežah. V univerzah nekoliko zaostajamo, pomanjkljivo je izobraževanje na daljavo. Morda zaostajamo za ravno, ki jo imate pri vas v Avstraliji, ampak v nekaj letih bo Slovenija primerljiva z Evropo.

In na koncu še beseda dve o novi državni sekretarki za Slovence v zamejstvu in po svetu Magdaleni Tovornik. Kako sodeluje vaše ministrstvo oziroma vi osebno z Uradom?

Z gospo Magdaleno Tovornik sva se doslej dobili enkrat ali dvakrat, nisva še uspeli potegniti skupnega programa. Mislim, da je pravi človek za Slovence po svetu, ogromno poznanstev ima in vez.

Hvala za ta pogovor.

Slovincem v Avstraliji bi želela povedati še to, da izredno cenim njihovo trdoživost da ohranjajo združenja in svoj jezik, da so sicer lojalni državi, ki jim je ponudila veliko možnosti da so se lahko tu uveljavili tudi v človeškem dostojanstvu, kar je vsekakor prednost avstralske demokracije. Cenim to, da Slovenci stalno vlečejo niti z domovino, ki so sicer tudi neizbežne in potrebne. Cenim vse mlade, v tujini rojene, ki prihajajo v Slovenijo in se učijo slovenskega jezika.

Vatikanski sporazum

Vlada RS sprejela pogajalska izhodišča za sklenitev

Vatikanskega sporazuma

Razpoke v vladajoči koaliciji?

LJUBLJANA, 12. APRILA /STA/ – Vlada RS je na seji sprejela izhodišča za nadaljevanje pogajanj za sklenitev Sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih. Proti sprejetju izhodišč so glasovali trije ministri iz vrst Združene liste socialnih demokratov (ZLS). V ZLSD trdijo, da predlagana vsebina pogajalskih izhodišč za sporazum s Svetim sedežem kljub nekaterim popravkom omogoča katoliški cerkvi v Sloveniji delovanje neodvisno od slovenske zakonodaje. Opozarjajo, da nejasna opredelitev značaja pravne osebnosti ni skladna z ustavno enakopravnostjo vseh verskih skupnosti v Sloveniji, vsebina sporazuma presega vsebino sporazuma s Slovensko škofovsko konferenco iz februarja leta 1999. Poleg tega pa, kot je poudaril Miran Potrč, katoliška cerkev v Sloveniji na podlagi tega sporazuma nedvomno pričakuje - lahko pa tudi zahteva - dodatne sporazume o reševanju drugih odprtih vprašanj, kar je po njegovih besedah poseg v avtonomnost slovenske države in omogoča privilegiran položaj katoliške cerkve. Zadeva je močno razrahljala koalicijo, nasprotovanja nastajajo predvsem med Drnovškovo Liberalno demokracijo (LDS) in ZLSD.

Ljubljanski nadškof in metropolit Franc Rode pa je sprejetje izhodišč za nadaljevanje pogajanj s Svetim sedežem označil kot pomemben korak naprej v smeri urejanja odnosov med državo in Rimskokatoliško cerkvijo (RKC), obenem pa izrazil upanje, da bo odločitev ministrskega zbora omilila politično ozračje. Nadškof je zavrnil trditve, da bi lahko sporazum med Slovenijo in Svetim sedežem kakorkoli problematiziral odnos med slovenskim ustavnim redom in kanonskim pravom. Kot je dejal, gre za dve različni ravni, saj cerkveno pravo ureja notranje življenje Cerkve, ustava pa življenje državljanov, "zato ne more priti do konfliktov". Nadškof Rode je spomnil, da je prejšnji predlog vatikanskega sporazuma predvideval, da bi podpisu temeljnega sporazuma sledilo oblikovanje sporazumov, ki bi urejali vprašanja s področja šolstva, kulture, navzočnosti Cerkve v t.i. ustanovah z omejenim gibanjem (vojska, zapori, bolnišnice) in denacionalizacije oz. vračanja premoženja Cerkvi.

Izvirne slovenske pasme

dr. Jožko Šavli

Pomembno "premoženje" nekega naroda

Izvirne pasme, pa tudi rastlinske vrste, zlasti sadne, so pomembna postavka v premoženju nekega naroda in države. Obenem so tudi pomembna sestavina podobe, s katero se ta predstavlja v svetu. Slovenski kmečki svet je imel v tem pogledu dokaj bogato dediščino, ki pa jo je jugoslovanski komunistični režim v dolgih letih uničevanja slovenskega podeželja skoraj povsem zatrl.

V reji pasemskih psov ali kinologiji je ob veliki zavzetosti slovenske Kinološke zveze uspelo doseči mednarodno priznanje pasmi *kraškega ovčarja*. Danes si omenjena zveza prizadeva, da bi dosegla mednarodno priznanje še stirim pasmam lovskih psov, ki jih imenujejo goniči ali braki. To so *planinski (koroski žigec, posavski, istrski kratkodlaki in istrski ostrodlaki (restasti) gonič*.

Koroski žigec

V mednarodnem registru ima ta pasma številko FCI - 279b. Njegovo novejšo ime je planinski gonič, starejše pa koroški žigec. Nekoč je bil najbolj razširjen gonič na Slovenskem. Zelo se obnese pri lovu na zajce in lisice. Ima značilno črno barvo, z leskom, po prsni in tacah je rjasto oziroma zgano rjav. Enako rjavi sta tudi lisi nad obrvmi, njegove "druge oči", zaradi katerih ima še posebno prisrčen videz. Pasma tega goniča je bila registrirana leta 1939 v Ljubljani, vendar takrat še pod imenom "jugoslovanski brak".

V obdobju takratne diktature, ki je oklicala enoten jugoslovanski narod, so morale biti tudi pasme jugoslovanske. Po drugi svetovni vojni je začelo število teh goničev v Sloveniji upadati. Naraščalo pa je v južnih republikah, zlasti v Srbiji. To je postopoma privedlo do spora med slovensko in jugoslovansko (srbsko) kinološko zvezo, ki si je planinskega vodiča začela prilastiti kot svojo pasmo.

Leta 1997 je bil na zasedanju mednarodne kinološke zveze (FIC) dosežen dogovor: *Slovenijo so priznali kot deželo izvora te pasme, Jugoslavijo pa kot njen protektorat*.

V bližnji Avstriji je dokaj razširjen temu goniču povsem podoben avstrijski Brandlbracke, s katerim slovenskega, največkrat zaradi nevednosti, pogosto križajo, ali pa ga zamenjavajo. Ker je Avstrija

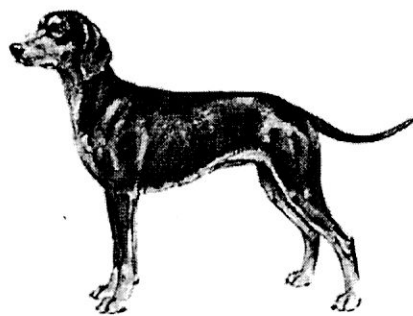
mlajša tvorba od Koroške (Karantanije), lahko iz nazivov zaključimo, da je koroški žigec starejši od avstrijskega braka, in da slednji izhaja iz prvega.

Dokaj sta koroškemu žigcu podobna tudi Tiroler Brake in švicarski Jura-Lauffhund, in mogoče še kateri. Iz primerjave teh pasem je mogoče sklepati, da so nekoč imele skupnega prednika. To je bil alpski gonič, če ga lahko tako imenujemo. Njegov obstoj sovпада z rimskim obdobjem, ako ni še starejši. Zaradi nizkega števila primerkov je ta pasma danes v resni nevarnosti da lahko v Sloveniji povsem izgine.

Posavski gonič

Njegova pasma je bila dokončno priznana šele leta 1948, ko je FIC zasedala na Bledu. Leta 1955 so bili objavljeni njegovi standardki pod imenom "*kraški gonič*". Leta 1959 se je zanj uveljavilo ime *posavski gonič*. Njegov danes veljaven standard je bil leta 1973 potrjen pod številko FCI - 154b. Posavec je nekoliko nižje rasti. Barva je pšenično rumena ali tudi rjasta. Belo progo ima po oprsu in po sredini glave kot tudi okoli vratu. Beli so tudi konci njegovih tac in repa. Tudi ta pes je vztrajen gonič pri lovu na zajce in lisice. Raziskovalci njegovega porekla ga po rasnih znamenjih uvrščajo v skupino sredozemskih goničev. Kot domovino njegovih prednikov si predstavljajo Bosno. Stotnik nekdanje avstrijske vojske, F.B. Laska, je v svoji knjigi (Celovec 1905) domneval, da so predniki posavca prišli v Bosno iz Grčije. Od tam pa naj bi jih "Kelti", ki da so po letu 380 pr. Kr. prišli v te predele, zanesli še v druge dežele.

Prvi posavski gonič, ki je bil vpisan v rodovno knjigo, je bil last Karla Kicerja iz Trbovelj. Iz jugoslovanske rodovne knjige iz leta 1938 je razvidno, da je bilo tedaj vpisanih 20 primerkov te pasme, razen enega hrvaškega vsi slovenski. Po razpadu Jugoslavije si je posavca začela prilastiti hrvaška kinološka zveza. Njen predsednik je leta 1996 v tisku obtožil slovensko stran, da si pasmo "prisvaja". Obenem so hrvaški pisci začeli vneto utemljevati domnevno hrvaško poreklo posavca, češ da je bil svoj čas razširjen po panonski nižini. Število posavskih goničev v Sloveniji je na zadovoljivi ravni. Leta 1993 je bilo 14 legel, kar je predstavljalo 22 % legel vseh pasem goničev.

Žigec koroški

Posavec

Ostrodlaki
istrski gonič

Kratkodlaki
istrski gonič

Istrski gonič

Prvič ga je v svojih knjigi leta 1894 predstavil H.V. Bylandt. Dve leti pozneje je istrske goniče opisal tudi F.B. Laska, ki pravi da slovijo po neizmerni vzgrajnosti in po veliki lovski strasti; da so zelo vodljivi in vdani. V svojem delu *Lexikon der Hundenfreunde* iz leta 1933 naziva H. Zimmermann istrskega goniča z imenom *Krainer Bracke*. Toda v Sloveniji je še naprej ostajal *istrski*. Standardi znakov njegove pasme so bili postavljeni leta 1939, vendar sprejeti zaradi vojne šele 1948 na zasedanju FCI na Bledu. Njegove danes veljavne standarde je FCI sprejela leta 1973. Tako je pod številko FCI - 151b vpisan *kratkodlaki istrski gonič*, pod številko FCI - 152b pa ostrodlaki istrski gonič, imenovan tudi resasti. Oba sta snežnobele barve, z nekaj oranžno rumenimi lisami. Evropski javnosti so bili istrijski prvič predstavljeni na razstavi, ki so jo priredili leta 1866 na Dunaju.

Predstavil jih je Karl Galle, graščak v Bistri, takrat ugleden slovenski kinolog in lovec. Pozneje so jih razstavili še večkrat, in dobili so tudi mnoga odlikovanja. Iz jugoslovanske rodovne knjige iz leta 1938 je razvidno, da je bilo takrat vpisanih kar 118 istrijanov, od tega le pet izven Slovenije. Toda v letih po drugi svetovni vojni se je njihovo število začelo zmanjševati. Leta 1955 so na mednarodni razstavi v Ljubljani predstavili le 59 kratkodlakih in 23 ostrodlakih istrijanov. Leta 1959 je bilo od prvih 15 in od drugih le 3, leta 1993 od prvih 9 in od drugih pa 2. Toda število legel kaže, da se je pasma ustalila. Določeno skrb vzbuja dejstvo, da se pojavljajo tudi primerki, ki imajo lise v čokoladni namesto v oranžni barvi, po kateri je ta pasma značilna. Slovenska Kinološka zveza si vsled tega prizadeva, da se istrijan z neznatno barvo ne bi razširil.

AEA
V O D U S E K
M E A T S

CANBERRA
Phone: 02 - 6 295 1222

COBRAM
Phone: 03 - 58722115

Slovensko društvo Sydney

*Nedelja, 22. april, kuhinja odprta
od 12.00 ure dalje
PLES
od 14.00 ure dalje
Igra ansambel Evroz
Žrebanje srečnega člana*

*Sobota, 12. maj, ob 19.30
MATERINSKI DAN
Kratek kulturni spored
Za ples igra ansambel Veseli Gorenjci
Žrebanje srečnega člana*

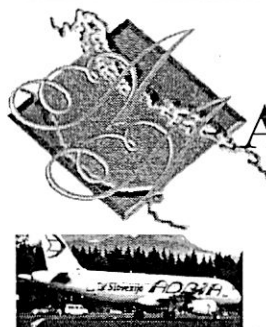
2-10 Elizabeth Street
Wetherill Park NSW 2164
Telefon (02) 9756 1658 Fax (02) 9756 1447
E-mail: slodsyd@zeta.org.au

St. John's Park
COMMUNITY CLUB

*Spoštovani!
v Klub Triglav
ste
vedno vljudno vabljeni!*

80 - 84 Brisbane Road - St. John's Park
Telefon: (02) 9610 1627 Fax: (02) 9823 2522
E-mail: club@triglav.com.au

ADRIATIC ADVENTURE

*Naicenejše in najhitrejšo potovanje do
Slovenije z Lauda Air
Organiziramo skupinska potovanja in
najcenejši Rent-a-Car z Alpetourom*

ALPETOUR
ALPETAOUR AGENCY LTD.

Sodelujemo z:

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

**Malaysia Airline
Qantas
Lauda Air
Lufthansa**

in drugimi letalskimi prevozniki

Telefon: (02) 9823 0011 Fax (02) 9823 0022
Shop 12, Edensor Park Plaza
Edensor Park NSW 2176
Email: adriatictours@bigpond.com.au

Medicina - Znanost

Avstralcem prihaja gripa
 /GLAS SLOVENIJE/ - Ne samo s cepljenjem proti gripi, zdaj se lahko pred njo obvarujemo tudi z najnovejšim tabletam ITAM IFLU. Vzeti jih je treba takoj ko občutimo da se nas bteva gripa - èim prej torej! Sicer bi lahko bilo nepozno. Tableta evenem dnevu olajša simptome gripe, prepreèi pa lahko tudi njene posledice bronhitis in plućeno.

Česen znižuje količino maščob v krvi

/VEČER/ - Uživanje česna naj bi imelo več zdravilnih učinkov: med drugim naj bi zniževalo krvni tlak, zaviralo nastajanje krvnih strdkov in pospeševalo njihovo raztapljanje. Novejša raziskava je pokazala, da česen lahko znižuje tudi količino krvnih maščob. V raziskavo je bilo zajetih 42 bolnikov, s holesterolem, ki je presega vrednost od 5,2 mmol/l. Polovica jih je jemala tablete s 300 mg česnovnega izvlečka, polovica pa placebo (tableto brez učinkovine). Po dvanajstih tednih se je bolnikom, ki so jemali česnovne tablete, holesterol znižal (od 6,7 mmol/l na 6,3 mmol/l), bolnikom v primerjalni skupini pa ne. Znanstveniki domnevajo, da je aktivna učinkovina v česnovnem izvlečku alicin, in pravijo, da bi večji odmerki (na primer 900 mg izvlečkov na dan) prinesli še občutnejše znižanje krvnih maščob.

Novo v zdravstvu

/7D/ - Gastroenterologi in bakteriologi pospešeno raziskujejo skorajšnjo možnost učinkovitega cepljenja proti rani na želodcu in dvanajstniku, ki ju povzroča drobna bakterija *Helicobacter pylori* (povzroča tudi gastritis). Zdravniki inštituta v Tubingenu s svojimi švicarskimi kolegi iz Univerzitetne klinike v Luzani so že uspeli sintetizirati prvo inačico vaccine, ki jo bodo v kratkem preizkusili tudi na človeku.

Primanjkovanje vitamina B 12

/7D/ - Čutite, da imate zadnje čase slabše reflekse, težave v govoru in bolečine v mišicah? Vse to so simptomi pomanjkanja vitamina B12 v organizmu. Ta vitamin namreč preprečuje anemijo, ki jo spodbuja svinec, najnevarnejša kovina, ki povzroča motnje v razvoju možganov. Vitamin B 12 preprečuje arteriosklerozo in srčno kap. Priporočena dnevna količina znaša 2 mg, najdete pa jo v junjčem zrezku, litru mleka, 12 dag svežega kravjega sira ali v 4 jajcih.

Kalcij ne krepí nohtov

/REUTERS/ - Ženske, ki jemljejo kalcijeve dodatke za krepitev svojih nohtov, upravljajo denar, ugotavlja študija, ki je bila nedavno objavljena v strokovnem časniku *New England Journal of Medicine*. V okviru svoje študije o preprečevanju osteoporoze je dr. Ian R. Reid z aucklandske univerze na Novi Zelandiji anketiral 983 žensk, ki so jemale kalcijeve dodatke ali placebo, če so se njihovi nohti po letu jemanja teh sredstev kaj spremenili. Večina žensk iz obeh skupin spremembe ni zaznala, med tistimi, ki pa so jo vseeno opazile, jih je več poročalo o izboljšanju kot o poslabšanju. Natančneje, kar 60 odstotkov žensk, bodisi da so jemale kalcij bodisi placebo, spremembe ni zaznalo. Okoli 29 odstotkov jih je povedalo, da so opazile manjše izboljšanja, ne glede na to, ali so jemale kalcijev dodatke ali ne. Reid je zapisal, da je prepričanje, da kalcij pomaga nohtom rasti, sicer zelo razširjeno, vendar napačno. Domnevno naj bi to veljalo zaradi v nohtih prisotnega kalcija, elementa, ki ohranja kosti èvrste - vendar je v kosteh kar 800-krat več kalcija kot v nohtih.

Toda vpliva na vitkost

/REUTERS/ - Pomanjkanje kalcija v organizmu aktivira gen, ki pospešuje nalaganje mastnega tkiva. Če želite shujšati bo delno pomagal tudi kalcij: okoli 1600mg na dan. Dnevno potrebna količina za moške in ženske starejše od 19 let je 1000mg, a za moške starejše od 50 let in ženske po menopavzi od 1200 do 1500mg.

Potreben jod

/7D/ - Dnevna količina, ki jo potrebuje organizem znaša 150 mikrogramov. Če ga zaužijemo premalo ali preveč se pojavijo znaki povečane ali izgube telesne teže. Potrebujemo pa ga za sintezo glavnih hormonov ščitnice. Nepogrešljiv je tudi za delovanje tiroidne žleze.

Hormonov primanjkuje tudi starejšim moškim

/DPA/ - Medtem ko ginekologi že nekaj let s hormoni skrbijo za dobro počutje in zdravje svojih pacientk v meni, mora moški specialista na tem področju dolgo iskati. Najpogosteje ga bodo napotili ki urologu. V zadnjem času se vedno več zdravnikov ukvarja s hormonsko sliko starajočega se moškega in s tem povezanimi problemi: zmanjšano mišično zmogljivostjo in gostoto kosti, utrujenostjo, slabšo koncentracijo, izgubo poželenja ter spolne moči. Staranje pri moških spremlja zmanjšanje spolnega hormona testosterona, proces pa poteka pri posameznikih različno hitro. Zato pojava simptomov "moške menopavze" ni moč povezati z nekim časovnim okvirjem, kot denimo pri ženskah.

Med varuje pred tumorjem

/7D/ - Ugotovitve raziskave turških strokovnjakov kažejo, da uporaba medu kot mazila po operaciji tumorja na debelem črevesu lahko prepreči nastanek novega tumorja. Z raziskavo so želeli izboljšati uspešnost laparoskopskih posegov, pri katerih po urezu v trebušno steno opravijo poseg na notranjem organu. Vendar so v zadnjem času na postopek vrgli senco posamezni primeri, da je po laparoskopiji na debelem črevesu nastal nov tumor, in sicer na mestu ureza na trebušni steni. V turški študiji, ki so jo izvedli na Univerzi v Carigradu pod vodstvom dr. Ismaila Hamzaogluja, so opravili poskus na 60 miših. Pri 30 miših, ki so jim na mesto ureza nanесли med, se tumor ni razvil (pred tem so mišim vbrizgali rakaste celice).

Dsepresija med moškimi

/7D/ - Vsak tretji človek se v življenju vsaj enkrat znajde v depresiji. Ženske so pogosteje izpostavljene, vendar pa zadnje čase trpi za depresijami tudi vse več moških. Psihoterapija in uporaba antidepressivov sta najboljša načina za zdravljenje, za začetek pa je nezapomembneje priznati, da smo bolni oziroma da imamo resen problem.

V Sloveniji na leto umre za posledicami kajenja od 2800 in 3500 ljudi

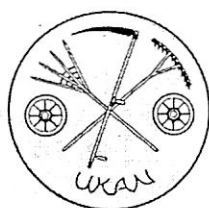
/DNEVNIK/ - Čeprav je bil letošnji svetovni dan zdravja posvečen duševnemu zdravju, strokovnjaki opozarjajo, da je kajenje še vedno eden tistih dejavnikov, ki imajo na zdravje posameznika največ negativnih posledic.

Število kadilcev se v Sloveniji sicer zmanjšuje - predvsem pri odraslih moških, ne pa tudi med mladimi, ki kadijo vse več - vendar je število smrti, ki so posledica kajenja, še vedno (pre)visoko. V Sloveniji na leto zaradi nezdrave "ljubezni" do cigaret umre od 2800 do 3500 ljudi, več kot 15.000 pa se jih zaradi posledic kajenja znajde v bolnišnicah.

Kot je povedala direktorica programa Cindi in državna sekretarka za preventivno dejavnost na ministrstvu za zdravje dr. Jožica Maučec Zakotnik, je bila lanskoletna akcija *Opusti kajenje in zmagaj* zelo uspešna: 30 odstotkov kadilcev (223 ljudi), ki so se udeležili akcije opuščanja kajenja, je po enem letu še vedno nekadilcev. Med tistimi, ki so v boju s cigaretami zmagali, so tudi takšni, ki so strastno kadili 30 let, in ljudje, za katere je okolica menila, da se z odvajanjem ne splača več truditi, saj so prestari... "Nikoli ni prepozno, da bi prenehali s kajenjem pokažejo že po dveh urah od zadnje pokajane cigarete, ko se nikotin začne izločati iz telesa. Po dveh dneh se izboljšata okus in vonj, po treh do devetih mesecih brez cigarete se zmanjša kašelj, po petih letih nekajenja se tveganje za infarkt zmanjša za polovico, po desetih letih nekajenja pa je za polovico manjša tudi možnost za pljučni rak," Zakotnikova.

Obratno pa podatki kažejo, da si tisti, ki so stari od 30 do 35 let in na dan pokadijo po 40 cigaret, skrajšajo življenje za deset let ali, povedano drugače, *ena cigareta kadilca stane pet minut življenja*. Kot je opozorila dr. Maja Primic Žakelj z Onkološkega inštituta, je smrtnost zaradi bolezni srca in ožilja pri kadilcih štirikrat večja kot pri nekadilcih. "Starost 70 let bo tako dočakalo 80 odstotkov nekadilcev in le 50 odstotkov kadilcev," je še opozorila dr. Maja Primic Žakelj, ki pravi, da Slovenija od povprečja Evropske unije izstopa predvsem po večjem številu obolelih za rakom ust in žrela; med možnimi posledicami kajenja namreč ni le rak na pljučih (ta naj bi pri ženskah celo naraščal, kar sovпада z vse večjim številom kadilk), ampak kadilce ogrožajo še rak v ustih in žrelu, požiralniku, na mehuruju, trebušni slinavki in ledvicah. Med drugimi posledicami kajenja so še tromboze, embolije, ateroskleroza, infarkt...

šobe-cameze-zimmer-zooms-apaclma

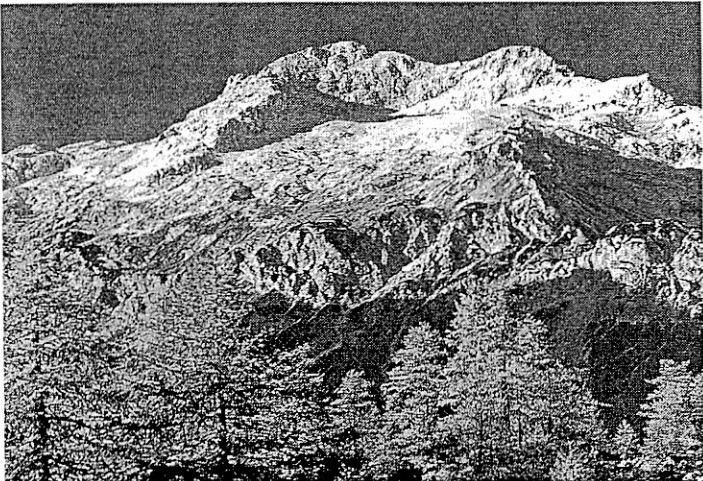
Kmečki tužizem
 ŽEROVC

4260 bled mlinska 15

slovenija

telef. 00386-64-741-704

Ljudje in gore

Spomin na enega od najpomembnejših začetnikov slovenskega alpinizma

Knjižno obujeni dr. Henrik Tuma Pred kratkim sta izšli knjigi

Planinski spisi in Imenoslovje Julijskih Alp

(STA, BORIS STRMŠEK) – Leta 1858 se je v Ljubljani rodil Henrik Tuma, ki je dal slovenskemu javnemu življenju konec 19. in v začetku 20. stoletja pomemben pečat. Dr. Tuma je bil učitelj, odvetnik, politik, publicist, obenem pa alpinist in gorniški pisec. Za razvoj našega alpinizma je ena najpomembnejših oseb. Tuma je pričel zahajati v gore kot petnajstletnik in je ostal aktiven skoraj do svoje smrti leta 1935. Veliko tur je opravil sam, nekatere z vodniki, predvsem pa se je gora loteval sistematsko. Ob tem je opravil veliko raziskovalnega dela, predvsem Julijske Alpe je izredno dobro "obdelal". Leta 1929 je izšla knjiga *Imenoslovje Julijskih Alp*, v kateri je bilo zbranih več kot 30 let njegovega dela, ki je zajemalo znanja geografije, geologije in filozofije in tako je pripomogel, da so se ohranila mnoga domača imena. Konec lanskega leta je Založba Tuma iz Ljubljane izdala knjigo z naslovom *Planinski spisi*, kjer je na okoli 400 straneh zbranega veliko materiala, ki nam bo pomagal razumeti Tumo in njegovo delo. Besedila je zbral in uredil Vladimir Habjan, založba pa je ob tej priložnosti ponatisnila tudi Tumovo *Imenoslovje Julijskih Alp* iz leta 1929. Planinski spisi so zagotovo pomemben dokument, ki nam lahko predstavi razvoj alpinizma v Tumovih časih, predvsem pa pomen njegovega delovanja. Že leta 1886 je preplezal severno steno Mojstrovke, kasneje pa severno steno Jerebice, Škrlatic in mnoge druge. Zbrani spisi so predvsem potopisi in opisi tur, dodanih pa je tudi nekaj slik, skic in zemljevidov, ki bodo bralcu bolj nazorno prikazali nekatere za sedanje čase tudi nenavadne ture. Tuma se je gora loteval tudi s filozofskega stališča, leta 1908 je v *Planinskem vestniku* objavil pravo znanstveno razpravo o alpinizmu, ki je objavljena tudi v *Planinskih spisih*, leta 1930 pa je izšla njegova knjiga *Pomen in razvoj alpinizma*.

"...Alpinizem nam prinaša novo in boljše vero v moč in voljo človeka. Tako so alpinisti sledniki nove etike, ki v bodočnosti mora prevladati kulturnega človeka. Alpinizem je torej z individualnopsihološke strani samovzgoja človeka k najintenzivnejšemu spoznanju in izražanju samega sebe, s strani ljudske psihologije pa kulturni pojav drugega dela 19. stoletja, ki daje vеди, veri in umetnosti novih snovi in novih smeri," pravi o takrat še mladi in razvijajoči panogi dr. Tuma. V enem od opisov pravi: "Ker sem prepričan, da obstoji nevarnost v negotovosti in omahljivosti ali pa v organski napčlovekovi, ne priznavam opasnosti v tem, da človek stoji ali pleza nad prepadom. V tem oziru je zame plezanje v telovadnici ravno tako nevarno kakor v gorah. Vaje tu in tam delajo človeka sigurnega v telovadnici in v gorah..."

To je razmišljanje vrhunškega gornika, alpinista. V knjigi je tudi veliko podatkov o objavljenih Tumovih prispevkih v *Planinskem vestniku* in drugih revijah ter knjigah, seznam slik, skic in zemljevidov v *Planinskem in Geografskem vestniku*, njegovih samostojnih objavah oziroma knjigah, poleg tega tudi seznam Tumovih najpomembnejših vzponov, seznam člankov, ki govorijo o njem. Planinski spisi in *Imenoslovje Julijskih Alp* nam obujata spomin na velikega gornika in na začetke slovenskega alpinizma.

Smeh

Natakar se diskretno obrne h gostu na neki slavnostni večerji. "Oprostite, toda riba se ne je z nožem."

"To bi mi morali takoj povedali? Nemudoma prinesite vilice."

"Natakar, tale zrezek je pa tako zapečen, da je kar črn!" se pritožuje gost.

"To je zaradi žalosti," odgovori natakar. "Včeraj nam je umrl kuhar."

Gost zaman čaka, da ga postrežejo, zato zakriči:

"Kako dolgo pa naj še čakam na polovico pečenega piščanca?"

"Dokler ne bo kdo drug naročil drugo polovico," odgovori natakar. "Kdo pa lahko zakolje samo polovico piščanca?"

Debeluh naroči natakarju: "Prinesite mi porcijo sarme s polento, ocvrtega piščanca, kranjsko klobaso, ocvrt krompir, dunajski zrezek, zeleno solato s fižolom, popečeno papriko v solati, motovilec s kuhanimi prepeličjimi jajci... Ali sem kaj pozabil?" "Ste, ste," reče natakar. "Pozabili ste naročiti še opremo tega lokala."

Žena postreže možu juho. Mož vzame nož, žena pa reče:

"Kaj pa delaš? Saj veš da juhe ne moreš jesti z nožem!"

"S čem pa naj jo jem, če pa vilice prepuščajo tekočino," odgovori mož.

Na steni neke restavracije piše: NOŽI IN VILICE NISO TABLETA, KI SE JEMLJE PO JEDI.

Zakladi ljudske modrosti

Kdor išče pravico, je ne sme iskati s praznim žepom.

Pravica je umrla, resnici so pa oči izkopal.

Krivica se za mizo smeje (šopiri), pravica pa za vrati joče.

Krivica za mizo, pravica pod mizo.

Brez denarja te še na pokopališče ne odnesejo.

Velik denar malokdaj vzgoji velike ljudi.

Ko bi bil Mesec iz denarja, bi ga ljudje že zdavnaj z vrvjo dol potegnili.

SLOVENSKA TURISTIČNA KMETIJA V AVSTRALSKEM QUEENSLANDU ARRIGA PARK

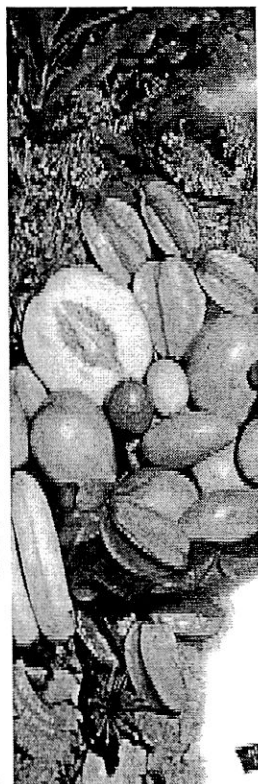
<http://www.bnbmq.com.au/arriga/>

Samo uro stran od Cairnsa,
v prelepem okolju tropske Mareebe

Medtem ko se iz Cairnsa lahko podate na ogled svetovno znanih koralnih grebenov, se nastanite pri slovenskih gostiteljih Mileni in Haroldu, kjer se boste ob prijetni domačnosti sprostiti. Ogleдали si boste lahko plantažo slatkornega trsa in drugih zanimivosti. Ne samo domača hrana, pritegnile vas bodo tudi vse vrste tropskega sadja, gojenega organsko. V idiličnem tropskem vrtu je zakuzi (spabath), kjer se boste lahko znebili utrujenosti in vseh skrbi. Imeli boste priložnost odkriti lepote Atherton Tableland-a.

V ceno so vključene tudi krajše ture.
Nudimo popust za Slovence!

Telefon/Fax : (07) 4093 2114
Email: arrigapark@cvberwizards.com.au

Na zdravje!

/nadaljevanje/

Kako preživeti in uspeti v 21. stoletju

/MARIJA SENČAR/ – Ko že govorimo o aluminiju, bodimo previdni posebno s kiselkasto zelenjavo kot so paradižnik, rabarbara, zelje posebno kisló, marelice, brusnice (cranberries) itd. Za njihovo shranjevanje ne uporabljamo aluminijastih posod ali aluminijaste folije, ki počasi počrnita in sta polna lukenj. Le kakšno škodo bi aluminij naredil našim celicam!!!

V glavnem poznamo tri vrste izgub spomina, ki jih pa moramo strogo ločiti. Znanstveniki govorijo o izgubi spomina (memory loss), ki se lahko pojavi ne glede na čas in nača leta kot rezultat recimo prometne nesreče ali pa tudi vsakdanjega živčnega pritiska, skrbi itd. Ta izguba ni trajna. Potem imamó demencijo (dementia), pri kateri nastajajo strukturne spremembe živčnega sistema v možganih, kjer so spoznavni znaki kronična ali vztrajna izguba spomina, sprememba karakterja, poslabšanje razsodnosti, nezmožnost pravičnega delovanja in še mnogo drugih funkcij tako važnih za normalen način življenja. Demencija je neozdravljiva. Tretja pa je Alzheimerjeva bolezen (Alzheimer's), pri kateri je v možganih napaden hippocampus - center za spomin. Ta bolezen se razvija leta in leta predno je prepoznavna. Celice počasi propadajo zaradi neprestane zastupitve prisotnih težkih metalov kot so živo srebro (do 52% v srebrnih zobnih plombah), ki skozi nosno votlino izhlapeva direktno v možgane ter že preje omenjenega aluminija. Zanimivo pa je, da so, posebno v ZDA, v letih med 1970 in 1980 ljudje dodatno uživali velike, seveda pravilno predpisane doze cinka. Parola: **THINK ZINC** je bila zelo popularna. Ugotovili so namreč, da spominski center v možganih vsebuje največjo koncentracijo prepotrebne cinka in če tega zamenjajo težki metali, **enzimi**, ki so tako važni za pravilno delovanje možganskih celic, pod danimi novimi pogoji ne morejo več opravljati svojih pozitivnih funkcij, potem Alzheimerjeva bolezen vedno bolj napreduje. Z uživanjem cinka pa se je ta situacija hitro izboljšala, kar pa tudi dokazuje, da je ta bolezen lahko ozdravljiva, seveda dokler so celice za spomin še žive. Znanstveniki pa vedo tudi to, da na ljudi, ki jedo zdravo prehrano z dodatnimi vitamini in minerali, ti težki metali zelo malo ali pa nič ne vplivajo na razpad njihovih možganskih celic. Vse je najbolj povezano s krvnim pretokom krvi - zdrave ali nezdrave - v možgane. Verjetno bo preteklo še nekaj časa predno se bo točno vedelo, katere snovi najbolj zadržujejo dotok teh strupov po krvi, medtem pa si lahko pomagamo z že znanimi dokazi, da recimo kompleks B vitaminov posebno še B12 in B6, je nujno potreben za ves naš živčni sistem, s katerim nobene funkcije v našem telesu ne bi bilo. Farmaceutske kompanije na žalost pri svojih dobronamernih raziskavah ignorirajo dotok strupov po krvi in proizvajajo vedno nova zdravila. Zadnje čase je vedno več takih, ki se lahko direktno "vbrizgajo" v možgane ne da bi pri tem uporabili krvni obtok kar mnogi drugi znanstveniki in raziskovalci smatrajo za precej neodgovorno dejanje za tako resne probleme kot so obolenje možganskih celic.

/nadaljevanje sledi/

Osmrtnica

Na velikonočni ponedeljek, 16. aprila 2001
je od srčne kapi umrl

76-letni ALBIN DROLČ
iz Corrimala v NSW

Albin je bil doma iz Tuhinj pri Kamniku, v Avstralijo se je priselil leta 1950 in se poročil z Avstralko Lavinijo. Albin za seboj zapuščá tri sinove – Stevena, Marka in Paula ter dva vnuka Rayana in Shantala, v Sloveniji pa dve sestri Štefko in Ivanko z družinama.

Albina bodo pogrešali vsi – družina, prijatelji in znanci, saj je bil vesele narave in zelo priljubljen.

Težko bo brez Albina!

Naj mirno počiva v avstralski zemlji!

Morda niste vedeli da ...

– prevozi v Avstraliji voznik klasičnega velikega tovornjaka (včasih tudi 40-tonskega) na leto 250.000 km, povprečno mora prevoziti na dan 700 km

– je ugotovila soproga enega od tovornjakarjev, da sta od 32 let skupaj preživela le osem let

– (res ali ne) pomeni beseda **WOG**, s katero so bili pred leti "zaznamovani" priseljenci v Avstraliji *Westernised, Oriental Gentlemen?*

– (res ali ne) beseda **POME** pomeni *Prisoner of Mother England?*

– v Sloveniji nakupuje po internetu 40.000 ljudi; največ povpraševanja je po glasbenih CD-jih in knjigah, vse drugo je manj zanimivo

– je v Sloveniji 30 Brezovic, vasi s podobnimi imeni pa kar 130.

– na Zemlji zdaj živi 6,1 milijarde ljudi, od tega kar 80 odstotkov v manj razvitih območjih; prebivalstvo narašča po letni stopnji 1,2 odstotka, kar pomeni, da je vsako leto na svetu v povprečju za 77 milijonov več ljudi

– je po mnenju nekaterih najbolj izobraženi Slovenec prof. dr. Jože Krašovec, ki je profesor za svetopisemske vede in predstojnik katedre na teološki fakulteti v Ljubljani; pri SAZU-ju ga vodijo kot edinstvenega štirikratnega doktorja znanosti; doktor bibličnih znanosti je postal pred najstrožjimi profesorji Bibličnega inštituta na univerzi Gregoriana v Rimu; doktorat iz filozofije je opravil na Hebrejski univerzi v Jeruzalemu; iz zgodovine religij je doktoriral na Sorboni; doktor teologije pa je postal na Katoliškem inštitutu v Parizu

– je v Sloveniji izreden poznavalec (in prevajalec) hebrejščine in teologije Gorazd Kocijančič, sin mag. Janeza Kocijančiča, predsednika sosveta RTV SLO in predsednika OKS – Gorazd se je dal pred desetimi leti skupaj s sestro Nike krstiti

– da je bil letošnji Veliki petek za našo generacijo zadnjikrat trinajstega; prvi velikonočni petek bo spet leta 2063 in od takrat naprej se bo ponavljal vsakih enajst let do konca 21. stoletja

Glas Slovenije –
pokrovitelji:
The Voice of Slovenia –
Sponsors:

ROSEWOOD
HOMES

Tel.: (02) 9629 5922

VODUSEK
MEATS

Tel.: (03) 587 22115

R
GMC

Royal Guardian
Mortgage Corporation
02 9787 4477

MAJERTILES

THE MOST BEAUTIFUL TILES IN THE WORLD

Tel.: (07) 3290 0879

MOVIA

Telefon: 0414 275657

OY NMS
SCANDINAVIA AB
IN LABORE VERITAS

Vaš slovenski poslovni partner - Finska
Your Slovenian Business Partner - Finland
E-mail: milan.smolej@kolumbus.f

SLOVENIJE
THE VOICE OF SLOVENIA

Po avstralskem kontinentu,
v Tasmanijo, Argentino, ZDA,
Kanado, Švico, Avstrijo, Italijo
Švedsko, Rusijo, na Japonsko
Finsko in v Slovenijo

Arround Australia, Argentina
USA, Canada, Switzerland,
Austria, Italy, Sweden,
Russia, Japan,
Finland and Slovenia